

BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ KÜLTÜR YAYINI

1 KASIM 2011

Bütün Dünya

192297 SAYI: 2011 / 11 FİYATI: 4 TL

2000

**Ata'mızla,
Şehitlerimizle, Tüm Vatanseverlerimizle**

VARIZ BURADAYIZ

Necip Fazıl
Kısakürek, 1938'in
10 Kasım'ını Yazdı:
**"Vatanın Her
Evinden Çıkmış
Kadar Büyük
Bir Ölüm"** Sh:12

Cengiz Özakıncı,
**"Namus"un
Derinliklerinde
"Omurga"ya
ulaştı** Sh:62

**Haberal
Örnek Bir Türk
Büyüğüdür**

Can Pulak Yazdı
Sh:21

Mete Akyol
Ana Sorunumuzu
Yazdı: "Yalan
Söylemek ve
Yalana İnanmak" Sh:6

Gülbüz Evren:
BOP'un Gerçek
Anlamı Sh:71

Bir Öğretmenler
Günü Armağanı:
Essah Öğretmen
Değilsiniz Siz Sh:104

Hat: VOLKAN ATAY

“Bu Da Geçer Ya Hu”

(Bu yazı, derginizi ters çevirdiğinizde de aynı biçimde okunabilmektedir.)

Türkçe Konuşmanın Püf Noktaları anadilini doğru, güzel konuşmak isteyen herkes için bir elkitabıdır; özellikle de sunucular, spikerler, seslendirmeciler, haberciler, öğretmenler, öğrenciler için...

BÜTÜN KİTAPÇILARDA

Bütün Dünya

2000

Başkent Üniversitesi

Adına Sahibi:

Prof. Dr. Mehmet Haberal

Yayın Genel Yönetmeni

Mete Akyol

Görsel Yönetmen

ve Yayın Genel Yönetmeni

Yardımcısı :

Turgut Keskin

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:

Gülçin Örkut

Teknik Yapım Yönetmeni:

Faruk Güney

İşletme Genel Yönetmeni:

Sina Şen

Yayın Danışmanı:

Yaşar Öztürk

Türk Dili Danışmanı:

Haydar Göfer

Sanat Danışmanı:

Süheyla Dinç

Redaksiyon:

Fatma Ataman

Düzeltilme Sorumlusu:

Nühket Alicikoğlu

Başkent Üniversitesi'nin bir kültür hizmeti olan Bütün Dünya 2000,

Başkent Üniversitesi kuruluşlarından

1. Cadde, No: 77, Bahçelievler, Ankara adresindeki Aküm Reklamcılık, Danışmanlık ve Yayıncılık Ajansı

Sanayi ve Ticaret A. Ş.'nin

3. Cadde, No: 2, Yenimahalle, Ankara adresindeki tesislerinde basılmıştır.

Seçiciler Kurulu:

Prof. Dr. Nevzat Bilgin (*Anısal Başkan*)

Prof. Dr. Ahmet Mumcu

Prof. Dr. Solmaz Doğanca

Prof. Dr. Sevil Öksüz

Prof. Dr. Ender Varinlioğlu,

Prof. Dr. Okay Eroskay

Prof. Dr. Fuat Çelebioğlu,

Prof. Dr. Sedefhan Oğuz,

Prof. Dr. Levent Peşkircioğlu,

Gülbüz Atabek, Necmi Tanyolaç, Mete Tizer,

Kaya Karan, Alaettin Giray, Ayhan Erten, İlhan Banguoğlu,

Ahmet Aydede, Manuel Bilos, Cengiz Dolunay

Sürekli Yazarlar:

Yücel Aksoy, Pelin Hazar Aliabbasi, Sabriye Aşır,

Nuray Bartoschek, Cahit Batum, Haluk Cansın,

Yılmaz Dağdeviren, Rüştü Erata, Sema Erdoğan,

Ali Murat Erkorkmaz, Konur Ertop, Gülbüz Evren,

Metin Gören, İlyas Halil, Mümtaz İdil, Çetin İmir,

Muzaffer İzgü, Mehmet Muhsinoğlu,

Filiz Leloğlu Oskay, Cengiz Önal, Cengiz Özakıncı,

Saniye Özden, Bekir Özgen, Yaşar Öztürk,

Rıfat Serdaroğlu, İzlen Şen, İzmir Tolga,

Suat Türker, Engin Ünsal, Mehmet Ünver,

Dr. Mehmet Uhri, Orhan Velidedeoğlu, Mustafa Yıldız

Yönetim Merkezi:

10. Sokak No: 45, Bahçelievler, Ankara

Tel: (0312) 212 80 16 (pbx)

Faks: (0312) 234 12 16

İletişim Adresi:

Sedef Cad. 2446 Ada, 1. Parsel, A Blok,

Kat: 3, Da: 16, Ataşehir, 34750 İstanbul

Tel: (0216) 456 27 27 (pbx)

Faks: (0216) 456 27 29

Dağıtım: Yaysat

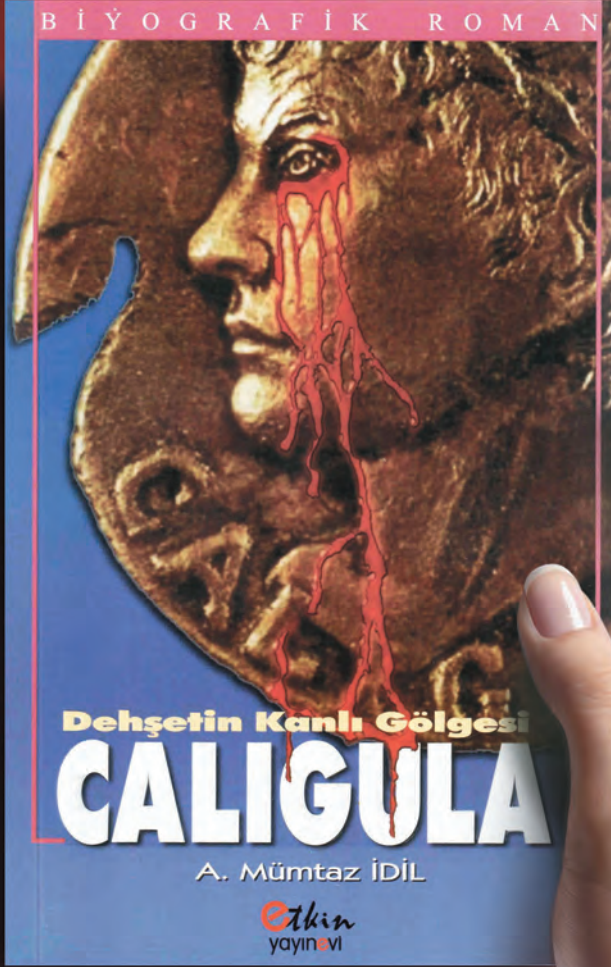
Renk Ayırımı: Mat Yapım

Basım Tarihi: 25 / 10 / 2011

www.butundunya.com.tr

butundunya@butundunya.com.tr

Dünyanın yetiştirdiği en zalim imparatorlardan biri olarak anılır Caligula. Muhafız alayı komutanı Chaerea tarafından hayatına son verildiğinde, binlerce insanı işkence ile öldürmekle tarihe çoktan geçmişti bile. İlahi bir varlık olduğunu öne süren, atını konsül yapmaya çalıştığı iddia edilen tuhaflıklarıyla tüm Roma imparatorluğu sırasınca bir daha böyle bir örneğin gelmemesi için Jüpiter'e yalvarılmış bir zalimdir. Hangi nedenle olursa olsun Caligula, acımasız bir katil olarak tarihteki yerini almıştır.

BÜTÜN KİTAPÇILARDA

- 6 En Büyük Sorunumuz:
Yalan Söylemek ve
Yalana İnanmak**
Mete Akyol
- 8 Atatürk İçin Ne Dediler**
- 12 Vatanın Her Evinden Çıkmış
Kadar Büyük Bir Ölüm**
Necip Fazıl Kısakürek
- 15 Ata'nın Doğduğu Ev
Anıt Kabul Edildi**
Sabriye Aşır
- 16 Onlar Atatürk'ü Gördüler**
Sema Erdoğan
- 21 Haberal ve Tüm Silivri
Mağdurları**
Can Pulak
- 26 Nazi Döneminde Adalet**
Erdal Atabek
- 28 Hukuku Geri İsteyin**
Bekir Coşkun
- 31 T.B.M.M.'nin 2. Dönem
Çalışmaları ve Siyasi Devrimler**
Cengiz Önal
- 38 Hakimiyeti Milliye Yazıları**
- 40 "Atatürk Kürtlere Özerklik Verdi"
Yalanına Yanıt**
Sinan Meydan
- 49 Gazi Mustafa Kemal'in
Temel ve Ölmez Önemi**
Çetin İmir
- 57 Atatürk ve Milli Eğitim**
Orhan Velidedeoğlu
- 62 Kalemın Namusu**
Cengiz Özakıncı
- 71 Biz de İnadık!**
Gürbüz Evren
- 77 Atatürk Böyle Dememişti**
Metin Gören
- 81 Aylak Adam**
Konur Ertop
- 87 Evet, Fark Yaratabilirsiniz**
Steve Jobs
- 96 Ayşe Hanım Teyzeye Jobs'ı
Nasıl Anlatalım?**
Nilgün Cerrahoğlu
- 99 Bir Ülke, Bir Ulus,
Bir Dil Düşünün...**
Rüştü Erata

15
Ata'nın
Doğduğu Ev
Anıt Kabul Edildi
Sabriye Aşır

87
Evet,
Fark Yarata-
bilirsiniz
Steve Jobs

104 **Essah Öğretmen
Değilsiniz, Siz...**

Evin Ersözen

108 **Kitaba Hürmet**
Nurullah Ataç

112 **Yunanistan Krizi**
Metin Akpınar

116 **Rasputin**
Mümtaz İdil

122 **Değişimin Dayanılmaz
Hafifliği**
Bekir Özgen

127 **Hediyeyi Kabul Etmek de
Bir İnceliktir**
Yücel Aksoy

130 **Sis Dağılırsa Hayal Bitermi?**
Ali Murat Erkorkmaz

134 **Uyku Fantezileri**
Mehmet Ünver

141 **Civcivler Okulu**
Muzaffer İzgü

146 **Matematiğin
Şaşırtıcı Dünyası**

147 **Briç**
Yılmaz Dağdeviren

25 *Fırçalayarak*

80 *İlk Dersimiz Türkçe*

86 *Bilginizi Denetleyin*

103 *Tıp Dünyasından Kısa Kısa*

120 *Ufak Tefek Bilgiler*

150 *Yarının Büyükleri*

152 *Çözümler Sayfası*

153 *Kareler ve Rakamlar*

154 *Bulmaca*

156 *Satranç*

158 *Ayın Kitapları*

160 *Bir fotoğraf, Bin Sözcüğe
Bedeldir*

108

Kitaba
Hürmet

Nurullah Ataç

77

Atatürk
Böyle
Dememişti

Metin Gören

Bütün Dünya 'DAN SİZE

Mete Akyol

En Büyük Sorunumuz: Yalan Söylemek ve Yalana İnanmak

Büyük Atatürk'ün büyük özellikleri içinde en büyük özelliği, “yalan söylememiş” olmasıdır. Bu özelliği bir yana o, yaşamı boyunca yalan söylemeye gereksinim bile duymamıştır, yalan söylemeyi aklının ucundan bile geçirmemiştir. Çünkü yaptığı her işi, Türk Milleti'nin yararına olduğuna inandığı ve yararına olduğunu bildiği için yapmıştır.

Çanakkale'de askere, “Size ölmeyi emrediyorum” buyruğunu verdiği anda bile doğru olduğuna inandığı, doğru olduğunu bildiği yolunu ve sözünü saptırmamıştır. Onun için alnı da her zaman tertemizdi, vicdanı da her zaman tertemizdi.

Türk ulusu, Atatürk'ün kendisini aldatmadığına inandığı için onunla bütünleşmiş, ona güvendiği için Kurtuluş Savaşımız'da onunla omuz omuza savaşmış, Cumhuriyetimiz'in ve devletimizin kuruluşunda da onun için, onunla adım adım yürümüştür.

Atatürk'ün varlığının Türk ulusu için büyük bir talih olduğu yadsınamaz. Fakat Türk Ulusu'nun içindeki belirli bir kesimin varlığının da, Atatürk'ün büyük talihsizliği olduğu yadsınamaz.

Cumhuriyet'in ilk günlerinde, çıkarabildikleri seslerine bakarak “bir avuç” ölçeğiyle boyunun ölçüsünü saptadığımız bu kesim, “halkın, halk tarafından, halk için yönetildiği” sınırlarıyla bize tanıştırılan demokrasi döneminin rehabeti içinde sesini yükseltebildiğinde, önce dilini Atatürk'e kadar uzatabilmiş, sonra elindeki taşı Atatürk'e kadar fırlatabilmiştir.

Türkiye'de demokrasi döneminin ilk yıllarında çıkarılan ve bugün de yürürlüğünü sürdürmekte olan “Atatürk'ü Koruma Kanunu” adlı yasanın varlığı, hem Atatürk dönemi gençliğinin, hem bugünün gençliğinin alınlarındaki “Görevini kullanmamak” suçu damgasıdır.

Ulusuyla omuz omuza vererek

düşmandan kurtardığı vatanında, o ulusunun içindeki düşmanlarından kendisini koruyabilmek için yasa çıkarmak zorunda kalmamızı da, alınlarımızda bu suçun damgasını taşıyor olmamızı da o iyi ki görmedi, iyi ki duymadı.

Atatürk'e karşı çıkan "o zamanların bir avuç" kişinin ortak özelliği, halkın dinsel inanç-

larını kendi kişisel çıkarları için kullanmalarıydı. Martin Luther'in, Galile'nin, Kopernik'in karanlık ortaçağ Avrupası'nı "din tacirleri"nin egemenliğinden kurtarmak için gösterdikleri cesaretin aynısını Atatürk, Türk halkını ve İslam dinini bizdeki "din tacirleri"nin egemenliğinden kurtarmak için göstermiştir.

Cumhuriyet Türkiye'si'ni, "millet iradesi" dediğimiz, milletin akli ve kararı doğrultusunda yönetmek için Atatürk, Türk ulusunu öncelikle bu çıkarıcı kesimin egemenliğinden kurtarmış, sonra da Cumhuriyeti, değiştirilemez, hatta dokunulamaz bir sur gücündeki laikliğin koruması ve güvencesiyle çevrelemiştir.

Kimi kişilerce yüzeysel tanımla din ve devlet işlerinin birbirlerine karıştırılmaması olarak bilinen laikliğin özündeki ve kökündeki anlam, değiştirilemez "inanç" kavramı ve insanı insan yapan

"akıl ve düşünce gücü"nün birbirlerinden ayrı tutulmalarıdır.

Kişisel çıkarıcı o kişiler, işte bu "egemenlik"lerine son verdiğinde ilk kez o zaman Atatürk'e karşı çıkmışlar, "Dinimizi yasaklıyor" diyerek ona iftira etmişler, halka yalan söylemişler ve... Ne çok, ne çok, ne çok üzücüdür ki, onlar bu ülkede, bu yalanlarına inanacak cahil kişiler de bulabilmişlerdir.

Martin Luther'in, Galile'nin, Kopernik'in karanlık ortaçağ Avrupası'nı din tacirlerinin egemenliğinden kurtarmak için gösterdikleri cesaretin aynısını Atatürk, Türk halkını ve İslam dinini "o bir avuç din taciri"nin egemenliğinden kurtarmak için göstermiştir.

O günlerde filizlenen ve hergeçen yıl giderek dal budaklaşan "yalan söylemek" ve "söylenilen yalana inanmak", günümüze ulaştığında Türkiye'nin sorunlar listesinin ilk iki sırasına yerleşmiştir. Sorumlu konumdaki kişiler yalan söylemekten vazgeçtiklerinde ya da büyük bir kesimimiz onların yalanlarına inanmamayı öğrendiklerinde Türkiye, yalnızca çok önemli bu iki sorunundan kurtulmuş olmakla kalmayacaktır, bu sorunların neden olduğu irili ufaklı tüm sorunlarından da, kendini ve vicdanını temizlemiş olacaktır. •

meteakyol@butundunya.com.tr

Atatürk İçin Ne Dediler...

Atatürk'ün dost ve düşmanlarıyla kurmuş olduğu dostluk ilişkisi dünyada ilk ve tek örnektir. O'nun ölümü dünyada büyük bir yankı uyandırmış ve Büyük Kurtarıcı belki başka hiç bir lidere nasip olmayan övgü dolu sözlerle anılmıştır. Aşağıda okuyucularımıza sunduğumuz küçük bir derleme bile O'nun büyüklüğünü anlayabilmek için yeterli olmaktadır.

(1922'de Türk ordularının zaferi sonucunda Anadolu'daki amaçları gerçekleştirmeyen İngiltere'nin Türk düşmanı olarak bilinen Başbakanı Lloyd George, Parlamento'da kendisine yöneltilen suçlama ve tenkitleri şöyle cevaplandırmıştır):

● **'Arkadaşlar**, yüzyıllar nadir olarak dahi yetiştirir. Şu talihsizliğimize bakın ki o büyük dahi çağımızda Türk

Milleti'ne nasip oldu. Mustafa Kemâl'in dehasına karşı elden ne gelirdi. **(D. Lloyd George, İngiltere Başbakanı, 1922)**

● **Bir ulusun** hayatında bu kadar az sürede bu denli kökten değişiklik pek seyrek gerçekleşir... Bu olağanüstü işleri yapanlar, hiç kuşkusuz kelimenin tam anlamıyla büyük adam niteliğine hak kazanmışlardır. Ve bundan dolayı

Türkiye övünebilir.

(*Eleftherios Venizelos*, Yunanistan Başbakanı, 1933)

● **Bir insana** ölümünden sonra bu derece sevgi ve yas gösterileri yapılması milletler tarihinde az görülen şeylerdendir.

(*Athinaika*, Atina, 12 Kasım 1938)

● **Benim üzüntüm** iki türlüdür; önce böyle büyük bir adamın kaybından dolayı bütün dünya gibi üzgünüm. İkinci üzüntüm ise, onunla tanışmak konusundaki şiddetli arzusunun gerçekleşmesine artık imkân kalmamış olmasıdır. (*Franklin Roosevelt*, A.B.D. Başkanı)

● **Atatürk'ün** Türkiye'de yaptığını hiçbir tarafta, hiçbir kimse yapmadı: Ne Cavour ne Cromwell, ne de Washington...Atatürk'ün bulduğunu, hiç kimse bulmadı ve Atatürk'ün yaptığını da hiç kimse yapmadı. İlham ettiği kimselere ve kendi prensiplerine göre yarattığı yeni kuşak, O'nun eserine devam edecektir. (*Tipos Gazetesi*)

● **İngiliz, Fransız** ve İtalyanları Anadolu'dan uzaklaştırıp bizi de yenince, karşımızda sıradan bir adam bulunmadığını ve O'nun gerçek yaratıcı kudretini kavramaktan uzak kalmış olduğumuzu kabul ettik. (1938)

(*Yorgi Pesmazoğlu*, Yunan Ekonomi Başkanı)

● **Çok, pek çok** devrimciler görüldü. Fakat hiçbirisi Atatürk'ün cesaret ettiği ve muvaffak olduğu şeyi yapmadı. (*Messenger D'Athenes*, Yunanistan Gazetesi, 11 Kasım 1938)

● **Tarih**, silinmez harflerle bu devlet adamının ismini hakedecektir. Atatürk bir halk adamıdır. Kırılmaz azmi, kes-

kin zekâsı ve kudreti kendisini yendiği alın yazısının önüne getirmiş, böylece yeni Türkiye'nin yaratıcısı olmuştur.

(*Politika Gazetesi*, Yugoslavya, 1938)

● **Sakarya Savaşı**, Sakarya Zaferi, yirmi yaşının en kuvvetli hatırası olmuştur. O zamanlar, kendi kendime diyordum: Aca-ba ben de ulusumu

böylesine seferber edemez miyim, onun ruhuna kurtarıcı hamleyi, bu dizgin tanımaz ihtirası aşılایamaz mıyım?

(*Habib Burgiba*, Tunus Devlet Başkanı, 1965)

● **Atatürk'ün** ölümü yalnız Türk Milleti için değil, onun örneğine çok muhtaç olan bütün Doğu milletleri için en büyük kayıptır.

(*Eleyyam Gazetesi*, Şam- 1938)

● **Vatanını** muhakkak bir parçalanmaktan kurtararak gemisini güvenilir bir

limana götürdükten sonra milletinden bir taht istemedi. O, kelimenin bütün anlamıyla bir insan, eşsiz bir dahi, kahraman bir asker ve siyaset adamı idi. Hayatını milleti'nin mutluluğuna adadı, bu uğurda genç yaşta hayata gözlerini kapadı.

(*Elifba Gazetesi*, Şam- 1938)

● **Adı, Türk Milleti'nin** millî kurtuluş savaşında ve Türkiye'nin siyasi alanda yeniden örgütlenmesine gayet sıkı bir surette bağlı olan Kemal Atatürk'ün ölümü gerek Türkiye için, gerekse bütün dostları için derinliği ölçülmez bir kayıptır. Türk Milleti'nin en samimi dostları arasında bulunan Sovyetler, zamanımızın bu örneksiz devlet adamının öneminden dolayı derin bir acı içindedirler.

(*İzvestia Gazetesi*, Moskova, 1938)

● **Atatürk**, dünya üzerinde yeni bir devir açmış bir insandır. Ben, O'nun Türk kadınlarına hak vererek ve bir ülkede anayı, yakışır olduğu yüceliğe erıştırerek Batı'ya ders verdiğini nasıl unuturum.

(*Prences Aleksandrina*, Uluslararası Kadınlar Birliği Delegesi)

● Romanya'da Atatürk'ün ölüm haberi geldiği gün, bütün okullarda dersler tatil edildi.

(*Rador Ajansı*-Romanya, Bükreş)

Atatürk, başı dumanlı doruklarda yüce bir dağ tepesidir. Siz O'na yaklaştıkça o yükselir ve aranızdaki mesafe sonsuza değin aynı kalır. Devirlerinde büyük gözüken, zamanla küçülen benzerlerinden farkı budur ve böyle kalacaktır.

(*Arriba Gazetesi*, Portekiz, 1938)

● **Uzun bir** yol aşılmış, yüce bir eser ortaya konmuş, bir çok zaferler elde edilmiştir. Tüm bunlar Atatürk'ün eseridir.

(*Kur jer Warzavski Gazetesi*, Polonya)

● **O, Türkiye'yi** kurmakla bütün dünya uluslarına Müslümanların seslerini duyuracak kudrette olduğunu kanıtladı Kemal Atatürk'ün ölümlüyle Müslüman dünyası en büyük kahramanını kaybetmiştir. Atatürk gibi

bir önder önlerinde bir ilham kaynağı olarak dikildiği halde Hind Müslümanları bugünkü durumlarına hâlâ razı olacaklar mı?

(*Muhammet Ali Cinnah*-Kaidâzam, Pakistan Cumhurbaşkanı, 1954)

● **Bizim aşımız** rengi uçmuş bir kıvılcım iken, O'nun bakışı ile cihanı kaplayan ve aydınlatan bir güneş haline geldik.

(*İkbal*, Pakistan Millî Şairi)

● **'Atatürk'ün yaptıkları** insanoğlunun kolay kolay yapabileceği şeyler-

den değildir. O; büsbütün başka bir insandı.'

(*El-Misri Gazetesi*, Mısır, 1938)

• 'Mustafa Kemal Atatürk, kuşkusuz 20. yüzyılda dünya savaşından önce yetişen en büyük devlet adamlarından biri, hiçbir millete nasip olmayan cesur ve büyük bir inkılâpçı olmuştur.'

(*Ben Gurion*, İsrail Başbakanı, 1963)

• **Türkler**, Atatürk'ü olağanüstü bir tutkunlukla seviyorlar. Bursa'ya giderken trende rast geldiğim bir çocuğa İstanbul veya Ankara'dan hangisini sevdiğini sordum. Çocuk Ankara'yı sevdiğini söyledi. Nedenini sorduğumda: 'Ankara'da Atatürk bulunduğu için' cevabını verdi.

(*Bela Gazetesi*, Mısır)

• **Yüzyılımızda** 'olmayacak hiçbir şey yoktur' şeklindeki tarihi gerçeği kanıtlayan ilk adam olmuştur.

(*Eski Ujsag*, Macar.)

• **Dünyanın** çok nadir yetiştirdiği dahilerdendir. Dünya tarihinin gidişini değiştirmiştir.

(*An Nahar*, Beyrut)

• **Yüz yıldan** beri Küçük Asya'nın çıkardığı en büyük lider.

(*The Japan Chronicle*, Kobe)

• **Hayatının** sonuna kadar milleti'nin mutlak güveni ile kurduğu devletin

başında muzaffer kumandanının kişiliği, eşi görülmemiş bir karakter örneğidir.

(*Comte Carlo Sforza*, İtalya Eski Dışişleri Bakanı)

• **Üstün iradesi**, tükenmez cesareti ve eşsiz seziş ile hasımlarını dize getirdi. Fazilet ve ciddiyeti, üç yılda memleketine yalnız askeri, aynı zamanda tam ve doyurucu bir siyasi zafer kazandırdı.

(*Perrone Di San Martino*, İtalyan Yazarı)

• Modern Türkiye'nin yaratıcısı Kemal Atatürk'ün eserleri, memleketi için yaptıkları İsveç'te çok iyi bilinmektedir. Atatürk'ün liderliği altında Türkiye'nin kalkınmasını, fevkalâde ileri hamlelerini hayranlıkla izledik. Atatürk'ün,

tüm alanlarda getirdiği reformlarla Türkiye, içinde bulunduğu çok zor durumdan kurtarılıp güçlü ve güvenilir temeller üzerine yerleştirilmiştir.

(*Erlander*, İsveç Başbakanı)

• **Eğer tarih** bir kalbe sahip olsaydı, Mustafa Kemal'i mutlaka kıskanırdı. (*Tchang Yang Yee Pan Gazetesi*, Çin, 1958)

• Atatürk, yirminci yüzyılın en büyük mucizesidir. (*National Tidence Gazetesi*, Danimarka) •

Necip Fazıl Kısakürek Atatürk'ün Ölümü Üzerine Yazdı: "Vatanın Her Evinden Çıkılmış Kadar Büyük Bir Ölüm"

Atatürk'ün ölümü nedeniyle büyük edebiyat adamı Necip Fazıl Kısakürek'in 16 Kasım 1938 tarihli Cumhuriyet gazetesinde yayımlanan ve ayrıca bir "Edebi yapıt" değeri taşıyan yazısını ilgiyle okuyacağınıza inanıyoruz

Son onbeş gündür her sabah yatağımdan kalkıp Dolma-bahçe Sarayı'nı yerinde bulduktan sonra, ona varlık ve mana i zafe eden (anlam yükleyen) unsurun yok olduğuna inanabilmek, yaban bir idrak işkencesi; Atatürk'ten bir parça halinde kalan bir çok şey arasında onun yokluğu, merkezi olmayan bir daire tasviri gibi, içinden çıkılmaz bir muhal hissi (olmazlık duygusu) veriyor. Fındığın kabuğunu kırmadan içini yiyen korkunç bir sihirbaz edasıyla ölüm, Atatürk'ü hüviyeti (kimliği) etrafındaki büyük zarfa el değdirmeksizin aldı götürdü.

Ölüm, her insanda basit bir tezahür (görüntü) farkı ile aynı marifeti tekrarlamasına rağmen; bu son misalde (örnekte) bulduğu müeyyide (yap-

tırım) kudretini, bütün tarih boyunca sık sık ele geçirebilmiş değildir. Yaratıcının, bir defa bile şaşırmmaya memur sadık işçisi, bu misalde kudretinin her zamanki mevzuu (konu) ile mevzuunun bu defaki kudretini bir araya getirdi. Mahalleden bir ölü çıktığı zaman o semt, ister istemez kendisine bir alâka payı düştüğünü kabul eder. Ölümünün mücerred sirayet (tek başına gelişi) ve ihtarı küçük küçük bir mesafe yakınlı-

ğını, bir nevi akrabalık haline getirdi. Fakat ne de olsa ölen ne kadar içtım-ai (toplumsal) ve her-kese ait hüviyet taşırsa taşırsın bu bağ, kan ve his yakınları karşısında, sadece yapma bir zihin telaşı uyandırmaktan ötürü bir acı duyurmaz. Bütün dünyada, kralına anası kadar yanacak kimse yoktur. Bu zalim

Necip Fazıl Kısakürek

ruh kanununa rağmen bu defaki ölüm, vatanın her evinden çıkmış kadar göze büyük göründü. Evinizdeki bir kahve fincanının çatlaması, bize Yedikule surlarının çöküşünden daha tesirli (etkili) geldiği halde; bu defaki ölümü hepimiz, fi'li ve şahsi bir mülkiyet kaybı ifadesiyle duyduk. İctimai (toplumsal) ölümler arasında her evin ölüsü olabilmiş kahramanlar,

hürmetle şapkasını çıkarmaktadır.

Atatürk'ün gözleriyle görmediği bu manzarayı biz yalnız gözlerimize bırakmayarak kesin bir delalet (işaret) halinde şuurumuza (bilincimize) indirmekle mükellefiz.

O Türk'e, hem Türk'ü, hem de Avrupalıyı inandırabildi. Tarihte büyük bedbinlerle (kötümserler) büyük nikbinlerden (iyimserler) ibaret iki sıra kakra-

Osmanlı İmparatorluğu'nun yarı dünyaya sahip olduğu devirlerde bile böyle bir ihtirama (saygıya) sahip olabilmiş hükümdar yoktur.

tek eldeki parmak sayısı kadar azdır. Hiçbir Türk, kendini, devlet reisine, bütün dünyanın bu türlü bir saygı göstereceğini ümit etmezdi. Osmanlı İmparatorluğu'nun yarı dünyaya sahip olduğu devirlerde bile böyle bir ihtirama (saygıya) sahip olabilmiş hükümdar yoktur. Avrupa'nın, bize en yabancı milletlerine kadar heyetlerle, askeri kıt'alarla ve en büyük mümes-sillerle (temsilcilerle) Ankara'ya koşmuş olması gösteriyor ki garp (Batı) Atatürk'ün şahsında Türk ehliyet ve kıymetine artık inanmıştır. Bu inandırışın büyük aksiyonunu (hareketini) yapan milli kahraman'ın ölüsü karşısında da hiçbir protokol kaidesinin (kuralının) olmadığı ve hiçbir garplının bir yabancıya göstermediği bir

man vardır. Her şeyi karanlık gören, aydınlığı aramaya doğru gizli bir cehde, aydınlık gören de, öldürücü şartlar karşısında kırılmaz bir mukavemete (direniş) gebedir.

Türk Halkı Atatürk'e son görevini yapmak için sokakları doldurmuştu

İngiliz Kıt'ası Atatürk'ü
elamlıyor

Bence bu fikirlerin ikisi de, dava ve aksiyon doğuracak çapta olmak şartı ile, kurtarıcılara mahsus vasıflardandır. Bedbin kahraman bizi, vücudunu görmediğimiz bir hayata indirmeğe, nikbin kahraman da vücudunu görmediğimiz ölüm tehlikesinden kaçırmaya memurdur. Atatürk'ün ruhi maktalarından (kesitlerinden) bence en alâkalısı, o'nun yılmaz ve hezimet kabul etmez nikbinliğidir. Atatürk bu eşsiz nikbinliği, başta ve sonda, biri milleti-ne ve öbürü şahsına ait iki büyük tezahürle vesikalandırdı.

Birinci vesika; bir millet için esaret ve mahkûmiyet anının bir vakıa (olay) halinde teslim edildiği hengâmede (kargaşada) bu vakıaya inanmayan tek adam o idi. Bütün dünya ile birlikte milleti de kendi ölümüne inandığı vakit, o inanmadı. Bu Atatürk'ün millet ufkuna doğuşu ile başlayan ilk ve büyük nikbinliğinin tecellisidir.

İkinci vesika; milli kahraman, hasta dōşeğinde gündün güne fenalaşırken

yakınlarından itibaren bütün Türk milleti'ne kadar herkes ağır bir ümitsizlik içinde boğuluyor; fakat kendisi bir çocuk gibi saffetli (saflık içinde), ayağa kalkacağı, otomobiline veya motörüne bineceği dakikayı bekliyor, ölebileceğine bir an bile mümkün gözü ile bakmıyordu. Bu da sonuncu tecelli.

Atatürk, başlangıçta milletin; sonunda da kendisinin ölümüne inanmadı. Bu iki nikbinlik tecellisinin birinde haklı, ötekinde haksız çıktı. Fakat koca bir millete hayat vesilesi getirmiş bir kahramanın ferdi hayatı olamayacağı için onu ikinci tecellide de haksız bulamayacağız.” •

Ata'nın doğduğu ev anıt kabul edildi

Mustafa Kemal Atatürk'ün 1881'de doğduğu Selanik'teki ev, Türkiye'nin talebi üzerine Yunanistan Kültür Bakanlığı Çağdaş Anıtlar Merkezi Kurulu tarafından "anıt" kapsamına alındı.

"Apostolu Pavlos" ile "Agiu Dimitriu" caddeleri üzerinde bulunan ve Türkiye'ye ait olan müze evde, Atatürk'ün farklı dönemlerine ilişkin fotoğraf, kişisel eşyalar ve okul yıllarına ait belgeler ziyaretçiler tarafından görülebiliyordu. Üç katlı, bir avlu içinde bulunan ve 1870'te inşa edildiği tahmin edilen ev, Selanik Belediye Meclisi tarafından Türkiye'ye verilmiş, Atatürk'e atfen müzeye dönüştürülmüştü. Ata'nın doğduğu ev, her yıl yaklaşık 25 bin Türk tarafından ziyaret ediliyor.

Haber: SABRİYE AŞIR

Onlar **A**tatürk'ü Gördüler

"Beni görmek demek, mutlaka yüzümü görmek demek değildir. Benim fikirlerimi, benim duygularımı anlıyorsanız ve hissediyorsanız, bu yeterlidir." **M. K. Atatürk**

Yazan: SEMA ERDOĞAN

Onlar, birer küçük çocukken Büyük Kurtarıcı, Atatürk'ü gördüler. Görmekle kalmayıp dehasını da kavradılar. *Neriman Çıtak, Remziye Tatlı, Mümin Derici ve Şefika Cicigil.*

Bugün hepsi Cumhuriyet'le akran. Dünün en zor koşullarına tanık olan ve yaşama tutunan bu çocukların, çocukluk anılarından bugüne kalan en değerli şey Büyük Kurtarıcı'yı görmüş olmak. Onlar, O anı

hiç unutmadılar. Kimi çok yakından kimi biraz uzaktan. Kimi bir trenin katarında kimi bir sınıfta. Kiminin koluna değdi kolu, kimi göz göze geldi. O an hiç unutulmadı. Bir pırlanta değerindeki o unutulmaz an hafızalarından hiç silinmedi.

“Efendiler, bende bu vekayiın ilk hiss-i teşebbüsü, bu memlekette, bu güzel Adana’da vücud bulmuştur” sözü ile Kurtuluş Savaşı fikrinin Adana’da doğduğunu belirten Büyük Kurtarıcı yurt gezileri kapsamında Adana’yı 8 kez ziyaret etti. İşte dünün şanslı çocukları bu ziyaretler sırasında gör-düler Büyük Kurtarıcı’yı.

1923 Osmaniye doğumlu olan **Neriman Çıtak** Büyük Kurtarıcı’yı 3 kez görme şansını yakalayanlardan.

1931 yılında, misafir öğrenci olarak devam ettiği okulda büyük ablalarından bir haber duyar. Radyonun dahi olmadığı, haberlerin sadece gazetelerden öğrenildiği yıllardır. Büyük abla-lar “Atatürk bugün Adana’ya geliyor. Öğleden sonra da Be-lediye’yi ziyaret edecek.” derler. Koşarak ayrılır okuldan ve so-luğu evde alır. Anne-sine, Atatürk’ü gör-mek istediğini söyler ve kendisini belediye-götürmesini ister. Evleri de Belediye’ye çok yakındır. Bu iste-ği, kalabalıkta ezilir düşüncesiyle annesi tarafından reddedilir. Çocuktur, annesinin

Neriman, keskin mavi gözlerle göz göze gelir. Büyük Kurtarıcı birkaç saniye tebessümle bakar gözlerinin içine

sözüne itaat etmek durumundadır. Di-retmek gibi bir şansı da yoktur ve konu kapanır. Küçük Neriman, kendi kendine oyuna dalmışken ablası elin-deki ekmek sepetini uzatır, hadi ekme-ğimizi al da gel, der. Evin ekmeğini almak asli görevidir. Sepeti alır kapı-dan çıkar. Bir bakar ki insanlar bir yöne doğru akın ediyor. Hemen Bü-yük Kurtarıcı’nın geleceğini anımsar, elindeki sepeti fırlatır, hoplaya hoplaya Belediyenin kapısına gider. Kendi ifadesi ile sevinçten lastik top gibi zıplıyordu.

Yaşa, varol, çok yaşa... sesleri ile kalabalığın arasından elinde melon şapkası ile Büyük Kurtarıcı belirir. Kendisine doğru geliyordu. Çünkü

Neriman Çıtak, 51 yıl yaşadığı ve Atatürk’ü gördüğü Belediye’ye çok yakın olan evinin fotoğrafıyla

kapının önündedir küçük Neriman. Belediyenin kapısına doğru bir tebesümle yaklaşan Atatürk, lastik top gibi zıplayan küçük Neriman'ı da görür. Neriman, keskin mavi gözlerle göz göze gelir. Büyük Kurtarıcı birkaç saniye tebesümle bakar gözlerinin içine, yanındakilerle Belediye kapısından içeriye girer ve kapı kapanır. Kapının önünde üzgün bir çocuk kalır. İnanmadığı bir anı yaşayan bu çocuğun aklına birden ekmek sepeti gelir, geri döner ve sepeti fırlattığı yerde bulur. Ekmeği alır eve döner. Olan biteni detaylarıyla annesine anlatır. Annesi de şöyle der kızına: "Bu senin kısmetinde varmış kızım".

1926 Tarsus doğumlu olan **Mümin Derici** 1937 yılında görür Büyük Kurtarıcı'yı. Tarsus Misaki Milli İlkokulunda 3. sınıf öğrencisidir. Sınıf öğretmenleri Fazilet Hanım, yarın en temiz

giysilerinizle gelin. Atatürk'ü görmeye gideceğiz, diye tembihler. Annesi akşam banyo yaptırır, çamaşırlarını değiştirir, okul kıyafetlerini ütüler. Küçük Mümin, o önemli güne rüyasında Atatürk'ü Çanakkale Savaşı'nda görerek uyanır. Tertemiz bir şekilde okula gider. Büyük bir heyecanla da Atatürk'ü görecekleri Tarsus Parkı'na giderler. Tarsus Parkı'nda Tarsus İdmanyurdu sporcuları da hazırdır takım formalarıyla. Bir tepsi içerisinde süzme yoğurttan yapılmış ayran ikram edilir Büyük Kurtarıcı'ya.

Büyük Kurtarıcı ile aralarında parkın havuzu vardır. Tüm çocuklar "Atatürk, Atatürk" diye çığlıklar atar. Küçük Mümin, Büyük Kurtarıcı'yı beklediği gibi görmez. Yüzünde hasta bir hal vardır. Onu daha dinç görmeyi bekliyordur ama Büyük Kurtarıcıyı, heybetli bir adam olarak nakşediyor hafızasına.

Büyük kurtarıcıyı

iki kez görme şansına sahip olan **Şefika Cıçgil** ise 1926 Adana-İncirlik doğumlu. Babası Misis Tren İstasyonu'nda hareket memurudur. Babasının, bugün katarda Atatürk geliyor kızım, cümlesi ile büyük bir heyecana kapılan küçük Şefika istasyonda alır soluğu, beklemeye başlar. Gözü, Büyük Kurtarıcı'yı getirecek katardadır.

Nihayet, Misis İstasyonu'nda bir katar durur. Penceresinde Büyük

Mümin Derici'nin ilkokul 3. sınıfta Atatürk'ü görme şansı olmuş.

kurtarıcı, yanında da İsmet İnönü vardır. Hayranlıkla bakarken bir an göz göze gelir Büyük Kurtarıcı ile. Adeta nutku tutulmuştur. İşte tam o sırada tren yavaş yavaş hareket eder ve uzaklaşır. Ardından öylece bakakalan küçük Şefika'nın hatırında dimdik kaşlar ve etkili bakışlar kalır .

1922 Adana doğumlu **Remziye Tatlı** ise 19 kasım 1937 de

görür Büyük Kurtarıcıyı. O, O'nu gören diğer çocuklardan çok daha şanslıdır. Çünkü Büyük Kurtarıcı ile aynı fotoğraf karesinde yer alma şansını da yakalamıştır. Böyle bir şans yakaladığını ise yetmişli yaşlarını sürerken bir tesadüf sonucu öğrenir.

Büyük Kurtarıcı'nın Adana'ya geldiği çabuk duyulmuştur. Remziye Tatlı Adana Kız Enstitüsü'nde öğrencidir. Nöbetçi öğretmenleri, çocuklar Atatürk gardan hareket etmiş, Atatürk Caddesi'nden geçerek vilayete gidecek, duyurusunu yapar. Kız Enstitüsü de Atatürk Caddesi üzerinde olduğu için öğrenciler dersi unuttur ve pencelelere üşüşür. Nöbetçi öğretmen bir duyuru daha yapar. "Büyük Kurtarıcı, okulumuzu ziyaret edecek."

İşte bu duyuru sonrasını anlatmakta zorlanıyor Remziye Tatlı. Bir kapıya bir pencereye koşturuyor, bir oturuyor bir kalkıyorlar. Çığlık atanlar, se-

Şefika Ciciğil, küçükken bir tren penceresinde gördüğü Büyük Kurtarıcı ile göz göze gelmiş...

vinçten ağlayanlar...

Derken Büyük Kurtarıcı'nın aracı okul kapısında duruyor. Sabiha Gökçen ve Celal Bayar dışında kalabalık bir erkan da vardır Büyük Kurtarıcı'nın yanında. Remziye Tatlı'nın hâlâ kulaklarımda dediği uğultu Büyük Kurtarıcı'nın binaya girişi ile kesilir. Hemen sınıflara girilir ve çıt çıkmaz. Koridordaki ayak seslerine dikkat kesilirler. Büyük Kurtarıcı birden durur sınıfın kapısında. Tüm sınıf aynı anda ayağa fırlar. Remziye Tatlı'nın hayatım boyunca unutamadığım dediği şu üç kelimeyi söyler Büyük Kurtarıcı:

"Oturun, geleceğin kültürlü anneleri."

Dersleri tarihtir ve bir öğrenci tahatta Büyük Kurtarıcı'nın sorularını yanıtlamaktadır. Sınıf içerisinde gezinen Büyük Kurtarıcı bir ara en öndeki sıranın yanında durur. Remziye Tatlı'nın sırasıdır burası. Kolu koluna değer.

"Bu güzel ülke için yapacağı çok şey vardı ama çok erken öldü. Bana deselerdi ki ömründen hediye eder misin? **İnanın hediye ederdim.**

Kulağı arkadaşında gözü Büyük Kurtarıcı'dadır. Öyle bir yüz ki nur saçıyor, diyor. Çok şıktır, çok yakışıklıdır, kusursuz bir yüzü vardır. Pembe yüzündeki kılcal damarları dahi görür. Kalın kaşlarının altındaki mavi gözlerden çok etkilenir.

Sorulara doğru yanıt verip aferin alan arkadaşı yerine otururken heyecandan sınıfın en arkasına kaçan öğretmenleri de öne gelir ve Büyük Kurtarıcı'nın elini öper.

Tarih ders kitabında işledikleri konuya dair sorular sormasına hâlâ şaşıyor Remziye Tatlı. Ve şöyle diyor:

Sanki tarih kitabımızı eline aldı ve işlediğimiz konulardan sorular sordu. Büyük Kurtarıcı'yı görmek onlar için

yaşamın sunduğu en değerli armağan. Bir iki cümle ile Büyük Kurtarıcı'yı şöyle tanımlıyorlar: **Remziye Tatlı:** Bu güzel ülke için yapacağı çok şey vardı ama çok erken öldü. Bana deselerdi ki ömründen hediye eder misin? İnanın hediye ederdim. Bir 15

yıl daha yaşasaydı keşke.

Şefika Cicigil: Ne zaman ansam, ne zaman bir fotoğrafını görsem hemen o anı anımsıyorum. Ancak çocuklarımdan çok seviyorum dersem yalan olur. Ölene kadar unutamayacağım.

Mümin Derici: O anı ve O'nu hiç unutmayacağım. Siması hâlâ hafızamda. Hayatımda en gurur duyduğum şey O'nu görmektir.

Neriman Çıtak: Etkili bir bakışla gördüm. Büyük kurtarıcıyı görmek benim için büyük bir onurdu. Onu görmek, büyük kudretini de anlamak oldu benim için. Sadece, bir varlığı bir şahsı görmek olmadı. O'nun bakışlarıyla, dehasını da kavrayabildim bir çocuk olmama rağmen... •

Haberal ve Tüm Silivri Mağdurları

Prof. Mehmet Haberal'ı çok özledim. Örnek bir Türk büyüğüdür o. Dünyanın çok değer verdiği bir bilim adamımızdır. Kendini insanlığa, hastalarına, Türk gençliğine, ülkesine adamıştır. Karınca gibi çalışmış, hayatını hiçe saymış, mutluluğunu insanların mutluluğuyla örtüş-türmüştür hep.

Yazan: CAN PULAK

i **yilik yapmak**, gönül almak, mütevazı olmak onun pek çok özelliklerinin başlıcalarıdır. Tıp profesörüdür ama, bana sorarsanız insan sev-

gisinin ordinaryüs profesörüdür. Onu gördüğünüzde içiniz açılır, moraliniz düzelir, ölümünüze çeyrek kalmışsa gençleşirsiniz hemen. Enerji yükler adama, o devamlı gülen yüzüyle bir anda hayata bakışınızı değiştirir.

Yoksulluktan gelmiş, imkansızlıklar içinde büyümüş, Tıp Fakültesini bitirerek cerrah olmuştur. Onun neşteri, ölüyü diriltiren mahareti günümüze kadar yüzbinlerce kişiye sağlığını kazandırmıştır. Yetmemiş ülkenin ilk böbrek vakfını kurmuş, böbrek nakillerini ilk o başlatmıştır. Bununla yetinmemiş, hastaneler kurmuş, ülkenin çeşitli yerlerinde sayısız sağlık kurumu-

nu devreye sokmuştur. Bugün Başkent Hastaneleri dediğinizde, bütün dünya şapka çıkarıyor.

Mehmet Hoca bir Türkiye sevdalısı. Durmak, dinlenmek nedir bilmiyor. Lider doğmuş, lider yaşamış, çevresini mükemmel şekilde motive ediyor. Kendisi için değil, milleti için yaşayan bir adam... Hoş; milleti için yaşayan insanlar pek makbul değil ülkemizde. Atatürk için bile uzatılan dillere bakı-

tiyaç duyduğu pek çok personel yetiştirdi. Televizyonlar kurdu, dergiler, yayınlar çıkardı. Adam gibi gazeteciler, televizyoncular kazandırdı ülkeye. Mehmet Hoca'nın yaptıklarını saymaya kalksam, sütunlar değil, sayfalar değil, kağıt balyaları değil, kağıt fabrikaları yetmez.

Başka bir ülkede olsa, eller üstünde taşınacak, heykelleri yapılacak Mehmet Hoca hapiste şimdi. Hayır ziyaretçi olarak değil, hiç yapmadığı bir işten suçlanarak yatıyor içerde. Örgüt kurmak, darbeye teşebbüs gibi komik iddialarla.

Örgüt kurmak işine inanırım. Savcıların bu iddiası, eğer kasdettikleri örgüt dünyanın şapka çıkardığı sağlık örgütü ise doğrudur. Yine eğitim örgütünü kastediyorlarsa (Başkent Üniversitesi) bu da doğrudur. Alkışlanacak bir eğitim örgütü kurmuştur Haberal. Ama bu-

Alkışlanacak bir eğitim örgütü kurmuştur Haberal. Ama bunun dışında hükümeti devireceği gibi gülünç bir iddiayla örgüt kurmuşsa, buna hiç inanmam. Diğer işlerinden vakit bulamaz çünkü...

yorum da, utanıyorum efendiliğimden...

Prof. Haberal sadece sağlık dünyamıza değil, eğitim hayatımıza da büyük hizmetler yaptı. Başkent Üniversitesi gibi örnek bir kurumu, milletimize armağan etti. Gidin bakın Üniversite'ye, göğsünüz kabarrı iftihar edersiniz. Bütün bunları gönlü vatan aşkıyla dolu bir tek insan yaptı. Çok insan bu ülkeye tek çivi çakmadan göçüp giderken, Mehmet Haberal her gününü Türkiye'ye hizmet etmekle geçirdi.

Hangi birini sayayım, turizme bile imzasını attı, oteller yaptı, sektöre ih-

nun dışında hükümeti devireceği gibi gülünç bir iddiayla örgüt kurmuşsa, buna hiç inanmam. Diğer işlerinden vakit bulamaz çünkü...

Eli öpülesi böyle bir insana, aylardır neler çektiriliyor bir bilerseniz. Yattığı hastane polisçe basılıyor, hasta yatağında bile rahat vermiyorlar adama. Kalbinde önemli bir rahatsızlığın olduğunu belirten raporu veren Kardiyoloji Enstitüsünün başkan ve yardımcısını tutukladılar. Ardından Adli Tıp Kurumunca alel acele hazırlanan ve tüm sağlık dünyasında ibret verici bir

belge olarak değerlendirilen şöyle bir raporu ilan ettiler millete...

"Merdiven ve yokuş çıkabilir, düz yolda saatte 6.4 km hızla yürüyüş yapabilir, kısa mesafe koşabilir, ev işi yapabilir, eşya vs.taşıyabilir. Golf, tenis oynayabilir. Dans dahil birçok spor aktiviteleri yapabilir..."

Bir "olimpiyatlara katılabilir" dememişler. Altında su tesisatçısının, elektrikçinin, milli piyango bayiinin imzası olsa mesele yok. En azından doktoru, doçenti filan imzalamışlar bu raporu. Ayıbın bu kadarına pes doğrusu...

Ağustos'un sonuna doğru bir rezalet daha yaşanmış. Stres ve üzüntünün tetiklediği kalbin ölümcül çarpıntısını önleyebilmek için, damardan girilerek kalbe müdahale

edilmiş. İnsan hayatı için çok ciddi bir operasyon bu... Sonuçta ne olmuş biliyor musunuz? Savcılığın iade yazısı üzerine, üç saat sonra kalp operasyonu geçiren Haberal'ı önce Mehmet Akif Ersoy hastanesine, oradan da Silivri Cezaevine "yangından mal kaçırır gibi" yollamışlar.

Bu yapılan büyük bir suçtur. Değil Haberal'a, kime yapılırsa yapılsın acil bir kovuşturmayı ve sorumlularının (Savcı, doktor her kimse) adam öldürmeye teşebbüsten ağır cezada yargılanmalarını gerektirir. Ciddi bir devlette bu işlemler vakit geçirmeden ya-

pılır. Hem de Haberal'ın ameliyathaneden hapishaneye postalandığı süre içinde...

Efendim Haberal, hasta yatağında bilgisayar kullanıyormuş. İyi ki otomobil kullanıyormuş dememişler. Ayıptır beyler, ülkenin böylesine saygın bir insanına eziyet etmeye, işkence yapmaya ne hakkınız var? Suçu varsa bir an önce söyleyin, o da öğrensin, millet de bilsin. Ama böyle yapmak yerine, milliyetçi ve Türk'çü, büyük

Onlar niye korkuyorlar, neden çekiniyorlar? İşlemeyen bir adaletin, hesap vermeyen bir savcılık mekanizmasının hesabını biz mi soracağız? Biz soracaksak, onca muhalefet partisi milletvekilinin Meclis'te işi ne?

vatansever bir profesörümüzden, neyin intikamını almaya çalışıyorsunuz? Bu ülkede adalet varsa eğer, başta Adalet Bakanı olmak üzere, özel mahkemelerde görevli ve sorumlu personel bir gün mutlaka hesap vereceklerdir. O hesap gününden, Ergenekon paranoyasına kapılan herkes nasibini alacaktır. Hangi makamda oturuyorsa ve hangi sıfatı taşıyorsa...

Yüreği hasta, gönlü kırık Mehmet Haberal hocamız, şimdi Silivri Hapishanesinde paspas yapıyor, bulaşık yıkıyor. Be-

nim de ciğerim buna yanıyor işte... Engin Alan Paşa'ya, zindandaki tüm meslekdaşlarıma, Silivri'nin askersivil tüm esirlerine ciğerim yanıyor.

Haydi iktidar, Cumhuriyete yönelik tehditlere karşı çıkan dik duruş sahiplerini Silivri'de tutmakta kararlı. Peki muhalefet liderleri ne yapıyor? İçerdeki kendi milletvekillerine bile sahip çıkamıyorlar. Bir Kılıçdaroğlu, elini

adaletin, hesap vermeyen bir savcılık mekanizmasının hesabını biz mi soracağız? Biz soracaksak, onca muhalefet partisi milletvekilinin Meclis'te işi ne? Biz niye seçtik onları TBMM'ye?

Başbakan, yardımcısı, Bakanın bizzat kendisi, neredeyse Hükümetin tamamı adaletin yavaş işlemesinden, tutuklu kalmanın cezaya dönüşmesinden şikayetçi. Peki kim düzelterek bu

durumu? İktidar şikayetçi, muhalefet şikayetçi ise eğer, problemi çözeni nereden bulacağız? Parlamento içinde bulamıyorsak eğer, dışında mı arayacağız?

Şimdi Anayasa değişikliği dönemi başlıyor. Silivri esirlerinin hürriyetlerine kavuşmaları bir başka bahara kalacak gibi. Yazık günah değil mi içerde yatanlara? Bari önce Silivri dosyasını kapasalar da, Anayasa'yı daha sonra değiştirse.

Başta Haberal hoca olmak üzere, Silivri'de niye yattığını bilmeden yıllardır çile çeken tüm Ergenekon tutuklularına, Türk Silahlı Kuvvetlerinin darbeye suçlanan tüm komutanlarına, Mustafa Balbay, Tuncay Özkan, Nedim Şener, Soner Yalçın ve diğer tüm meslekdaşlarıma Allah sabırlar versin.

masaya vurup "Bu nasıl adalet böyle" diyemiyor. Milletvekili Haberal'ı, Balbay'ı dışarı çıkaracak ciddi bir hamle yapamıyor. Bir Devlet Bahçeli, attı mı mangalda kül bırakmıyor ama, Engin Alan Paşa'yı Meclis'e sokacak bir girişimde bulunamıyor. Bu durumda *(Bunların kendilerine hayrı yok, millete nasıl olsun?)* denilmez mi?

Bizim dokunulmazlığımız filan yok. Ama gözümüzü karatarak, muhalefet liderlerinden daha fazla gayret sarfediyoruz. Onlar niye korkuyorlar, neden çekiniyorlar? İşlemeyen bir

Başta Haberal hoca olmak üzere, Silivri'de niye yattığını bilmeden yıllardır çile çeken tüm Ergenekon tutuklularına, Türk Silahlı Kuvvetlerinin darbeye suçlanan tüm komutanlarına, Mustafa Balbay, Tuncay Özkan, Nedim Şener, Soner Yalçın ve diğer tüm meslekdaşlarıma Allah sabırlar versin. Demokrasinin ve devlet yönetiminin bu büyük ayıbı için hepsinden özür diliyorum. İnşallah adalet çok yakında tecelli eder ve hepsi hürriyetlerine ve sevdiklerine kavuşur.

Buna dua ediyorum... •

FIRÇALAYARAK

Serdar Günbilen

HERKES TAHLİYE OLSUN, BİZ DE
OTURUP MANGAL YAPALIM OH!
BU MU ADALET HA!
BU MU !?

GÜN
BİLEN
2011

Erdal Atabek'in

03.10.2011 Tarihli

Cumhuriyet Gazetesinde

Yayımlanan Yazısı

Nazi Döneminde

Stanley Kramer'in filmidir. Nürnberg Duruşması. 1961 yılında yapılmış.

2. Dünya Savaşı bitmiştir. Hitler döneminin suçluları yargılanmaktadır. Dönemin adalet bakanı ve dört yargıç, verdikleri kararlar nedeniyle yargılanmaktadır.

Mahkeme heyeti, üç Amerikalı yargıçtan oluşur. Başkan rolünde Spencer Tracy var. III. Reich'in Adalet Bakanı Burt Lancaster. Mahkemenin askeri savcısı Richard Widmark. Sanık avukatı Maximillian Schell.

Dava; Nazi döneminin siyasal iktidarını arkasına alan yargıçların adaletsiz kararlarla yaptıkları haksızlıkların yargılanmasıdır.

Yargıçlar kendilerini, yasalara uymak zorunda olduklarını, ülke sevgileri nedeniyle bu kararları verdiklerini söyleyerek savunurlar.

Avukat, coşkulu savunmasında Hitler döneminin bütün ülkelerin katıldığı bir suç olduğunu, bu durumun Alman halkını suçlayarak düzelmeyeceğini belirtir. Uydurma suçlamalarla insanlar idam edilmiş, zihinsel özürlü

Adalet

kabul edilenler kısırlaştırılmış, Yahudiler toplama kamplarında en ağır koşullara mahkûm edilmiş, gaz odalarında öldürülmüştür.

Yargıçlar kararlarını yasalara uygun verdiklerini, öteki yapılanlardan haberleri olmadıklarını söyleyerek kendilerini savunurlar.

İçlerinde adalet bakanlığı yapmış olan Ernst Janning (Burt Lancaster), fanatik avukatın bir sanığı ezişine dayanamayarak ayağa kalkar:

"Yapılanlardan hepimiz sorumlu-yuz" der. "Yanımızdaki komşumuz alınıp götürülürken biz neredeydik? Bütün haksızlıklar başıra başıra açıklanırken biz neredeydik?

Yanıbaşımızda zulüm yapılırken biz neredeydik?

Sorumluyuz, bu açık" der.

Bu arada mahkemeye Amerikan siyasilerinden baskı yapılır. Almanların kazanması gerektiği, komünist

Sovyetlere karşı Almanya'nın bir güç olacağı, bu nedenle beraat ya da hafif cezalar verilmesi mahkeme başkanına telkin edilir.

Kararda, hepsine “ömür boyu hapis cezası” verilir. Başkan kendi adalet vicdanına uygun hareket etmiştir.

Hapisteki eski adalet bakanının “olup bitenlerden haberinin olmadığına inanmasını” isteyen sözlerine mahkeme başkanı şu yanıtı verir:

“İlk verdiğiniz kararda idam edilen kişinin suçsuz olduğunu biliyor-dunuz değil mi?”

İlk adaletsiz karardan sonrasına bakmaya bile gerek yoktur.

Yargıçlar, arkalarında siyasal güç olduğu zaman bunun hiç değişmeyeceğini sanırlar. Savcılar, siyasal gücün kendilerinin de gücü olduğunu sanırlar. Sanık kürsüsünden savcıya ve yargıçlara baktığım zaman bunu çıplak olarak gördüm.

12 Eylül döneminin askeri mahkemesinde Barış Derneği davasının tutuklu sanıklarıydık. Kararı önceden verilmiş bir davada yargılandığımızı biliyordum. Yargılama süreci bir usulün yerine getirilmesiydi. O koşulların adaletine hiç güvenmedim. İstenen cezayı tutukluluk olarak çektireceklerinden emindim. Arkadaşlarıma da bu kanımı söylemiştim. Dedğim gibi oldu. İddianamede istenen ceza sonuna kadar tutuklu olarak çektirildi. Tu-

tuklu olarak. Sonuna kadar.

Hapiste koğuşa gelen yargıç adaylarına şunu söylemiştim:

“Yargıçlık stajına mutlaka üç ay hapiste olağan koşullarda yatarak eğitim görme şartı konmalıdır. Hekimlere de stajlarında üç ay hastanede hasta gibi yatma şartı konmalıdır. İçeride yatmanın ne olduğunu öğrenmek eğitimin çok önemli bir parçasıdır.”

YARGIÇLAR, ARKALARINDA SİYASAL GÜÇ OLDUĞU ZAMAN BUNUN HIÇ DEĞİŞMEYECEĞİNİ SANIRLAR.

Savcı tahliye istemlerinin reddini talep eder. Yargıçlar tutukluluğun devamına karar verirler. Sonra savcı ile yargıçlar resmi araçla evlerine giderler.

Tutuklu sanıklar koşullarına, hücrelerine dönerler. Yargılama devam etmektedir.

Adaletle güvenmek gerekir. Adalet er ya da geç yerine getirilecektir.

Nürnberg Duruşmaları sonuna gelmişti. Amerikalı yargıç valizlerini topladı.

Spencer Tracy, bu büyük aktör, düşünceli duruşunu sürdürerek evine dönmeye hazırlanıyordu.

Bu filmde gördüğü gerçekler bu büyük aktörü nasıl etkilemişti? Bunu bilemiyoruz. Benim gözlerim neden yaşarmıştı?

Ben biliyorum.

Siz de biliyorsunuz...•

Bekir Coşkun'un
08-10-2011 Tarihinde
Cumhuriyet Gazetesi'nde
Yayımlanan Yazısıdır

Hukuku Geri İsteyin...

Her şeyinizi kaybedebilirsiniz...
Huzurunuzu... Özgürlüğünüzü...
Geleceğinizi... Umutlarınızı...

Hukuk varsa, onları geri alma olasılığı vardır...
Gidip “adalet” denilen bir yüce kapının önünde bekler, o kapı açıldığında elinizden alınanları hukuktan geri istersiniz...
Hatta canınızı aldıklarında, hukuk varsa, o bedelini mazinize iade eder...

Ama hukuk yoksa...
Kesilmiş bir ağaç gibi geri dönülmezliğin ve yakılmanın yazgısı kalmıştır size...

*

Hukuk size lazım da olmayabilir...
O an için hukuka gereksiniminiz yoktur belki...

Uzakta bir yerde hukukun olmayışına aldırmayıp gözlerinizi yumar,

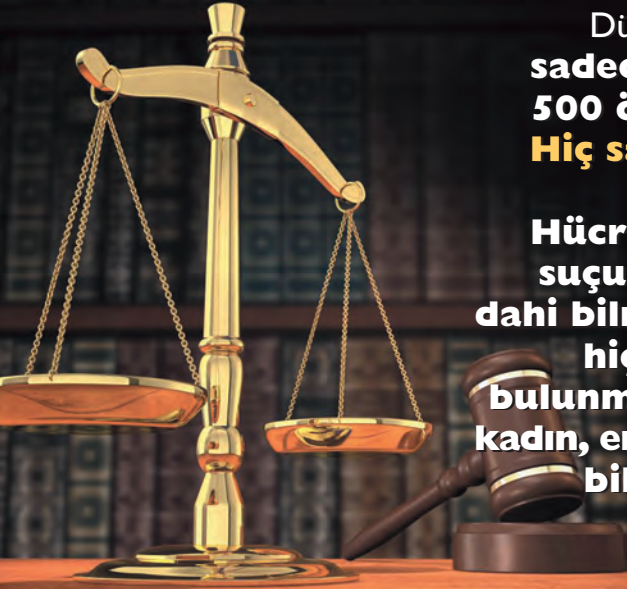
kulaklarınızı tıkır, vicdanınızı susturabilirsiniz...
“Benim dışımda” diyerek aklınızı kapatabilirsiniz...
Uzakta da olsa, çökmüş yuvaların, ağlayan çocukların, yakılan yaşamların, zulmün varlığı sizi ilgilendirmeyecek kadar “insan” sanırsınız...

Sorun yok zaten...

*

Dönüp bir bakın...
Binlerce insan...
Hukuku arıyor, çoluk çocuk, on binler...
Dünkü gazetelerde vardı; sadece “bağırdı” diye 500 öğrenci hapiste...
Hiç saymış mıydınız?..

Hücrelere kapatılmış, suçunun ne

Dünkü gazetelerde vardı;
**sadece “bağırdı” diye
500 öğrenci hapiste...
Hiç saymış mıydınız?..**

**Hücrelere kapatılmış,
suçunun ne olduğunu
dahi bilmeyen, hakkında
hiçbir mahkûmiyet
bulunmayan yaşlı, genç,
kadın, erkek, ünlü, ünsüz,
bilinen, bilinmeyen
ne çok insan...**

olduğunu dahi bilmeyen, hakkında
hiçbir mahkûmiyet bulunmayan yaşlı,
genç, kadın, erkek, ünlü, ünsüz,
bilinen, bilinmeyen ne çok insan...

Başlarını vuracak duvar yok, yüksek
mahkemeleri değiştirdiler... Alt
mahkemeleri kendi kadrolarından
kurdular...

Çaresiz kalan yargıçlar, savcılar
cüppelerini atıp lanet okuyarak
gittiler...

Direnenlerin yaşamları karardı...
Zulüm sahibinin kirli dosyalarını
araladığı için kaç yargıcın, kaç
savcının, kaç hukuk devleti adamının
yaşamı karardı?..
Haberiniz var mı?

Hukuksuzlukta dünyanın dördüncüsü,
Avrupa’nın birincisi oldu ülkemiz...
Suçsuz insanlar hücrelerde...
Her sabah demir parmaklıklar
arasından hukuku bekliyorlar...
Gelen yok, giden yok...

*

Hukuk kimsenin değil, sizin...

Yollara düşün...
Bağırın...
Çağırın...
Çılgık atın...

“İnsan”sınız...
Sizi ilgilendirir...

Gidin hukuku geri isteyin...

Kadınların insan haklarını yargı kararları ile uygulamaya kazandıran Yargıç Eray Karınca, bu eser ile kadına karşı şiddet ve ayrımcılık konusunu özellikle hukuki açıdan incelemesiyle dikkati çekiyor

Örsan Öymen ve Yunus Nadi Sosyal Bilimler Ödülü

BÜTÜN KİTAPÇILARDA

ATATÜRK'ÜN DÜNYASI

Cengiz Önal

“**H**iç bir Zafer amaç değildir. Zafer ancak kendisinden daha Büyük olan bir amaca ulaşabilmek için oldukça önemli bir vasıtaadır. Amaç olan husus ise bu uğurda ortaya konulan fikirdir, düşüncedir. Bir fikrin doğuşuna dayanmayan zafer kalıcı olamaz. O boş bir gayrettir. Genç Türkiye Cumhuriyeti'nin kalıcı olabilmesi için çağdaş medeniyetin bir ortağı, bir parçası haline gelmek, bin bir fedakârlıkla sağlanan bağımsızlığın korunması için şarttır.”

Gazi Mustafa Kemal Atatürk

TMMM'nin 2. Dönem Çalışmaları ve Siyasi Devrimler*

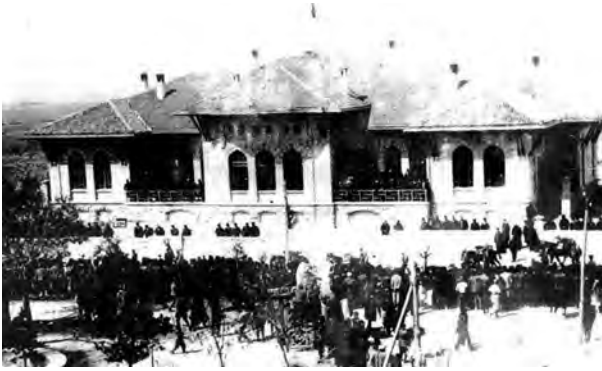
23

Gazi Mustafa Kemal, istilacı emperyalist güçleri, son derece zor şartlar altında ve Mehmet-çiğin süngüsü ile vatanın bağrından söküp atarak denize dökmüştü. Arkasından da özellikle Lozan Barış Konferansı'nın, işbirliği içerisindeki Batılı emperyalist güçlerin bütün olumsuz tavırlarına ve entrikalarına karşın başarıyla sonuçlanmasını ve sonucunda Lozan Barış Antlaşması'nın imzalanmasını sağlamıştı. Böylelikle, Batı'nın “Hasta Adam” diye tanımladığı Osmanlı'nın yıkıntısından, küllerinden yeniden kurduğu Tam Bağımsız genç Türkiye Devleti'nin, bütün dünyaca tanınmasına ve kabul edilmesine yol açmıştı. Ancak yeni kurulan bu devle-

Gazi M. Kemal bir Meclis konuşması sırasında

tin varlığını devam ettirebilmesi, Osmanlı toplumunu yıkıntıya sürükleyen şartlardan bir an önce kurtulmasına bağlıydı. Bu noktada altını çizerek belirtmek gerekir ki, Mustafa Kemal'-

İlk TBMM binası

in Ulusal Bağımsızlığı sağladıktan sonraki esas amacı, Türkiye'nin bir daha aynı duruma düşmemesinin şartlarını oluşturmak ve bağımsızlığını sonsuza kadar koruyabilmesini temin etmekte...

TBMM, İkinci Dönem Çalışmalarına Başlıyor

Ulusal Savaşım her bakımdan tam bağımsızlığı elde etmek ve dolayısıyla da vatan topraklarını emperyalist gücün pençesinden kurtarmak amacına yönelikti. Türkiye Büyük Millet Meclisi 23 Nisan 1920'de Ankara'da toplandığı zaman, ne ilginçtir ki, milletvekillerinin amaçlarından biri de padişah ve halifeyi yabancı esaretinden ve zararlı danışmanlarından kurtarmaktı. Milletvekillerinin önemli bir kısmı muhafazakâr eğilimliydi. O günkü şartlara bakıldığında bu doğaldı... Fakat hükümet şekli tespit edilirken, Mustafa Kemal'in dikkatli ve yerinde müdahaleleriyle, ülkenin kaderine Meclis'in el koyduğu, Meclis'in üstünde hiçbir gücün bulunmadığı özellikle belirtildi.

Ayrıca Meclis'in yasama ve yürütme güçlerini kendinde topladığı, hükümet teşkilinin zorunlu olduğu, geçici kaydıyla bir hükümet başkanı seçmenin Meclis'in düzenleyeceği kanuni esaslar çerçevesinde

olacağı ifade edilerek, yeni ve İlk Ulusal Hükümet oluşturuldu. Yeni devletin anayasası yazılırken, Mustafa Kemal'in devamlı, sabırlı ve kararlı müdahaleleriyle, 20 Ocak 1921 tarihli anayasaya, egemenliğin kayıtsız şartsız millete ait olduğu ve yönetim şeklinin halkın kendi kaderini bizzat ve bilfiil idare etmesi usulüne dayandığı açıkça kaydedildi. Haliyle bu ifadelerin saltanatla bağdaşması mümkün değildi. Aslında bu hükümler titizlikle incelendiğinde, tek dayanağı Ulusal Bilinç (İrade) olan bir Cumhuriyet Rejimi'nin kurulduğu görülebilirdi. Ancak, TBMM üyelerinin önemli bir kısmının, halen gerçek ve meşru otoriteyi İstanbul'da bulunan Padişahlık makamı ile onun görevlendirdiği hükümetin temsil ettiğine inandığı ve bunun sürmesini istediği biliniyordu... Buna karşın, Egemenliğin Kayıtsız Şartsız Halkın olmasının gerekliliğine inananlar da azımsanmayacak kadardı... Her iki kesim arasındaki görüş ayrılığını kaldırmada çok ciddi güçlükler vardı. Gazi'nin en yakın Ulusal Savaşım arkadaşları arasında bile bir görüş birliği yoktu. Mesela Rauf (Orbay) Bey, Kâ-

zım (Karabekir) ve Refet(Bele) Paşa gibi şahsiyetler Padişahlık Makamı'nın devamından yana görünüyordular. Bunu gizlemeye ihtiyaç dahi duymuyorlardı... Bütün aykırı şartlara karşın, Gazi, düşündüklerini, uygulamaya koyabilmek için uygun zaman ve zemini kolluyordu.

Aranılan fırsatlardan biri, İtilaf Devletleri'nin, İstanbul Hükümeti'ni Ekim-1922'de barış konferansına davet etmekle ortaya çıkmıştı... Mustafa Kemal, bu vesile ile 1 Kasım 1922'de saltanatı kaldırmış, son padişah Vahdettin de, İngilizlerin himayesine sığınarak, 17 Kasım 1922 tarihinde bir İngiliz savaş gemisi ile emperyalizme karşı koruyamadığı vatanını terk etmek zorunda kalmış ve İstanbul'dan kaçmıştı. Gazi, şoku hafifletmek ve elverişli ortamı beklemek amacıyla, saltanatın kaldırılmasının ardından halifelik makamını bir süre daha muhafaza etmeyi uygun görmüştü. Esasen Meclis'in yapısı da başka türlü bir davranmaya müsait görünmüyordu. Meclis'te bir kısım milletvekilleri halifenin dünyevi yetkilerinin bu makamın ayrılmaz bir parçası olduğu tezini ileri sürüyordu. Bu düşüncede olanların gittikçe daha da güçlenmesi, bunların barış antlaşması konusunda zorluklar çıkaracağı izlenimini veri-

yordu. Meclis'in o günlerindeki oturumlarında yaşanan tartışmaların çok sertleşmesi ve gerilimin her gün artarak devam etmesi üzerine, Mustafa Kemal, seçimin yenilenmesi kararının alınmasını sağladı.

Meclis dağılmadan önce vatana ihanet yasasını değiştirdi. Buna göre mevcut devlet şekline, her ne suretle olursa olsun karşı gelenlerin vatan haini sayılması gibi hususları da içeren Vatan Hainliği yasası olarak bilinen yasa kabul edildi. Türkiye Cumhuriyeti'ni ilan etmenin yanında yeni devletin esaslarını belirleyecek düzenleme-

Mustafa Kemal Meclis çalışmalarında konuşuyor

leri yapacak ve Devrimlerin de gerçekleşmesini sağlayacak olan İkinci Türkiye Büyük Millet Meclisi 11 Ağustos 1923 tarihinde çalışmalarına başladı. Ali Fuat Paşa'yı geçici başkanlığa seçen Meclis, 13 Ağustos 1923 günkü oturumunda yapılan seçimle Gazi Mustafa Kemal'i Başkanlığa seçti. Lozan Barış Görüşmeleri esnasında İsmet Paşa ile sürekli çekişen Rauf

Bey istifa etmiş ve bunun üzerine yeni kabine 14 Ağustos tarihinde belirlenmişti. Vekiller Heyeti başkanlığına da Fethi Bey getirildi.

Siyasi Devrimler

Mustafa Kemal, büyük Zafer ve Barış'tan sonra Türkiye'yi, bir an önce, her bakımdan çağdaş medeniyet seviyesine ulaştırabilmenin, çağa damgasını vuran ve rakipsiz olan batı medeniyetinin bilimi, kültürü, teknolojisi ve hayata bakış tarzını alıp, Anadolu şartlarına uygun bir şekilde Türk Uluğu'nun hizmetine sunmanın zorunlu olduğunun bilincindeydi. Çünkü Batı, çağdaşlaşma yolunda çok mesafe katmış, uygarlığın nimetlerini olabil-

görüşlerini, "Hayat ve yaşayışa hâkim olan kanunların zamanla değişmesi, gelişmesi ve yenilenmesi zaruridir. Medeniyetin buluşları, tekniğin harikaları dünyayı sürekli değişmeye uğrattığı bir devirde, asırlık köhne zihniyetlerle, geçmişe bağlılıkla, devletin varlığını korumak mümkün değildir." sözleriyle ifade ederek tarihe mal etmişti. O'na göre bunu gerçekleştirmenin yolu bilim ve fenni rehber edinmekten geçmekteydi. Bunun için yapılacak olanların Devrimleri Gerçekleştirmek olduğunun bilinciyle hareket eden Mustafa Kemal, öncelikle Siyasi Devrimleri gerçekleştirmeliydi.

Seçimlerden sonra, çekirdeğini Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti oluşturmak üzere, 9 Eylül 1923 tarihinde Halk Fırkası (Partisi)'nı kurdu. Parti tüzüğüne esas olan fikirler kısaca şunlardı:

- Halk Fırkası, Cemiyetler Kanununa göre oluşmuş siyasi bir cemiyettir. Amacı ulusal egemenliğin gerçekleşmesine rehberlik etmek, Türkiye'yi tam manasıyla çağdaş bir devlet haline erdirmektir.
- Halk Fırkası bir ihtilal komitesi değildir. Bir Devrim Fırkasıdır.

-Fırka üyesi olanların gerçekten halkçı olmaları şarttır.

-Fırka hiçbir kişi, hiçbir topluluk için ayrıcalık tanımadığı gibi, kanun koyma ve uygulamadaki mutlak bağımsızlığını sınırlayıcı ve değıştirici gelenek

Mustafa Kemal devrimlerin etkisini görmek için inceleme gezisinde

diğince kendi milletine sunmayı başarmıştı. Bu da toplumun sosyal seviyesinde önemli bir farklılık yaratmıştı.

Gazi, Türk Uluğu'nu çağdaş medeniyet seviyesine ulaştırabilmek için gerekli olduğuna inandığı bu konudaki

ve teamüllerin meşruiyetini de tanımaz.

*-Kanun karşısın-
da herkes eşittir.*

*-Türk kültürünü
kabul etmiş her
kişi partiye gire-
bilir.*

Böylelikle Mustafa Kemal'in başkanlığında güvenebileceği ve disiplinli siyasi bir kadro oluştu. O, düşündüğü yenilikleri artık bu kadro ile yürütebilecekti.

Ankara'nın Başkent Yapılması

Lozan Barış Antlaşması imzalanmış, siyasi kadro oluşmuştu. Artık rejim meselesi çözüme bağlanmalıydı. Önce Başkent meselesi ele alındı. Zira İstanbul 2 Ekim 1923'te boşaltılmıştı. Bir kısım insanlarda İstanbul'un yenden başkent yapılabileceği hissi varlığını koruyordu. Özellikle iş adamları, kordiplomatik, milletvekillerinin bazıları ve yine memurların da bir kısmı hükümetin İstanbul'a taşınmasına taraftardı. İstanbul ülkenin kültür ve ticaret merkeziydi. Coğrafi durumu, iklimi, tarihi geçmişi ile ülkenin gözbebeği durumundaydı.

Ankara'nın eksileri çoktu. Küçük, tozlu, gelişmemiş ve her türlü konfordan yoksun bir yerdidi. Nüfusu 30.000 civarında bir Anadolu kasabası görünümündeydi. İklimi sert ve kuraktı. Yıllardır doğru dürüst

Mustafa Kemal, Celal Bayar ve arkadaşlarıyla

bir gelişme göstermemiş, kısır bir döngü içinde kalmıştı. Bu durumda mevcut şartlar Ankara'nın aleyhineydi. İstanbul basını da, bunu fırsat bilip, kıyameti koparıyordu. Onlara göre, Ankara merkez olunca, hilâfet bir bakıma devletin dışına itilmiş olacaktı. Dolayısıyla İstanbul şiddetli bir hassasiyet içinde görünüyordu.

Diğer taraftan yabancı kordiplomatik görevliler uzun süreli kalmaya elverişli şartlar olmaması nedeniyle, Ankara'ya gelmek istemiyordu. Ancak Başkent'in kalıcılığına inandıktan epey sonra orayı ister istemez benimseyeceklerdi. İstanbul'dan başka bir merkez bahis konusu olunca, Eskişehir, Bursa ve Konya da akla gelmişti. Fakat Falih Rıfkı (Atay)'nın, "Ankara susuzdu, ağaçsızdı, kuru ve yabani idi... Fakat Büyük Millet Meclisi orada kurulmuş, orada toplanmıştı. Ulusal Kurtuluş ve Bağımsızlık Savaşı da Ankara'dan idare edilmişti. Yeni yönetimin uluslararası edebiyatta adı

Ankara Hükümetiydi.” sözleriyle işaret ettiği gibi, bir de böylesi bir gerçek vardı. Aslında, Mustafa Kemâl kararını vermişti. Yeni Türkiye Devleti’nin başkenti Ankara olacaktı. Ankara, 27 Aralık 1919’da hiçbir resmi unvan ve sıfatı olmayan Mustafa Kemal’i coşkuyla bağrına basmıştı. Ulusal kıyafet giymiş seğmenlerle beraber bütün halk “...Vatanı ve milleti düşmandan kurtarmak için hepimiz ölmeye hazırız, emrini bekliyoruz...” diye haykırmışlardı. Mustafa Kemal verilen mesajı çok iyi anlamıştı. O günden sonra Ankara, Ulusal Savaşım’ın merkezi oldu. Dolayısıyla da Ankara, Yeni Türkiye Devleti’nin başkenti olmaya çok yakın ve de çok da yatkındı...

Gazi, Ankara’nın Başkent olmasını Nutuk’ta:

Lozan Antlaşması’nın eklerinden olan düşman işgali altındaki topraklarımızı boşaltma protokolü uygulandıktan sonra yabancı işgalinden tamamen kurtulan Türkiye’nin

toprak bütünlüğü fiilî olarak sağlanmıştı. Artık yeni Türkiye Devleti’nin başkentini bir kanunla tespit etmek gerekiyordu. Bütün düşünceler Yeni Türkiye’nin başkentini Anadolu’da ve Ankara şehri olarak seçme lüzumunda birleşiyordu. Bu seçimde coğrafi durum ve askerî strateji en büyük önemi taşıyordu. Devletin başkentini bir an önce tespit ederek içten ve dıştan gelen kararsızlıklara bir son vermek şarttı. Gerçekten de bilindiği üzere başkentin İstanbul olarak kalacağı veya Ankara olacağı konusunda öteden beri içeride ve dışarıda kararsızlıklar görülüyor, basında demeçlere ve tartışmalara rastlanıyordu.

Bu arada İstanbul’un yeni milletvekillerinden bazıları, Refet(Bele) Paşa başta olmak üzere, İstanbul’un hükümet merkezi olarak kalması gereğini bazı örneklerle dayanarak ispat etmeye çalışıyorlardı. Ankara’nın gerek iklim, gerek ulaştırma araçları ve gelişme kabiliyet ve istidadı ve gerekse mevcut

tesisler ve kuruluşlar bakımından hiç de uygun ve elverişli olmadığını söylüyorlar; İstanbul’un -Payitaht- olması lâzımdır ve mutlaka olacaktır diyorlardı. Bu ifadeye dikkat edilirse bizim -Başkent- deyimiiyle kastettiğimiz anlam ile bu ifadelerdeki -Payitaht- deyimini kullananların görüşleri arasında bir fark

TBMM İkinci binası

bulmamak mümkün değildir. Bundan ötürü bu konuda zaten kesinleşmiş bulunan kararımızı resmen ve kanunî yoldan ilân ettirerek -Payitaht- sözünün de yeni Türkiye Devleti'nde kullanılmasına gerek kalmadığını göstermek lâzım geldi.

Dışişleri Bakanı İsmet Paşa 9 Ekim 1923 tarihli tek maddelik bir kanun tasarısını Meclis'e teklif etti. Altında daha on dört kadar zatın imzası bulunan bu kanun teklifi 13 Ekim 1923 tarihinde uzun görüşme ve tartışmalardan sonra çok büyük bir çoğunlukla kabul edildi.

Kabul edilen kanun maddesi şudur: "Türkiye Devleti'nin başkenti Ankara şehridir." sözleriyle anlatılmaktadır. Görülebileceği üzere, Mustafa Kemal'in mükemmel gerekçelere dayandırdığı muhteşem öngörüsü ve fikri ile Ankara başkent olmaya doğru gidiyordu...

Bir yandan Meclis'te İstanbul'un payitaht kalmaya devam etmesini isteyenler tavırlarını kararlılıkla sürdürürken; bir yandan da düşman istilasası sürme gayreti içindeydi. Düşmanın çabaları boşa çıkarılmış ve istila Ankara önlerinde durdurulmuştu. Ulusal Savaşım'ı yürütmekte Mustafa Kemal'in meşruiyet kaynağı olan Türkiye Büyük Millet Meclisi Ankara'da toplanmış ve yeni devletin yönetimini burada üstlenmişti. Böylelikle Ankara zaten kendiliğinden merkez haline gelmişti. İstanbul'a dönüş ise geçmişe, eskinin entrikalarla dolu ortamına düşmek demektir. Ayrıca, Ankara'nın Anadolu'nun ortasında bulunması,

olabilecek saldırılar karşısında savunmaya daha uygun olması ve ulaşım açısından Anadolu'nun her yöresine irtibatlı bulunması gibi coğrafi konumu da bir başka tercih sebebi olmuştu. Gerçekler böylesine açık seçik kendini gösteriyorken yapacak fazla bir şeye ihtiyaç kalmıyordu...

Bunun üzerine, İsmet Paşa ve 14 arkadaşı 9 Ekim 1923'de verdikleri bir önerge ile Ankara'nın başkent olmasını teklif ettiler. Kanun teklifinin gerekçesinde özetle: "Antlaşma ile Boğazlar için kabul edilen hükümler, Yeni Türkiye'nin esas varlığını, ülkenin güç kaynaklarının gelişmesini, Anadolu'nun merkezinde kurmak lüzumunu göstermektedir." ifadeleri yer alıyordu. Ülkenin güvenliği, Ankara'nın coğrafi ve stratejik durumu itibarıyla bunu gerektiriyordu. Meclis'te yapılan görüşmeler neticesinde öneri 13 Ekim 1923 tarihinde kanunlaştı. Ankara artık resmen Başkent'ti. •

(Gelecek Ay: Hilafet'in Kaldırılması ve Dinin Devlet İşlerinden Ayrılması)
cengizonal@butundunya.com.tr

(*) Bu yazı, tarihsel öncelik ve devamlılık açısından Ekim-2011 ayında yayınlanmalıydı. Ancak, hemen arkasından Cumhuriyet'in İlanı konusu geldiğinden ve bu Yazının da Ekim ayında yayımlanmasının isabetli olduğunu düşündüğümünden iki yazı yer değiştirilerek sunulmuştur.

Cumhuriyet'e olan saygımın bir ifadesi olarak yaptığım bu değişikliği okurlarımın anlayışla karşılayacağıma inanıyorum.

Bakimiyeti Milliye

YAZILARI

BUNALIM

Her memleketin ekonomik durumu, o ülkenin genel yaşam şartlarıyla doğrudan ilgilidir. Hükümetler ekonomik durumun düzenlenmesi ve bu alandaki gelişmelerin halka olumlu yönde yansımaları için çaba sarf ederler.

Etmelidirler de... İçinde bulunulan dönemde ekonomik konularda kısa sürede başarı sağlamak elbette pek kolay değildir. Bazı uygulamalar toplumun bir kesimince memnun edici bulunmayabilir. Ancak yöneticiler samimi olduğu sürece sorunlar zaman içinde halledilebilir...

Gelişmeler böylesi bir seyir izlerken; bu hayati sorunumuz üzerinde, gerek içeride, gerekse dışarıda o kadar dedikodu yapılıyor ki, bu iş üzerinde ne kadar durulsa yeridir.

“İktisadi durum Türkiye’yi felakete götürecektir!” şeklindeki propaganda, lanetlenmiş eller, kötü niyetli kişiler tarafından yürütülüyor. Bildiriler memleketin her köşesine dağıtılıyor. Sonuçta insanların düşüncelerinde bir şekilde bunalım oluşmasına yol açılıyor. Bundan dolayı, gerçek durumu olduğu gibi görmek ve vatandaşlara

bu gerçeği açıklamak ilgililerin vatani borcudur.

Şüphe yok ki, ortada bir hayat pahalılığı vardır. Piyasalarda “Bunalım” olarak ifade ettikleri bir kısım sıkıntılar mevcuttur. Eğer memleketimizin bu halini soyut olarak mütalaa eder ve hele Birinci Dünya Savaşı’ndan önceki bolluğa göre kıyaslarsak; elbette derin bir endişeye düşeriz.

Fazla telaş edenlerin yaptıkları budur...

Hâlbuki ekonomik sıkıntılar geneldir. Her memleket derece derece hayat pahalılığından etkilenmektedir ve bu durumdan da şikâyetçidir. Yazık ki, Birinci Dünya Savaşı’ndan önceki altın ve saadet devrine tekrar kavuşmak, insan için artık bir hayalden öteye geçemez. Bu hayalin peşinden koşma gafletinde bulunanların da bir gün boş bir hayalin ardından sürüklendikleri anlaşılabacaktır...

Alinan önlemler, güçlükleri sakinleştirip, sonuçta da biraz hafifletebilir. Ekonomik kanunları asla zorlamaya gelmez. Onlar, hükümlerini mutlaka yerine getirirler. Yani

ekonominin kendi doğal kuralları vardır ve bunlar kendi mecrasında sürüp gider. Buna müdahale etmek genellikle yanlış ve fena sonuçlarla karşı karşıya kalınmakla sonuçlanır. Tarihte buna ilişkin yaşanmış örnekler vardır...

Her zaman tekrar ediyoruz:

Türkiye'nin doğal serveti, geleceğe ait her türlü karamsarlık ve kötümserlikleri kökünden yıkmaya yeterlidir. Bu-günkü kısmi güçlükler, geçici sebeplerden doğmaktadır. Birkaç senedir, memlekette hüküm süren kuraklık, bu sıkıntıyı artırıyor. Birbirini takip eden bereketli birkaç sene, bu konuda çekilen her acıyı unutturur.

Bununla beraber, hükümet ekonomik sıkıntıların ortadan kaldırılmasını yalnız doğanın lütfundan beklemiyor. Elbette yapmaları gerekenleri cesurca ve kararlılıkla yapma gayreti içindeler. Olmak zorundalar da... Çünkü ülkeyi yönetme sorumluluğunu yüklenmiş durumdalar. Bir taraftan demiryollarımızın ve genel nakil vasıtalarımızın yapım ve üretimine devam etmek, diğer taraftan yeni bir Su Politikası takibine karar vermek suretiyle refaha çıkılacak günlerin yaklaşmasına katkıda bulunuyor.

Böylelikle, bu dönemde yaşanan kuraklık ve onun doğal sonucu olarak tarım konusunda çekilen sıkıntılar ortadan kaldırılmış olacaktır. Bir kaşık

suda fırtına çıkarmanın hiç kimseye bir yararı olmayacaktır. Hepimiz bu toprakları yurt bellemiş ve bu coğrafyada huzur içinde yaşamaya and içmiş insanlarız. Herhangi bir sıkıntı meydana geldiğinde; orasından burasından çekiştirip ele-aleme seyirlik tablolar ortaya koymak yerine, Birlik-Beraber-

Herhangi bir sıkıntı meydana geldiğinde; orasından burasından çekiştirip ele-aleme seyirlik tablolar ortaya koymak yerine, birlik-beraberlik içinde olmaya devam edip, sorunlarımızın üstesinden birlikte gelmeye çalışmak, elbette ki çok daha iyi ve yararlıdır...

lik içinde olmaya devam edip, sorunlarımızın üstesinden birlikte gelmeye çalışmak, elbette ki çok daha iyi ve yararlıdır... Kısaca ifade etmek gerekirse; Ekonomik Durumumuz, ne kendimizi ve dostlarımızı telaşa, ne de düşmanlarımızı sevince düşürecek bir manzara arz etmiyor.

Buna inanmak gerekir.

H. Mili - 3 Mart 1929

Çin Atasözü

iyimser insan, her felakette bir fırsat, kötümser insan da her fırsatta bir felaket görür.

SAKLI TARİH

Sinan Meydan

"Atatürk Kürtlere Özerklik Verdi" Yalanına Yanıt

Bölüm: I

En katmerli Cumhuriyet tarihi yalanlarından biri, “Atatürk’ün Kurtuluş Savaşı yıllarında Kürtlere özerklik ve bağımsızlık sözü verdiği, ancak daha sonra bu sözünde durmadığı” biçimindedir.

Kurtuluş Savaşı yıllarında, “Atatürk ve TBMM tarafından Kürtlere özerklik verildiği” yalanının temel kaynağı, Robert Olson’un “The Emergence of Kurdish Nationalism and The Sheikh Said Rebellion, 1880-1925” adlı kitabıdır.[1]

Olsen’in yalanının Türkiye’de yankı bulması fazla gecikmemiştir.

15 Temmuz 2009 tarihinde Abdullah Öcalan, avukat görüşmesinin bir yerinde, “10 Şubat 1922 tarihinde

Meclis’in gizli oturumlu 18 maddelik bir kararı var. Bu karar 64 red oyuna karşılık 373 kabul oyuyla kabul edilmiş bir yasadır. Dikkat edilirse 64’e 373! Bu, Meclis arşivlerinde mevcuttur, devlet yetkilileri bunu biliyorlar. Bu kararla Kürdistan’a başta özerklik olmak üzere birçok hak tanınmış.” diyerek, Olsen’in yalanını dillendirmiştir.

Öcalan’ın bu açıklamalarından sonra Türkiye’yi bölüp parçalamak

isteyen “Kürtçülerin” ağzında sakız olan bu yalanı gündeme getirenler arasında Prof. Dr. Cemil Koçak ve Doğu Perinçek de vardır.

Şimdi gelin, son zamanlarda “demokratik özerklik” nutukları atanların “Kurtuluş Savaşı yıllarında Atatürk ve TBMM, Kürtlere özerklik vaad etmişti” yalanını deşifre edelim.

YALANIN AYAKLARI

“Kurtuluş Savaşı yıllarında Atatürk ve TBMM, Kürtlere özerklik vaad etmişti!” yalanı şu “ayaklar” üzerinde durmaktadır.

1. 22 Ekim 1919’da, İstanbul Hükümeti’yle Heyet-i Temsiliye arasında yapılan Amasya Görüşmeleri sonrası hazırlanan protokollerden birinde (2. Protokol), Atatürk Kürtlere özerklik vaad etmiştir!

2. Koçgiri İsyanı’ndan sonra Haziran 1921’de TBMM’de yapılan bir gizli oturumda Kürtlere özerklik verilmesi kararlaştırılmıştır!

3. 10 Şubat 1922’de TBMM’de yapılan bir gizli oturumda Kürtlere özerklik verilmesi kararlaştırılmıştır!

5. Atatürk 16/17 Ocak 1923 tarihinde çıktığı İzmit seyahatinde “Kürtlere özerklik verileceğini” söylemiştir!

6. Atatürk’ün Kurtuluş Savaşı yıllarındaki konuşmalarında “Kürdistan” tabirini kullanması “bağımsız Kürdistan”ı tanıdığının işaretidir!

Şimdi de sırasıyla bu “ayakları” devirelim!

1. Ayak

22 Ekim 1919’da, İstanbul Hükümeti

ile Temsil Heyeti arasında yapılan Amasya Görüşmeleri sonrası hazırlanan protokollerden birinde, Atatürk Kürtlere özerklik vaad etmiştir!

Bilindiği gibi, 4-11 Eylül 1919 tarihleri arasındaki Sivas Kongresi, İstanbul’daki Damat Ferit Paşa Hükümeti’nin tertiplemediği Ali Galip Olayı’yla dağıtılmak istenmişti. Elazığ Valisi Ali Galip, İngiliz casusu Noel’le birlikte Sivas-Malatya hattında ayrılıkçı Kürt aşiretlerinden toplayacağı silahlı adamlarla Sivas’ı basarak kongreyi dağıtacak ve Atatürk’ü de öldürecekti. Ancak Atatürk, daha önce anlattığımız gibi, aldığı önlemlerle Ali Galip Olayı’nı sonuçsuz bırakmıştı. Ali Galip Olayı’nın İstanbul’daki Damat Ferit Hükümeti’nce tertiplenmiş olmasına çok öfkelenen Atatürk, bu olay sonrasında İstanbul’la bütün haberleşmeyi ve bağlantıyı kesmiştir. Bunun üzerine Damat Ferit Paşa Hükümeti görevden alınarak yerine Ali Rıza Paşa Hükümeti’ni kurulmuştur. Ali Rıza Paşa Hükümeti de Bahriye Nazırı Salih Paşa’yı, Temsil Heyeti adına Atatürk’le görüşmesi için Amasya’ya göndermiştir. [2]

Salih Paşa ile Atatürk, 20-22 Ekim 1919 tarihleri arasında Amasya’da görüşmüşlerdir. Atatürk, Amasya Görüşmeleri’nden önce üç konuda (İstanbul Hükümetinin dış politikası, iç politikası ve ordunun yönetimi) kolordu komutanlarının görüşlerini almıştır

Salih Paşa ile Atatürk arasında üç gün devam eden Amasya Görüşmeleri sonunda ikişer sayı olmak üzere beş

Bu protokol dikkatle okunduğunda, bırakın herhangi bir etnik unsurun, bölgenin özerkliği veya bağımsızlığını, tam tersine “... bu toprakların hiçbir yolla ayrılmasının kabul edilemeyeceği...” belirtile- rek, Türkiye’nin birliği ve bütünlüğü vurgulanmıştır.

tirme amacını güder gibi görünerek yapılmakta olan karıştırıcılığın önüne geçmek uygun görüldü. Şimdi yabancıların işgalinde bulunan bölgelerden Kilikya’yı, Arabistan ile Türkiye arasında bir tampon devlet meydana getirmek için anayurttan ayırmak istendiği söz konusu edildi. Anadolu’nun en koyu Türk ortamı ve en verimli zengin bir bölgesi olan bu

protokol düzenlenmiştir. Bu beş protokolden üçü, karşılıklı olarak imzalanmış, ikisi ise gizli sayılarak imzalanmamıştır. [3]

Amasya Görüşmeleri sonrası alınan kararlar kolordulara da bildirilmiştir. [4]

Atatürk, Nutuk’ta bu protokollerin içeriklerinden de söz etmiştir. “Amasya Görüşmeleri’nde Atatürk Kürtlere özerklik vaad etti!” diyenler, işte Atatürk’ün Nutuk’ta söz ettiği bu protokollerden birine, 2. Protokole dayanmaktadır. [5]

Atatürk, bu protokol hakkında, “22 Ekim 1919 günlü ikinci protokol, uzun süren bir görüşme ve tartışmanın tutanak özetidir” demiştir. [6]

Atatürk’ün Nutuk’taki ifadeleriyle, 22 Ekim 1919 tarihli 2. Protokol şudur:

“1. Bildirinin birinci maddesinde düşünülen ve kabul edilen sınırın, en az bir istek olmak üzere elde edilmesi gerektiği birlikte kabul edildi.

Kürtlerin bağımsızlığını gerçekleşt-

toprakların hiçbir yolla ayrılmasının kabul edilemeyeceği; Aydın ilinin de aynı kesinlikle ve yeğlikle yurdun bölünmez parçalarından olduğu ilkesi genel olarak kabul edildi”. [7]

Bu protokol dikkatle okunduğunda, bırakın herhangi bir etnik unsurun veya bölgenin “özerkliği” veya “bağımsızlığını”, tam tersine “... bu toprakların hiçbir yolla ayrılmasının kabul edilemeyeceği...” belirtilerek, Türki-

M. Kemal Atatürk

ye'nin "birliği" ve "bütünlüğü" vurgulanmıştır.

Ancak, 22 Ekim 1919 tarihli 2. Protokoldeki bazı ifadeler, 1960'lı yıllara kadar kamuoyundan saklanmıştır. 2. Protokolün bu "saklanan" bölümlerini, (Başbakanlık Arşivi'ndeki belgenin aslını) Tarihçi Faik Reşit Unat, 1961 yılında "Tarih Vesikaları Dergisi"nde yayımlamıştır. Yani, Cumhuriyet tarihi yalancıların iddia ettiği gibi bugün bu protokol saklı değildir; bu protokol 1961 yılından beri, 50 yıldır araştırmacıların hizmetindedir. Ancak 50 yıldır öylece duran bu protokol, bugün birileri tarafından istismar edilerek, "ayrılıkçı Kürt hareketine" tarihsel dayanak yapılmaya çalışılmaktadır.

Nutuk'ta yer almayan ve 1961 yılına kadar saklanan bölümde şu ifadeler vardır:

"Türk ve Kürtlerin oturduğu araziyi kapsadığı ve Kürtlerin Osmanlı toplumundan ayrılmasının imkânsızlığı izah edildikten sonra bu... Bununla birlikte Kürtlerin gelişme serbestliğini sağlayacak şekilde ırk hukuku ve sosyal haklar bakımından daha iyi duruma getirilmelerine izin verilmesine ve..." [8]

İşte, 1961 yılına kadar saklanan o bölümüyle birlikte 2. Protokolün tamamı:

"Bildirinin [Sivas Kongresi Sonuç Bildirisi] birinci maddesinde, Osmanlı Devleti'nin düşünülen ve kabul edilen sınırının Türk ve Kürtlerin oturduğu araziye kapsadığı ve Kürtlerin Osmanlı toplumundan ayrılmasının imkânsız-

lığı izah edildikten sonra bu sınırın en az bir istek olmak üzere elde edilmesi gerektiği birlikte kabul edildi. Bununla birlikte Kürtlerin gelişme serbestliğini sağlayacak şekilde ırk hukuku ve sosyal haklar bakımından daha iyi duruma getirilmelerine izin verilmesine ve yabancılar tarafından Kürtlerin bağımsızlığını gerçekleştirmeye amacını güder gibi görünerek yapılmakta olunan karıştırmacılığın önüne geçmek için bu hususun şimdiden Kürtlerce bilinmesi hususu uygun görüldü..."

2. Protokolün tamamını incelediğimizde ortaya şöyle bir tablo çıkmaktadır:

1. Osmanlı'nın (Türkiye'nin) sınırı, Türklerin ve Kürtlerin oturduğu araziye kapsamaktadır.

2. Kürtlerin Osmanlı'dan (Türkiye'den) ayrılması imkânsızdır.

3. Kürtlerin, gelişme özgürlüğü sağlayacak biçimde "ırk hukuku" ve "sosyal haklar" bakımından daha iyi duruma getirilmelerine izin verilecektir.

4. Yabancılar tarafından Kürtlerin kışkırtılmasının önüne geçilecektir.

İşte, gizlisiyle açığıyla, 2 numaralı Amasya Protokolü!

Allah aşkına! Bu protokolün neresinde, "özerk" veya "bağımsız" Kürdistan ifadesi veya iması vardır?

"Türkiye'nin sınırlarının Türklerin ve Kürtlerin oturduğu araziler" olduğunu söylemek, Kürtlere, özerklik veya bağımsızlık vermek değil, tam tersine Türklerin ve Kürtlerin ortak bir vatanda "tek millet" olarak yaşayacaklarını ifade etmektir. Ayrıca bu

"Kürtlerin Türkiye'den ayrılmasının imkansız olduğunu" söylemek, Kürtlere özerklik veya bağımsızlık verilmesinin söz konusu olmadığına en açık kanıtıdır.

ifadeyle, Kürtlerin yoğun olarak yaşadığı Kuzey Irak'ın (Musul'un) da Türkiye sınırları içinde olduğu vurgulanmak istenmiştir.

"Kürtlerin Türkiye'den ayrılmasının imkansız olduğunu" söylemek, Kürtlere özerklik veya bağımsızlık verilmesinin söz konusu olmadığına en açık kanıtıdır.

Kürtlere gelişme özgürlüğü sağlayacak şekilde, ırk hukuku ve sosyal haklar verilmesi ise, insan hakları ve "demokrasinin" bir gereğidir. Buradan Kürtlere özerklik veya bağımsızlık verildiğini çıkarmak olanaksızdır.

Çok daha önemlisi, Kürtlere verilecek olan "ırk hukuku" ve "sosyal hakların" Kürtlerin yabancılarca kışkırtılmasının önüne geçmek, Kürtleri Türklere ve Milli harekete yakınlaştırmak amacı taşıdığı 2. Protokolün sonunda, çok açık bir biçimde ifade edilmiştir:

2. Protokolün sonundaki:

"...Yabancılar tarafından Kürtlerin bağımsızlığını gerçekleştirme amacını güder gibi görünerek yapılmakta olunan karıştırıcılığın önüne geçmek için bu hususun şimdiden Kürtlerce bilinmesi hususu uygun görüldü..." cümlesi, Atatürk'ün bütün amacının, Kürt-

lerin yabancılarca Milli harekete karşı kışkırtılmasını önlemek olduğunu kanıtlamaktadır.

Amasya Görüşmeleri'nin yapıldığı Ekim 1919'den üç ay kadar önce Mayıs-Haziran 1919'da Kürt kökenli Ali Batı

İsyanı'nın çıkmış olması, bir ay kadar önce de Eylül 1919'da Kürtleri kışkırtmayı amaçlayan Ali Galip Olayı'nın yaşanmış olması, Atatürk'ü "Kürtler konusunda" bazı önlemler almaya yöneltmiştir.

Atatürk, Ali Galip Olayı sırasında, 9 Eylül 1919'da Kemah'ta bulunan Halet Bey'e gönderdiği bir telgrafta, Kürdistan kurmak için propaganda yapan İngiliz casusu Noel'e yardım eden Kürt aşiret reislerini "Din ve ulusu satmış Kürt beyleri" olarak tanımlamaktadır: "İngiliz koruyuculuğunda bağımsız bir Kürdistan kurulması amacı ile propaganda yapmakta olan İngiliz binbaşlarından Mr. Nowil'in, din ve ulusunu satmış Kürt beylerinden, Ekrem, Karman, Ali, Celadet'le birlikte..."

Atatürk, 10 Eylül 1919'da Malatya'daki İlyas Bey'e gönderdiği başka bir telgrafta da "Kürtlük akımına kesinlikle elverişli alan bırakılmamasını" istemiştir. [9]

Şimdi düşünebiliyor musunuz? 9 Eylül 1919'da bağımsız Kürdistan kurmak isteyen İngiliz casusuna yardım eden Kürt beylerini "din ve ulusu satmış Kürt beyleri" olarak adlandıran, 10 Eylül 1919'da da bir komutana verdiği emirde, "Kürtlük akımına ke-

sinlikle elverişli alan bırakılmamasını” isteyen Atatürk, nasıl olur da, aradan daha iki ay bile geçmeden, 22 Ekim 1919’da “Kürtlere özerklik veya bağımsızlık” verebilir!

Tarihçi Şerafettin Turan’ın bu konudaki değerlendirmesi önemlidir: “Mütareke sınırları içindeki toprakların birbirinden ayrılmaz bir bütün olduğu ilkesini savunan M. Kemâl de bağımsız Kürdistan girişimlerine daima karşı çıkmış ve bunu önleyebilmek için, Türklerle Kürtlerin ‘öz kardeş’ oldukları görüşünü savunmuştur. Hatta Ulusal Ant (Misak-ı Milli) taslağında da bu kardeşliğin belirtilmesini istemiş, ancak Mebuslar Meclisi’nde bunu içeren tümceye yer verilmemiştir” [10]

Özetle, Amasya Görüşmeleri sonundaki 2. Protokol, Cumhuriyet tarihi yalancılarının iddia ettiği gibi, Kürtlere özerklik veya bağımsızlık ver-

mek için değil, tam tersine Kürtlerin yabancılar tarafından kışkırtılmasını önlemek ve Kürtleri Milli harekete kazanmak için hazırlanmıştır.

Çok daha önemlisi, Amasya Görüşmeleri sonunda hazırlanan 2. Protokolde gerçekten de Kürtlere özerklik veya bağımsızlık vaad edilmiş olsa bile, bilindiği gibi bu protokol Son Osmanlı Mebusan Meclisi’nde ilan edilen ve daha sonra TBMM’nin de onayından geçerek Milli hareketin “bağımsızlık

bildirgesi” olarak kabul edilen Misak-ı Milli’de hiçbir şekilde yer almamıştır, dolayısıyla hiçbir bağlayıcılığı da yoktur.

Sanırım yalanın altındaki “I. Ayak” devrildi!...

2. Ayak

Koçgiri İsyanı’ndan sonra Haziran 1921’de TBMM’de yapılan bir gizli oturumda Kürtlere özerklik verilmesi kararlaştırılmıştır!

Kurtuluş Savaşı’nın en kritik aşamasında İngilizler, Kürt Teali Cemiyeti’ni kullanarak, “bağımsız Kür-

Mütareke sınırları içindeki toprakların birbirinden ayrılmaz bir bütün olduğu ilkesini savunan M. Kemâl de bağımsız Kürdistan girişimlerine daima karşı çıkmış ve bunu önleyebilmek için, Türklerle Kürtlerin ‘öz kardeş’ oldukları görüşünü savunmuştur...

distan” kurmak amacıyla ayrılıkçı Kürtleri isyan ettirmişlerdir. Ekim 19-20’de başlayıp Haziran 1921’e kadar devam eden Koçgiri İsyanı hayli geniş bir alana yayılmış, bazı doğu illeri isyancıların eline geçmiş, isyancılar bu illerdeki devlet dairelerine kendi bayraklarını asarak bir anlamda bağımsızlıklarını ilan etmişlerdir. İsyan, TBMM’nin görevlendirdiği Nurettin Paşa komutasındaki Merkez Ordu-su’na bastırılmıştır.

Koçgiri İsyanı'nın, Yunan taarruzu ve Çerkez Ethem İsyanı'yla hemen hemen aynı döneme denk gelmesi, Milli hareketi çok zor bir duruma düşürmüştür. Kurtuluş Savaşı'nın önderi Atatürk, bir taraftan emperyalizme karşı mücadele dereken diğer taraftan emperyalizmin yerli işbirlikçileriyle mücadele etmek zorunda kalmıştır.

Koçgiri İsyanı öncesinde, isyancı Kürt aşiretleri, Ankara hükümetine isteklerini iletmışlerdir. Ankara'ya gönderilen 15 Kasım 1920 tarihli bildiriye ayrılmış Kürt istekleri şunlardır:

Kürdistan muhtariyet (özerk) idaresine muvafakat eden (kabul eden) İstanbul Saltanat Hükümeti'nin bu bapdaki kararını Mustafa Kemal Hükümeti'nin de kabul edip etmediğinin açıklanması. Kürdistan muhtariyet idaresi hakkında Mustafa Kemal Hükümeti'nin görüş noktasının ne olduğu hususunda aşair rüesasına (aşiret başkanlarına) acele cevap verilmesi. Elazığ, Sivas, Malatya ve Erzincan mıntıkaları hapisanelerinde tutuklu bulunan bütün Kürtlerin derhal serbest bırakılması

Kürt çoğunluğu bulunan mıntıklardan Türk memurların çekilmesi. Koçgiri mıntikasına gönderildiği haber alınan müfrezelerin derhal geri çekilmesi. [11]

Baytar Nuri'nin babası İbrahim Ağa'nın hazırladığı bu bildiriden sonra Batı Dersim aşiret liderleri adına 25 Kasım'da TBMM'ye bir bildiri daha gönderilmiştir. Bu bildiride TBMM açıkça tehdit edilerek “bağımsız Kür-

distan” talep edilmiştir.:

“Sevr Antlaşması gereğince Diyarbakır, Elazığ, Van ve Bitlis illerinde bağımsız bir Kürdistan kurulması gerekiyor. Bu nedenle bu oluşturulmalıdır. Yoksa bu hakkı silah zoruyla almaya mecbur kalacağımızı beyan ederiz.” [12]

Atatürk ve TBMM, ayrılmış Kürtlerin “özerk” veya “bağımsız” Kürdistan taleplerini kabul etmeyerek, bu talepleri elde etmek için çıkarılan Koçgiri İsyanı'nı bastırmıştır. İsyen başlamadan önce kabul edilmeyen bu taleplerin, isyan bastırıldıktan sonra kabul edilmesi çok anlamsızdır. Atatürk ve TBMM eğer gerçekten Kürtlere özerklik veya bağımsızlık vermeyi düşünseydi, isyan daha başlamadan isyancıların “özerk” veya “bağımsız” Kürdistan taleplerini yerine getirir, böylece Kurtuluş Savaşı'nın en kritik aşamasında böyle büyük bir isyanla uğraşmak zorunda kalmazlardı.

Koçgiri İsyanı bastırılmıştır; ancak isyanı bastıran Nurettin Paşa'nın “aşırı güç kullandığı, masum insanlara da zarar verdiği” iddiaları, TBMM'de uzun tartışmalara yol açmıştır.

Meclis'teki Kürt kökenli milletvekilleri “Kürtlere zulmeden” Nurettin Paşa'nın çok ağır bir şekilde cezalandırılmasını istemişlerdir. [13]

TBMM'de kabul edilen bir önergeyle bir soruşturma kurulu kurulup olayın araştırılmasına karar verilmiştir. Soruşturma kurulu, Nurettin Paşa'nın görevden alınıp yargılanmasına karar vermiştir.

Atatürk, Meclis'te yaptığı konuş-

mada Nurettin Paşa'ya verilen cezanın "biraz ağır olduğunu" belirtmiştir:

"Nurettin Paşa'nın yasadışı eylem ve davranışlarına gelince... Ben bunları incelettim. Bu incelemelerden bazı sonuçlar da çıkarttım. Nurettin Paşa'nın değiştirilmesi kanısı doğmamıştır." [14]

Atatürk'ün Koçgiri İsyanı'nı bastıran Nurettin Paşa hakkındaki

bu değerlendirmeleri [15], onun, her ne pahasına olursa olsun, Kurtuluş Savaşı'nın çok kritik bir aşamasında böyle bir isyanın bastırılmasından memnun olduğunu göstermektedir. Meclis'teki doğulu milletvekillerinin "Kürtlere aşırı güç uyguladı" diye Nurettin Paşa'yı alabildiğince eleştirdikleri bir ortamda, Atatürk'ün Nurettin Paşa'ya kısmen sahip çıkması, onun Kürtlere özerklik veya bağımsızlık vermeyi değil, Kürt isyanlarının bastırılarak Türklerle Kürtlerin birlikte yaşamasına önem verdiğini kanıtlamaktadır.

Nurettin Paşa'nın isyanı bastırırken "aşırı güç kullandığı" iddialarının gitikçe yayılması üzerine, Kurtuluş Savaşı'nın en kritik aşamasında hem bölgedeki Kürtleri kışkırtmamak, hem de Meclis'teki Kürt milletvekillerini biraz olsun yatıştırmak ve nihayetinde Kürtleri Kurtuluş Savaşı'na kazanabilmek için Atatürk ve TBMM, idam

Atatürk, yakın dostu Dersim milletvekili Diyap Ağa ile birlikte

cezalarının uygulanmamasına karar vermiştir. Bu karar göre, 85'i giyaben, 15'i de vicaen olmak üzere, toplam 110 kişi hakkındaki idam kararı, Atatürk'ün isyancılarla ilgili af çıkarılmasını kabul etmesi ve Sivas'taki Sıkıyönetim Mahkemesi'ni kaldırmasıyla birlikte uygulanmamıştır. [16] Sadece tutuklular için geçerli olan bu af, Dersim'dekileri kapsamamıştır. Atatürk'ün yakın dostlarından olan Dersim milletvekili Diyap Ağa, arabulucu olarak Dersim'e gönderilmiştir. Dahası, Meclis'te ikinci bir af kanunu kabul edilerek Baytar Nuri ve Alişir dışındaki tüm isyancılar af kapsamına alınmıştır. Alişan ise Erzincan Valisini dinleyerek Dersim'i terk etmiştir. [17]

Yani, Cumhuriyet tarihi yalanlarının iddia ettiği gibi Koçgiri İsyanı'ndan sonra Kürtlere özerklik veya bağımsızlık verilmemiş, sadece İngilizlerin Kürtleri Milli harekete

O gizli oturumda “Özerk Kürdistan” konusunda hiçbir görüşme, tartışma veya protokol gündeme gelmemiştir.

karşı isyan ettirmelerinin önüne geçmek için TBMM tarafından “af çıkarılarak” isyancı Kürtlerin bazıları serbest bırakılmış ve Dersim milletvekili Diyap Ağa “arabulucu” olarak Dersim’e gönderilmiştir.

Peki ama “Haziran 1921’de TBMM’de yapılan bir gizli oturumda Kürtlere özerklik verildiği” yalanı nereden çıkmıştır?

Bu yalanın kaynağı Robert Olson’un, “The Emergence of Kurdish Nationalism and The Sheikh Said Rebellion” adlı kitabıdır.

Olson’un kaynaklık ettiği bu iddiayı dillendirenler, TBMM’nin Haziran 1921’de, bazı Kürt ileri gelenleriyle bir “Özerk Kürdistan Protokolü” imzaladığını ve hatta o dönem bölgede etkin olan Fransızların buna aracı olduğunu iddia etmişlerdir. İddiaya göre, Haziran 1921’de TBMM’de yapılan gizli oturumlardan birinde bu protokol tartışılmıştır.

Oysa, Haziran 1921’deki tek gizli oturum, Hariciye Vekili Yusuf Kemal Bey’in yurtdışındaki ve yurtdışından geldikten sonraki görüşmelerinin ve bu arada Fransızlarla imzalanacak olan barış antlaşması ile İngilizlerle imzalanacak olan esir değişimi antlaşmasının tartışıldığı 27 Haziran 1921 tarihli gizli oturumdur. [18]

Özetle, Haziran 1921’de TBMM’deki tek gizli oturumun konusu “Hariciye Vekili Yusuf Kemal Bey’in yurtdışındaki ve yurtdışından geldikten sonraki görüş-

meleri ve Fransızlarla imzalanacak olan barış antlaşması ile İngilizlerle imzalanacak olan esir değişimi antlaşmasının” tartışılmasıdır. O gizli oturumda “Özerk Kürdistan” konusunda hiçbir görüşme, tartışma veya protokol gündeme gelmemiştir.

Sanırım yalanın altındaki “2. Ayak” da derildi!...

“Atatürk Kürtlere Özerklik Verdi” yalanına önümüzdeki sayıda cevap vermeye devam edeceğiz.

sinanmeydan@butundunya.com.tr

Kaynaklar, dipnotlar :[1] Robert Olson, *The Emergence of Kurdish Nationalism and The Sheikh Said Rebellion, 1880-1925*, Austin: University of Texas Press, 1989. [2] Amasya Görüşmeleri, İstanbul Hükümeti adına Bahriye Nazırı Salih Paşa ve Padişah’ın baysayverleri Naci (Eldeniz) Paşa ile Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti adına Atatürk, Rauf (Orbay) ve Bekir Sami (Kunduh) paşalar arasında yapılmıştır. [3] Gazi Mustafa Kemal, Nutuk, Ankara, 2006, C.I, s. 325 [4] age, s.325 [5] age, s.327. [6] age, s.327. [7] age, s.327. [8] Bu bölümü, Nutuk’la karşılaştırınız. Gazi Mustafa Kemal, age, C.I, s. 326, 327. [9] Gazi Mustafa Kemal, age, C.I, s.169 [10] Şerafettin Turan, *Türk Devrim Tarihi*, 3. Kitap, Ankara, 1995.s. 182. [11] Nuri Dersimi, *Kürdistan Tarihinde Dersim*, İstanbul, 1994, s.129; Mumcu, age, s.37. [12] Mumcu, age, s.37,38. [13] Bkz. Mumcu, age, s.41-46. [14] Mumcu, age, s.44. [15] Gazi Mustafa Kemal, age, C.II, s. 841,843 [16] Komisyon, Koçgiri, Ankara, 1975, s.89 [17] Cemil Hakan Korkmaz, *Kurtuluş Savaşı’nın İkinci Cephesi, İç İsyanlar*, İstanbul, 2008, s.205. [18] Enre Özşuda, “TBMM, Kürtlere özerklik Vermiş Miydi?”, www.odatv.com, 19.07.2009

Gazi Mustafa Kemal'in Temel ve Ölmez Önemi

Son 200 yıllık dünya tarihi içinde insanlık üç büyük devrim yaşamıştır: **1789 Fransız Devrimi, 1917 Rus Devrimi, 1923 Türk Devrimi.** İlk ikisi birer sınıf devrimidir; biri orta sınıfın, öteki de işçi sınıfının. Oysa Atatürk'ün önderliğinde gerçekleşen Türk Devrimi bir sınıf devrimi değil, gerçek anlamıyla bir halk ve insanlık devrimidir.

Türk Devrimi, teokratik devletten, ulusal-laik devlete geçiş ve ümmetten ulus yaratan, Türk toplumunun politik, ekonomik, toplumsal yapısının ve bireylerinin yaşam biçimini dünya görüşünü kökten ve ani olarak değiştiren, Türkiye'yi çağdaşlaştıran

bir harekettir. Bu oluşuma kısaca "**Türk Rönesansı**" demek de yanlış olmaz.

Mustafa Kemal'in temel ve ölmez önemi, ne O'nun bir Türk doğmuş olmasından, ne yanıp yok olmuş Osmanlı imparatorluğunun savrulmuş külle-

Mustafa Kemal Kurtuluş Savaşında cephede

rini alıp, neredeyse tek başına; bir ulusu yeniden yaratmış olmasından ve de kendi elleriyle yoğurup var ettiği bugünkü Türkiye'yi kölelik boyundurduğunda meydan okuyan özgür insanlığın doğu cephesinin en can alacak yanında en emin ve en güvenilir kalesi

Mustafa Kemal, bütün ulusal sınırları ve ideolojik ayrımları aşarak, insan oğlunun yeryüzündeki tüm tarihinin tanıklık ettiği üzere, bir avuç ölmezler arasındaki şerefli yerini alır.

O'nun elde etmek istediklerinin temel özünü çıkartacak olursak; görü-

O'nun ana çabası, insanların insansızlık içinde, kardeş insanlara vurdukları boyundurukları kırıp atmak için girişilmiş cesur ve cesur olduğu kadar başarılı bir mücadeleden başka hiçbir şey değildir.

haline getirerek, insanlık tarihinin akımını ve yönünü değiştirmiş olmasından ileri gelir.

Bu insanın asıl önemi; ezelden sonsuzluğa kadar uzanan ve kahramanlardan kurulu zincirin son halkalarından birini kişiliğinde temsil etmesidir. Bu zincir, yarattıklarının hür yaşamasını, yarattığı andan beri fermandan etmiş ulu yaradanının çağrısına kulak veren insanın cevabıdır. İşte bu bağlamda

yoruz ki ana çabası, insanların insansızlık içinde, kardeş insanlara vurdukları boyundurukları kırıp atmak için girişilmiş cesur ve cesur olduğu kadar başarılı bir mücadeleden başka hiçbir şey değildir. Şekli her ne olursa olsun, her türlü baskıya, köleliğe ve gericiliğe karşı O'nun insanüstü beyinde ve korku nedir bilmez yüreğinde yaşayan kızgın nefret, her nerede ve her ne zaman olursa olsun, zulüm altında inle-

yenleri kurtarmaya O'nu zorlayacak ve koşturacaktır.

Kisacasi, bir insan toplumunu çağdaş uygarlığa ulaştıracak gelişme yollarını tıkamak için ve bu uygarlık sayesinde de o toplumda, gerçek değerden ve bencil olmayan hizmetten doğanlardan başka bütün imtiyazların kaldırılmasını önlemek için, yüzyıllar boyunca sinsice ve haince hazırlanıp kurulmuş bütün engelleri karşı konulmaz bir vuruşla yıkıp yok etti.

İşte, bütün bu evrensel yönleri zündendir ki, Mustafa Kemal'i kendi ulusumuzun sınırları içine kapamak, hem O'na, hem ulusumuza, hem de dünyaya karşı haksızlık olacağı kanısındayım. Bizden birisi olduğu için gurur duyarız, ama tüm insanlığın özgürlüğü için yaşamını vakfetmiş birini tekelimize alamayız. Ancak o yaşayıp eserini verdikten sonradır ki, çağdaş dünyanın bütün köle toplumlarının yüreklerinde özgürlük çanı çalmış ve artık zincirler dayanamaz, duvarlar duramaz, sırttan geçenler düştükleri yerden kalkamaz olmuşlardır. O'nun devrimleri dünün veya bugünün değil, yarının devrimleridir. Elinde tuttuğu meşale, yaradanın mukadder kıldığı özgürlük yolunda insanlığın attığı adımları aydınlatmak için yanar. Erişilmesini işaret ettiği yön, varılacak belirli bir yer değil, bir yaşam tarzı, bir görüş, düşünüş ve

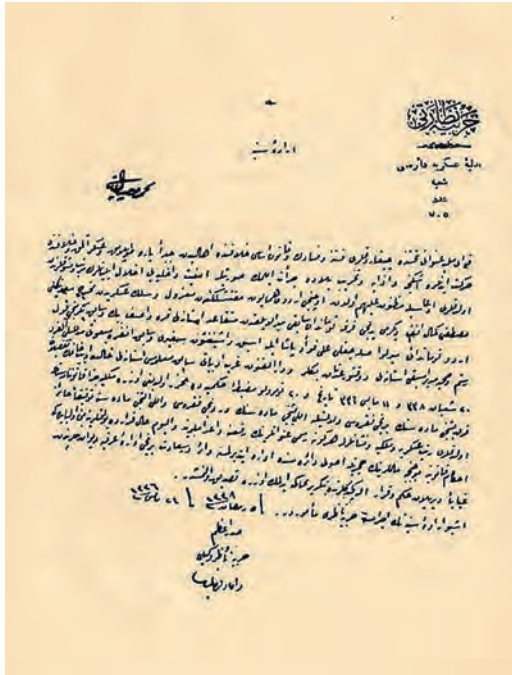
seziş metodudur.

Mustafa Kemal gibi insanların, inanç ve cerasetle dalgalandırdıkları bayrakları yaratmak, korumak, sevmek ve bu bayraklara inanıp peşlerinden gitmek gücünü yüreklerimizde yaşatabildikçe, daha inançlı ve daha güçlüyüz. Çünkü insan kaderine şekil verme görevini, insanın kendi ellerine emanet etmekle Ulu Yaradanın ne kadar yerinde davrandığını ispat eden mukadder yolda bir adım daha ilerlemiş oluruz.

Yazı içeriğinin akışını bozmak adına, burada çok önemli bir konuya değinmeden geçemeyeceğim. Yüce efendilerin emirleri ile padişahca çıkartılmış Mustafa Kemal ve arkadaş-

Kurtuluş Savaşında
sancak altında

Mustafa Kemal ve arkadaşları için çıkarılan idam fermanı

ları hakkında hazırlanıp mümkün olduğunca da, işgal ordularının uçakları ve yandaş işbirlikçiler ile tüm ülke geneline dağıtılan, idam fermanının orijinal metni, günümüz Türkçesine göre birebir şöyledir.

Sultan Vahideddin'in "Hatt-ı Hümayunu" ve hükümetin başı Damat Ferit bildirisi ve Şeyhülislâmın da imzası ile 5 Nisan 1920 günü yayınlanan "Fetva-i Şerife":

"Dünya nizamının sebebi olan İslâm halifesi (Yüce Tanrı onun hilâfetini kıyamet gününe kadar sürdürsün) hazretlerinin idaresi altında bulunan İslâm beldelerinde bazı şerir şahıslar aralarında birleşip ve kendilerine

reisler seçerek padişahın sadık teb'asını hileler ve tevizler ile kandırmaya ve yoldan çıkarmaya, padişahın yüksek emirleri olmadan ahaliden asker toplamaya kalkışıp, görünüşte askerî iase ve teçhiz bahanesiyle ve gerçekte mal toplama sevdasıyla kutsal şeriata ve padişahın emirlerine aykırı olarak bir takım salma ve vergiler kesip, çeşitli baskı ve işkençelerle halkın mallarını ve eşyalarını yağmalamak ve bu yoldan Tanrı'nın kullarına zulmedegelmeye ve suçlar işlemeye, memleketin bazı köyleri ve bölgelerine hücum ile tahrip, yerle bir etmek, padişahın sadık

teb'alarından nice masum kimseleri katl ve masum kanlarını döktükleri, müminlerin emri olan padişah emrinde bulunan bazı dinî, askerî ve mülkî memurları kendi başlarına azil ve kendi hempalarını tayin, hilâfet merkezi ile memleketin ulaştırma ve haberleşme yollarını kesmek, devletçe gönderilen emirlerin yapılmasını yasaklamak, hükümet merkezini diğer bölgelerden ayırmak suretiyle halifelik otoritesini kırmak ve zayıflatmak maksadıyla yüksek halifelik makamına ihanet etmek suretiyle imama (padişaha) itaatten dışarı düşmekle, "Devleti Âliyye"nin nizam ve düzenlerini, memleketin asayişini bozmak için yalanlar yaymak ile halkı fitneye sevke sebep ve fesada gayret etmekte olduk-

ları açıklanmış ve gerçekleşmiş olan adı geçen reisleri ile avaneleri ve onlara bağlı olan kimseler eşkiya mertebesinde bulunup, dağıtılmaları hakkında gönderilmiş bulunan yüksek emirlerden sonra hâlâ inat ve fesatlarında direnirler ise adı geçen kimselerin kötülüklerinden memleketi temizlemek ve zararlarından halkı kurtarmak vacip olup "Fe-katilü ellefi tebga hatta tefaa ilâ emerillah" ayeti kerimesi gereğince katilleri ve gerekirse kitle hâlinde öldürülmeleri meşru ve farz olunur mu? Beyan buyrula.

Cevabı budur: Gerçeği Tanrı bilir ki, olur.

Şeyhülislâm Dûrrî Zade Es - Seyyid Abdullah tarafından yazıldı
İmza ve mühürler:

Sultan Mehmed Vahideddin Han
Sadrazam Ferit Paşa"

Peki sonra ne oldu? 600 yıllık bir hanedanın sonuncu sultanı, İngiltere'ye

şu iki satırlık mektupla iltica etti:

"Dersaadet İşgal Orduları Başkumandanı General Harringtonon Cenaplarına

İstanbul'da hayatımı tehlikede gördüğümden İngiltere devleti fâhimesine (itibarlı) iltica ve bir an evvel İstanbul'dan mahallî âhara (diğer) naklimi talep ederim efendim.

16 Teşrin-i sâni (Kasım) 1922

Halifei Müslimin
Mehmet Vâhidedtin"

Birinci dünya savaşı sonunda Osmanlı İmparatorluğu teslim olmuş, Anadolu ve Rumeli "yedi düvel" tarafından işgal edilmişti. Mazlum halk, teslim olan efendilerine de, işgal eden dünya efendilerine de anında baş kaldırdı.

Silahlı yoktu, Buldu buluşturdu.

Cephanesi yoktu, Yaptı yakıştırdı. Ve dört yılda, efendileri, bilinç ve direncinin örsüyle çekici arasında

Cephane ve silah yapımı

Cephane taşıyan kadınlarımız

hamur gibi yoğurdu. Artık çağdaş uygarlığın onurlu ve eşit bir üyesi olmayı can pazarından söküp almış bir ulusdu.

Yol yoktu , Okul yoktu, Para yoktu.

Olmayana üretecek, olanı daha da çoğaltacaktı. Türkün kara bahtı ağır-
mış, kem talihi dönmüştü. Kurtuluş
savaşçıları bunun gereklerine uyacak-
lardı. Büyük efendilerin yenilgi yeli,
iç efendinin postunu uçuracaktı. Öyle
görünüyor ki, bu şokun etkisi İstan-
bul'u fena halde vurmuştu. Önce her
şeyin bittiği sanılmış, sonra bitenin

kursağında bırakmıştı. Cumhuriyet
egemenlik tacını başına geçirmiş,
Cumhuriyetçiler sokaklara dökülüp
fener alayları düzenlerken, saltanatçı-
lar, karalara bürünüp yataklara düş-
müşlerdi.

Tarih ve toplumun belleğinde,
Mustafa Kemal ile bütünleşildi-
ğinde, olanaksız mümkün kılmanın
anısı taptazedir. Mustafa Kemal'in
ölümünün üzerinden 73 yıl geçmiştir.
Ve Türk toplumu bu 73 yıl içinde ne
zaman dara düşse, mutlak çoğunluk

**Mustafa Kemal'in ölümünün üzerinden
73 yıl geçmiştir. Ve Türk toplumu bu 73
yıl içinde ne zaman dara düşse, mutlak
çoğunluk hemen Gazi'sine sarılmaktadır.**

efendilerin pili olduğu, kör gözüm
parmağına anlaşılmıştı.

29 Ekim 1923' de, Harbiye ve Se-
limiye'den gümbürdeyen toplar, İstan-
bul'daki bazı efendilerin heveslerini

hemen Gazi'sine sarılmaktadır. Halkın
mutlak çoğunluğu, açmazlarla utanç
duvarları ardına çekilmek istediği her
dönemde, her türlü emr-i komuta, ya
da organize provokasyonu aşarak,

Mustafa Kemal'e koşuyorsa, mesajı çok açıktır. Hilafetçi ya da ittihatçı darbeciler azıtırsa, kendisi Mustafa Kemal'leşecektir.

Ulusal antla belirlenmiş Türkiye'nin sınırları; ülkesi ve ulusu için canını adayan yüz binlerce şehidin ve gazinin kanıyla çizilmiştir. Bağımsızlığımızı, özgürlük ve egemenliğimizi, bu günümüzü, Mustafa Kemal'in önderliğinde kazanılan ulusal kurtuluş savaşına ve o yolla gerçekleşen Türk devrimine borçluyuz. İşte; Mustafa Kemal'in yadsınamaz öneminin değeri, dün olduğu kadar günümüzde daha da artıyor, ama bu ulu insanı anlayabiliyor muyuz? Ancak ve ancak, Mustafa Kemal'in fikir, doktrin ve devrimlerini yaşatabildiğimiz ölçüde; özgür, laik, uygar, aydın ve kardeşlik sevgisiyle dolu bir geleceğe ulaşabiliriz.

Dehası, daha o günlerde ışık saçmaya başlayan Mustafa Kemal'in şu

deyişleri sanki bu günlere ve yarınlara ışık tutacak niteliktedir:

Beni görmek demek, herhalde yüzümü görmek değildir. Benim fikirlerimi, benim duygularımı anlıyorsanız ve duyuyorsanız bu yeterlidir. Ben, ulusun vicdanında ve geleceğinde hissettiğim büyük gelişme yeteneğini, bir ulusal sır gibi vicdanımda taşıyarak, yavaş yavaş, bütün toplumumuza uygulamak zorundayım.

Benim manevi mirasım, ilim ve akıldır. Benden sonra beni izlemek isteyenler, bu temel eksen üzerinde akıl ve ilmin rehberliğini kabul ederlerse, manevi mirasçılarım olurlar.

Özgürlük ve bağımsızlık benim karakterimdir. Ben milletimin en büyük ve ecdadımın en değerli mirası olan bağımsızlık aşkı ile dolu bir adamım. Çocukluğumdan bugüne kadar ailevî, hususî ve resmî hayatımın her

Gazi Mustafa Kemal silah arkadaşlarıyla

Gazi ve arkadaşları TBMM'den çıkarken

saftasını yakından bilenler için bu aşkım malumdur. Bence bir millete şeref, haysiyetin, namusun ve insanlığın vücut ve bekâ bulabilmesi

yım. Bu sebeple milli bağımsızlık bence bir hayat meselesidir. Millet ve memleketin menfaatleri icap ettirirse, insanlığı teşkil eden milletlerden her

Ben, yaşayabilmek için mutlaka bağımsız bir milletin evladı kalmalıyım. Bu sebeple milli bağımsızlık bence bir hayat meselesidir.

mutlaka o milletin özgürlük ve bağımsızlığına sahip olmasıyla kaimdir. Ben şahsen bu saydığım vasıflara, çok ehemmiyet veririm. Ve bu vasıfların kendimde mevcut olduğunu iddia edebilmek için milletimin de aynı vasıfları taşımasını esas şart bilirim.

Ben, yaşayabilmek için mutlaka bağımsız bir milletin evladı kalmalı-

biriyle medeniyet icabı olan dostluk ve siyaset münasebetlerini büyük bir hassasiyetle takdir ederim.

Ancak, benim milletimi esir etmek isteyen herhangi bir milletin, bu arzusundan vazgeçinceye kadar da amansız düşmanıyım. •

cetinimir@butundunya.com.tr

ATATÜRK ve Milli Eğitim

Hükümetin, TBMM'nin denetiminden geçirmeden, muhalefet partilerinin görüşünü almadan, bir kanun hükmünde kararname (KHK) ile silbaştan düzenlediği Milli Eğitim Bakanlığı'nın yeni Teşkilat Yasası'nı, Bakan Ömer Dinçer, 14 Eylül Çarşamba günü "Hiçbir ideolojik yönü yoktur" diyerek açıkladı.

“Ancak, ertesi gün yayın organlarından öğreniyoruz ki, Atatürk ve Cumhuriyet ilkelerine gönderme yapan şu bölümcе yasadаn çıkarılmış: Atatürk inkılap ve ilkelerine ve

anayasada ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı, Türk milletinin milli, ahlaki, manevi, tarihi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini,

seven ve daima yüceltmeye çalışan; insan haklarına ve anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş vatandaş olarak yetiştirmek üzere, Bakanlığa bağlı her kademedeki öğretim kurumlarının öğretmen ve öğrencilerine ait bütün eğitim ve öğretim hizmetlerini planlamak, programlamak, yürütmek, takip ve denetim altında bulundurmak.”

Bakanlık Müsteşarı Sayın Emin Zararsız da, bu değişikliğe neden gerek görüldüğü kendisine sorulduğunda, “Bu ilkeler Anayasa’da ve Bakanlığın temel kanununda da yazılı olduğundan Teşkilat Kanunu’nda yer verilmesine gerek görülmedi” der.

1995 yılında Sivas’ta yaptığı bir konuşmada:

“Cumhuriyet kavramının aslında artık bizim için çok fazla bir mana ifade etmediğini söylememiz de mümkündür. Türkiye Cumhuriyeti’nin başlangıçta ortaya koyduğu bütün temel ilkelerin; laiklik, cumhuriyet ve mil-

"Cumhuriyet kavramının aslında artık bizim için çok fazla bir mana ifade etmediğini söylememiz de mümkündür."

liyetçilik gibi birçok temel ilkenin yerini daha çok katılımcı, daha adem-i merkezî, daha Müslüman bir yapıya devretmesi zorunluluğu ve artık bunun zamanının geldiği düşüncesini taşıyorum” diyen bugünün Milli Eğitim Bakanı Ömer Dinçer’in, kendisiyle aynı görüşü paylaşması doğal olan müsteşarından gelen böyle bir yanıt, ne kadar inandırıcı olabilir?..

Anayasamızın 42’nci; Milli Eğitim Temel Yasası’nın 2’nci maddesinde yer alan bu ilkenin MEB’in Teşkilat Yasası’ndan çıkarılmasıyla ulaşılmak istenen amaç, bir iki yuvarlak sözle örtülemeyecek kadar açık. Bu değişiklik, Atatürk devrim ve ilkelerini, Cumhuriyetin temel niteliklerini benimseyen milli ve laik eğitim sonlandırılarak etnik ve dinsel eğitime kayma eğilimi gözlenmektedir.

KHK’ler ve yeni yönetmeliklerle getirilen:

1- İlköğretim öğrencilerinin yaş sınırı aranmadan Kuran kurslarına gönderilebilmesi... (Eski düzenlemede ilköğretim öğrencileri 5’inci sınıfta bitirmiş olmaları koşuluyla 11yaşın-

Milli Eğitim Bakanı Ömer Dinçer

dan sonra; hafızlık eğitimi veren kurslara da ilköğretimi bitirmiş olma koşuluyla 15 yaşından sonra Kuran kurslarına katılabiliyordu.)

2-İlköğretim öğrencilerinin okula devamsızlıklarını izlemek amacıyla hazırlanan “Aşamalı Devamsızlık Yönetimi” kapsamında, devamsız öğrencinin ailesine yapılacak ev ziyaretine bölgenin imamının da katılmasının; okullarda kurulacak kurullara, ihtiyaç duyulması halinde imanların da üye olmasının sağlanması...

Gibi laiklikten uzaklaşma görünümü veren değişiklikler de basınımda tartışılır oldu.

AAtatürk ve devrim çınarının her gün yeni bir dalının budandığı günümüzde bazı omuzlara ağır gelmeye başlayan Cumhuriyet’in, o bunalımlı kuruluş günlerine doğru şöyle bir uzanırsak:

İkinci İnönü Savaşı’ndan üç ay sonra, cephedeki güçleri artırılıp günün modern silah ve gereçleriyle donatılan Yunan ordusu 10 Temmuz 1921’de yeni bir genel saldırıya geçer. 16 Temmuzda Kütahya bölgesinde tam cepheli kanlı savaşlar yapılmaktadır. Ülke, yoksulluk içerisinde; ordu, yorgun ve donanımsız; Büyük Millet Meclisi gergin ve tedirgin...

Kitaplığımda, ülkenin o kara günlerinin yoksulluğunu belgeleyen bir yapıt var: Türkiye Büyük Millet Meclisi Tutanak Dergisi’nin birinci cildinin ilk baskısı.

Devletin elinde dergi bastırarak kâğıt yok: Tutanak Dergisi’nin bir

bölümü, ciltlenmeye elverişli olmayan, dikkatli kullanılmazsa yırtılivercek sarı saman kâğıtlara basılmış; onlar tükenince, bir kısım toplantıların tutanağı kareli kâğıtlara, bazıları da 1940’lara kadar “kesekâğıdı” denilen ve kâğıt torba yapmada kullanılan kahverengi kâğıtlara basılmış... Gün gelmiş, basım olanağı da kalmamış, mürekkepli kalemle elde yazılı sayfalar var cildin aralarında...

Yine o günlerde Garp Cephesi Kumandanı İsmet Paşa’nın (İnönü), yazılı emirlerini iletecek kâğıt bulunmadığından, Yunan tarafının, halkı yanıltmak ve yıldırma amacıyla uçaklarla havadan attıkları el büyüklüğündeki propaganda kâğıtlarını toplatıp onları kullandığı, savaşa katılan kumandanların anılarında yer alır.

Kâğıt, eğitim demektir; kâğıtsız eğitim olmaz!..

Bir yanda bütün şiddetiyle bağımsızlık savaşı, diğer yanda yokluklar içerisinde var olma çırpınıları sürerken 16 Temmuz 1921 günü Mustafa Kemal, Ankara’da topladığı öğretmenlerle ilk Maarif Kongresi’ni (Milli Eğitim Kurultayı) düzenler ve açılış konuşmasını da kendisi yapar. Bu konuşmadan dikkate değer birkaç bölümce ile sözü Mustafa Kemal’e bırakalım:

Bayanlar, Baylar!

(...) Yüzyılların yüklettiği derin bir yönetim savsaklamasının devlet yapısında açtığı yaraları giderecek çabaların en büyüğünü, hiç kuşkusuz eğitim yolunda harcamak gerekecek... Gerçi bugün güçlerimizin bütün kaynağını düşmanlara karşı kullanmak zorun-

Ulusumuzu yetiştirmek gibi kutsal bir ödevi benimsemiş olan yüce topluluğunuzun bugünkü koşulları göz önünde bulundurarak ve her türlü güçlüğü göze alarak bu yolda sarsılmadan yürüyeceğine güvenim vardır.

dayız... Ancak elverişli ve yeterli koşulları elde edinceye kadar geçecek savaş günlerinde de tam bir özenle işlenip çizilmiş bir ulusal eğitim programı yapmaya ve eğitim ve öğretim kuruluşlarımızı bugünden verimli bir çabayla çalıştıracak esasları hazırlamaya bakmalıyız. Şimdiye kadar sürüp gelen okuma ve yetiştirme yanlışlıklarının ulusumuzun gerilemesinde en önemli nedenlerden biri olduğu kanı-sındayım. Onun için bir ulusal eğitim izlencesinden söz ederken eski dönemin boş inançlarından ve yaradılışı-mızdaki niteliklere uymayan yabancı düşüncelerden; Batıdan ve Doğudan gelen etkilerden tümüyle uzak, ulusal ve tarihsel doğamıza uygun bir eğitim-

den söz etmek istiyorum.

Silahıyla olduğu kadar kafası ile de savaşmak durumunda olan ulusumuzun, birincisinde gösterdiği gücü ikincisinde de göstereceğinden kuş-kum olmamıştır.

Ulusumuzu yetiştir-mek gibi kutsal bir ödevi benimsemiş olan

yüce topluluğunuzun bugünkü koşulla-rı göz önünde bulundurarak ve her türlü güçlüğü göze alarak bu yolda sarsılmadan yürüyeceğine güvenim vardır. Ödeviniz çok önemlidir, başa-rılı olmanızı dilerim.

Tarih 2 Ekim 1922, Mudanya Barış Anlaşması imzalanır ve Türk'ün "Kurtuluş Savaşı" sona erer. Bütün dünyanın -düşmanların bile- övgüyle karşıladıkları bu büyük utkuyu kutla-mak için Bursa'ya gelen İstanbul öğ-retmenlerine Şark Tiyatrosu'nda Mustafa Kemal'in yaptığı konuşma da, özellikle öğretmenler için tarihi önemi olan bir belgedir.

Bayanlar, Baylar!

İstanbul' dan geliyorsunuz. Hoş geldiniz!

İstanbul' un ı ışık ocaklarını temsil eden yüce topluluğunuz karşısında duyduğum haz sonsuzdur. Yüreklernizdeki duyguları, kafalarınızdaki düşünceleri doğrudan gözlerinizde ve alınlarınızda okumak benim için olağanüstü bir sevinç kaynağıdır...

Bir ulusu, uğradığı bir yıkımdan kurtarmakta, bir ulusu uyandırmakta, aydınların ne önemli bir ödevi olduğu gözden kaçmaz. Diyebiliriz ki bugüne ulus aydınlarının, doğruluğu, namusu, ulusu ve yurdu sevip kollayan çabaları ve hele günlük çıkarları hiçe sayan yüce duygularıyla kavuşabilmişizdir. Düşünceler anlamsız, akla sığmaz saçmalarla dolu olursa, o düşünceler hastalıklıdır. Bir de sosyal yaşayış, akıldan mantıktan uzak, faydasız, zararlı birtakım gelenek ve göreneklerle dopdolu olursa yaşama sayılmaz; ilerleyemez, gelişemez... Bunlar için bilgi gerekir, teknik gerekir. Bilginin, tekniğin çalışma ve oluşma çevresi okuldur. Bunun için okullar açmak ve artırmak gerektir... Okul, genç kafalara insanlığı saymayı, ulus ve ülkeyi sevmeyi, bağımsız yaşamayı öğretir; bağımsızlık tehlikeye düştüğü zaman onu kurtarmak için tutulması gereken doğru yolu belleten okuldur.

Yurdu ve ulusu kurtarmaya çalışanların seçtikleri yolda birer namuslu uzman , birer şerefli bilgin olmaları gerekir. Bunu sağlayan okuldur. Ancak böylelikle her türlü girişimi güzel sonuçlara ulaştırmak elimizde olabilir.

Akla uygun hiçbir nedene dayan-

mayan birtakım geleneklerin, inanışların korunmasında direnir duran ulusların ilerlemesi çok güç olur, belki hiç olmaz. İlerleme yolunda bağlarını ve koşullarını aşamayan uluslar çağa uygun, akla uygun bir yaşama içinde olamazlar; genel yaşamda görüşü geniş olan ulusların ellerine düşüp onlara tutsak olmaktan kurtulamazlar... Kesin olarak bilmeliyiz ki iki ayrı parça halinde yaşayan uluslar zayıftır, hastadır. Çocuklarımıza ve gençlerimize uygulayacağımız öğretim ne olursa olsun, onları:

1-Ulusa,

2-Türkiye Devleti' ne,

3-Türkiye Büyük Millet Meclisi' ne düşman olanlarla savaşabilecek bilgiler ve inançlarla donatacağız. Özgürlüğünü ve bağımsızlığını koruma yolunda savaş vermeyi bilmeyen uluslar için yaşama hakkı yoktur. Bu uğurda savaş gerekmektedir...

Bayanlar, Baylar!

Ordularımızın kazandığı zafer, sizin eğitim ordularınızın zaferi için yer açtı, yol hazırladı. Gerçek zaferi sizler kazanacak, sizler koruyup sürdüreceksiniz. Bunu başaracağınızdan kuşkuum yoktur...

İşte 1921, 1922'ler; işte 2000'ler... Yine de Atatürk'ün büyük bir güvenle yurt çocuklarını emanet ettiği o milli eğitim ordusunun, her şeye karşın, onun yolunda, onun ilkelerine bağlı yurttaşlar yetiştirecekleri inancıyla 24 Kasım Öğretmenler Günü' nü kutluyor, mutlu ve umutlu yarınlar diliyorum. •

Kalemin Namusu

[illegible]

Dilimize ‘Namus’ olarak çevrilen ‘Nomos’ sözcüğünün kökenlerini araştırırken; İsa’dan yaklaşık 600 yıl önce yazıya geçirilen Musevi

din kitabındaki kimi sözcüklerin, Türkçe'den İbranice'ye geçmiş olabileceğini gördüm. Arapların "Tevrat" dedikleri kitaba Museviler İbranice "Torah" (*Okunuşu: Tora*) derler. Bu sözcüğün, Türkçe "Töre" sözcüğüyle ses benzerliği yanısıra anlamdaş olması düşündürücüdür. İslam öncesi Türkler yüce dağları "Tanrı" sayarlarmış. Musa'nın Tanrı ile düz ovada değil de dağa çıkarak konuşması, eski çağlarda kalmış "Türk işi" bir davranıştır. Musevi din adamları, daha önce yüz yıllarca sözlü olarak belleklerinde tuttukları "Tora"yı (Tevrat) ilk kez İ.Ö. 6. yüzyılda Babil'de yazıya geçirmişlerdir. Bu kitapta geçen "ki" edatının, Türkçe "ki" edatıyla sesdeş ve anlamdaş oluşu da, ayrıca düşündürücüdür. İskit Türkleri İ.Ö. 1200'lerde ve daha sonra İ.Ö. 600'lerde iki kez Asya içlerinden kalkıp Doğu Anadolu, Suriye, Filistin ve Mısır'a doğru yayılmış; Musevilerin yaşamakta oldukları Filistin'i de kapsayan topraklarda egemenlik kurmuşlardır. O dönemlerde İskit Türklerinin egemenliği altında yaşayan ve bir bölümü daha sonra Babil'e göç eden Museviler; Türkçe "ki" edatını ve "Töre"yi, işte o dönemde dillerine katmış olabilirler.

İbranilerin "Tora"sı, Eski Yunanca'ya "Nomos" olarak çevrilmiştir. Eski Yunanca 'Nomos'tan dilimize geçtiği öne sürülen 'Namus'un köke-

nini araştırırken; İ.Ö.500'lerde Eski Mısır ve Anadolu Uygarlıkları'nın öğrencisi olan Eski Yunanlıların kökü Yunanca olmayan "Nom" sözcüğünü "os" ekiyle "Nomos" olarak dillerine kattıklarını ve "Nomos"u ı "töre"; ıı "aynı töreye bağlı olarak yaşayan topluluk", "aynı törenin uygulandığı yöre" anlamlarında kullandıklarını saptadım. 'Nomos'un kökü 'Nom'dur. 'Nom'un kökü ise, büyük olasılıkla, 5. yüzyılda Tibet Türk Budizmi'yle birlikte ortaya çıkan "Om Mani Padme Hum" mantrasının ilk sözünü oluşturan "Om"dur. 'Om'un Sanskritçe'de

Türkçe "Om" kökünden türeyen Omurga; parçaların kendisine bağlandığı birlik, bütünlük, uyum sağlayıcıdır.

ne anlama geldiği tam olarak saptanamamıştır. İlk sözü "Om" olan mantranın, bir kesim Türklerin Budizmi benimsemesiyle zamandaş olarak ortaya çıktığını saptayan araştırmacılar, nendense, "Om"un İslam öncesi dönem Türk dilinde tanrısal bir varlık adı olarak geçen "Omay"ın kökü "Om" ile bağlantılı olabileceği üzerinde durmamışlardır. Dahası, Türkçe "Om" kökünden türeyen Omurga; parçaların kendisine bağlandığı birlik, bütünlük, uyum sağlayıcıdır.

Sanskrit abecesiyle “Om”

“Om” benzeri diğer bir Eski Türkçe sözcük de “Yom”dur. Dede Korkut kitabında, “*Yom vereyim Hân’ım; yerli Karadağlar’ın yıkılmasın; gölge-lice kaba ağacın kesilmesin!*” tümce-sinde geçer.

Günümüzde unutulmaya yüz tutan “Yom” sözcüğü; Kars ili Kağızman ilçesinde halk ağzında “yöm” olarak kullanılmakta; “yömsüz adam”, “yöm-süz itoğlit” gibi deyişlerde yaşamaktadır. Eski Türkçe “Yom’dan türeyen “Yomuş” (Yumuş); “toplumun omur-gasını oluşturan töreye uygun davranış” anlamına gelir. Eski Türkçe’de kimi Türk boyları söz başındaki “Y” sesini “N”ye dönüştürürler; örneğin “Yumurta” kimi boyların ağzında “Nımirtka” olur. Oğuz Türkçesinde “Yom” ve “Yomuş” sesleriyle dilege-tirilen bu kavramların; söz başındaki “Y”leri “N”ye dönüştüren (örneğin “Yumurta”ya “Nımirtka” diyen) kimi Türk boylarının ağzında “Nom” ve “Nomuş” olacağı açıktır. Buna göre, Nom (Yom) > Nomos (Yomuş) > Namus sözcüklerinin, Eski Türkçe Omur-

ga’nın kökü olan ‘Om’dan türediği söylenebilir.

İslam öncesi Bizans tüccarlarıyla ve Yunan diliyle yoğun ilişkide bulunan, çeşitli dilleri konuşan bir çok tüccarın değiş-tokuş odağı olan Mekke’de, Arap dilinde “Nom(os)”; “Neam” (Enam) olmuştur. Bu sözcük, Kur’an’da, Fatiha Suresi’nde; [“İhdi na (...) sırat elleziyne enam te aleyhim”], Türkçesi [“Bizleri “Enam” [yani: “Nom(os)”; eski Türkçesi “Yom” > “Nom”; (uyum yasaları; töre; dirlik, düzenlik; uyum, geçimlilik, uygarlık) verdiklerinin yoluna kılavuzla”] anlamında geçmektedir. (Çeviri benim-C.Ö).

“Om”dan türeyen “Nom” (Oğuz Türkçesiyle: “Yom”); gerek Türklerin batıya göçleriyle, gerekse Büyük İskender örneğinde olduğu gibi, Eski Yunanca konuşan kitlelerin Asya derinliklerine uzanıp oralarda Bactria gibi yerleşimler oluşturmalarıyla; “İpek Yolu”, “Baharat Yolu”, “Yeşim Taşı’ yollarıyla; Arap ve İbrani tüccarların Asya topraklarında dolaşım-larıyla; Asya’dan çıkıp Ortadoğu, Anadolu, Kafkasya ve Balkanlarda konuşulan bütün dillere yayılmıştır. Eski Türkçe “Omurga”nın kökü “Om”dan türeyen “Nomos” > “Namus”; işte böyle, Hindu, Arap, İbrani, Yunan, Pers dillerine geçmiş; dinsel öğretilere girmiş; pek çok dilde çeşitli biçimler alarak dünyaya yayılmış; “uluslararası” olmuştur.

Namus [Om > Omurga > Yom > Nom > Nomos]: Başıbozukluğun, başına buyrukluğun, ilkesizliğin, uygun-

suzluğun, tutarsızlığın, yasadışlığın karşıt anlamlısıdır. Namussuz ["Om"-suz > "Omurga"sız > "Yom"suz > "Nom"suz > "Nomos"suz"]: İlkesiz, töresiz, tüzesiz, kuralsız, uygunsuz, tutarsız, geçersiz, vs. demektir. Namussuz: "Om"suzdur, "Omurgasız"dır.

Her İş Alanının Kendi Namusu (Omurgası) Vardır:

Eskiden Anadolu'da Ahilik (Kardeşlik) örgütü Lonca'lar (işkolu örgütleri) varmış, ayakkabıcılık, dokumacılık, kuyumculuk, ağaç işçiliği, deri işçiliği gibi iş kollarında çalışanlar, yaptıkları işin "namus"unu (omurgasını) korurlarmış. Yaptıkları işin 'namus'-una aykırı davranışları denetleyip önler; özürlü ürün verenleri kınayarak işkolu örgütünden atar; onlara karşı işkolundan uzaklaştırmaya dek varan bir takım

yaptırımlar uygularlarmış. Bugün de, topluma karşı sorumluluk gerektiren tüm uğraş öbeklerinin kendilerine özgü birer "namus"ları (omurgaları) vardır. Basın dalında "Basın Erdem Yasası", sağlık ve sağaltıcılık alanında Hipokrat Andı, bunlara örnektir.

Canalıcı soru şudur: Aydınların bir 'namus'u (işkolu yasaları) var mıdır? Aydınların "iş"i nedir?

"Aydın" sözcüğünü, toplumsal iş bölümünde "düşünce üreticisi" olarak

öbeklenen topluluk için kullanıyorum. Özellikle de düşünceyi salt düşünce olarak dile getiren, salt düşünce olarak topluma sunan kişileri aydın sözcüğü ile adlandırıyorum. Düşünce üreticileri, bir toplumsal öbek olarak, yaptıkları işin, yani 'düşünce üretimi'nin 'namus'unu (omurgasını) saptamışlar mıdır? Yaptıkları işte uymaları gereken kurallar yok mudur? İş düşüncesi üretmek olan kişiler, ürettikleri düşüncenin doğru mu yoksa yanlış mı, geçerli mi yoksa geçersiz mi olduğunu umursamayabilirler mi? Üretilmiş bir düşüncenin doğru mu yoksa yanlış mı olduğunu ayırt etmeye yaraya-

Bugün de, topluma karşı sorumluluk gerektiren tüm uğraş öbeklerinin kendilerine özgü birer "namus"ları (omurgaları) vardır.

Canalıcı soru şudur:
Aydınların bir 'namus'u
(işkolu yasaları) var mıdır?

cak bir ölçütleri yok mu? Böyle bir ölçütleri var ise, niçin bu ölçütü "Aydın Namusu" (işkolu yasalası) olarak topluma duyurmazlar? Niçin bu "namus"a bağlı bir işkolu örgütü kurmazlar? Niçin bu "namus"u (işkolunu ayakta tutan omurgayı) çiğneyenlere işkolu örgütü olarak yaptırım uygulamazlar? Bütün bunların olabilmesi için, öncelikle "Aydınlar Namusu"nun ne olduğunun saptanması gerekiyor. Benim "Aydınlar Namusu" olarak benimsenmesini önerdiğim "omurga" şudur:

Aydınlar Namusu

"Doğru düşünmenin evrensel kuralları" vardır. İşleri düşünce üretmek olup, topluma doğru düşünceler sunmak ile yükümlü olan aydınlar, isteseler de istemeseler de bu kurallar ile tartılmak durumundadırlar. Bundan kaçınma özgürlükleri yoktur. Bir aydın, bir düşünce üreticisi olarak "Mantık" (Logic) yasalarına yakını üretim yapıp, topluma doğru düşünce diye sunabilir mi? Böyle yaparsa ona aydın denebilir mi? Denemez. Peki, nedir "Mantık"? Arapça kökenli "Mantık" sözcüğü,

M.C. Escher, "Çizen Eller" (Litograf, 1948)

Eski Yunanca "Logic"’in birebir Arapça çevirisidir. [Belki, Eski Yunan yazmalarını kendi dillerine çevirmeye başladıkları 700’lü yıllardan önce Arapça’da böyle bir sözcük yoktu.] Eski Yunanca "Logic"’in kökü "Logos", "söz", "söylem" anlamındadır. Bunun Arapça çevirisi olan "Mantık" (Logic) da,

Arapça "Nutuk" (Logos) tan gelir ve "Nutuk" da Arap dilinde "söz, söylev" anlamına gelir. Özetle, Eski Yunanca "logic" = Arapça "mantık" = Türkçe "söyleme, konuşma, dile getirme" yasalarıdır. Düşünce, salt düşünce olarak, öncelikle "söz"’le dile getirildiği için, "doğru söz" = "doğru düşünce" sayılmıştır. Söz; düşünceyi taşıdığı, başkalarına aktardığı için; ve "düşünce", "söz"’e dönüşerek dışavurulduğu için; "söz" = "düşünce"; "düşünce" = "söz" sayılmıştır. Arapça 'mantık'ın, 'nutuk', 'nutuk'un, 'natık'; 'natık' kökünün de 'tık-tık' yansıma sözcüğüyle ilgisi açık olduğu gibi; "mantık" anlamına gelen eski Yunanca "logic"’in, "logos", "logo-s"’un "log" ve "log"’un de 'lak-lak' yansıma sözcüğüyle ilgisi açıktır.

Türkçe’de "çok konuşma!" anlamında "lak-lak etme" denir; ve "lakırdı" buradan gelir. Türkçe "Lakırdı" sözcüğünün kökü olan "Lak" ile; Eski Yunanca "Logos"’un kökü "Log"’un ses ve anlam benzerliği de düşündürücüdür. Tıpkı, Eski Yunanca "barbar" sözcüğünün kökeni olan "vara vara"

> “vır vır” yansıma sözcüğünün de; Yunanlının anlamadığı sözlerle “dır dır” eden (= anadili Yunanca olmayan yabancı) anlamına geldiği gibi.

Sözün özü: Arapça’dan dilimize geçen “Mantık”; Yunancası “Log(ic)”; Türkçe “Lak(ırdı)” ile anlamdaş bir sözcük olup; kavramsal düzeyde “Tutarlı Söylem” anlamına gelmektedir. Mantıksızlık ise; söylemde tutarsızlık, demektir.

Söz’ün düşünce ile doğrudan bağı nedeniyle, kendisi topluma doğru düşünceler sunmak ile yükümlü olan aydınlar, abuk-sabuk sözler (dolayısı ile abuk-sabuk düşünceler) üretmezler. Eğer üretilirse, aydın olmaktan da çıkarlar.

"Aydınlar Namusu"nun birinci kuralı; “Mantıksal Doğruluk Yasası” eşdeyişle “Söylenimde Tutarlılık İlkesi”dir.

İkincisi ise, doğru bilgi vermektir. Bilgi, olgusaldır.

Biliyorum, demek, beş duyumla algıladım, demektir. Bilmek sözcüğü, yaşantılamak, deneyimlemek ile ilişkilidir. Olgusaldır. Olguya ilişkindir. Uygulayımсалdır. Aydınlar topluma tutarsız sözler (dolayısıyla ipe sapa gelmez düşünceler) sunamayacakları gibi; beş duyuyla algılanan gerçek olgulara aykırı bilgiler de sunamazlar.

"Aydınlar Namusu"nun ikinci kuralı; “Olgusal Gerçeklik Yasası”dır.

İşte bu iki değişmez ilke, "Aydınlar Namusu"nu oluşturmaktadır.

Bir aydın, bağımsız özgür düşünce üreticisi olmaktan çıkıp bir takım çıkar odaklarının sözcüsü, çığırtkanı durumuna düşmeyi göze almadıkça, yaptığı işin, yani “düşünce üreticiliği”nin bu iki yasasını çiğneyemez. Öyleyse, aydın, ancak bu iki yasayı, “doğru düşünce üretmenin evrensel yasaları”nı çiğnemesi durumunda eleştirilebilir, kınanabilir, dahası kınanmalıdır.

Sözün özü: Arapça’dan dilimize geçen “Mantık”; Yunancası “Log(ic)”; Türkçe “Lak(ırdı)” ile anlamdaş bir sözcük olup; kavramsal düzeyde "Tutarlı Söylem" anlamına gelmektedir.

“Namussuz (Omurgasız) Aydın”ı, “Namuslu Aydın”dan Ayırdetmenin yolu; “Eleştiri”dir. Eleştiri, ilkeleri saptanmış; yolu-yordamı, yöntemleri belli bir uğraştır. Başlıca iki tür eleştiri vardır.

1- Dış Tutarlılık Eleştirisi [Aşkın (Transcendent) Eleştiri]: Ortaya konulan düşünce ürününü, varolan (dış-somut) gerçeklere uygun düşüp düşmediği açısından sorgular. Düşünce ürününün somut gerçeğe aykırı yolları varsa, bunları ortaya koyar.

2- İç Tutarlılık Eleştirisi [İçkin (İmmanent) Eleştirisi]: Ortaya konulan düşünce ürününü, onu üreten Aydın'ın savunduğu değerlere uygun düşüp düşmediği açısından sorgular. Düşünce ürününün içinde, onu üreten Aydın'ın kendi değerlerine aykırı yarılar varsa, bunları ortaya koyar. Aydın'ın ürününü, onun kendi değer yargılarıyla yargılar. "Diyalektik bir eleştiri olma niteliğini taşıyan biricik eleştiri, bu 'immanent' (içkin) eleştiri yöntemidir" (Bkz: Theodor W. Adorno — "Estetik Ve Politika" — s. 284) Max Horkheimer'in "Akıl Tutulması" adlı kitabının önsözünde, Orhan Koçak'ın "İçkin (İmmanent) Eleştirisi" yöntemi konusundaki açıklaması şöyledir: Frankfurt Okulu, sosyal bilimlere en

ciddi katkılarından birini, eleştiri alanında içkin eleştiri kavramıyla yapmıştır. 'Eleştirel Teori', 'düşünceler' ile 'gerçek' arasındaki açıklığı ölçme çabasıdır. Kullandığı yöntem de içkin (=İmmanent) eleştiridir. İçkin eleştiri demek; "Varolan (ortaya konulmuş bulunan yapıt)ın karşısına, o yapıtın yazarının kendi kavramsal ilkelerinin iddialarıyla çıkmak, böylece ikisi arasındaki ilişkiyi (ya da çelişkiyi) eleştirmek ve aşmak" demektir. (s. 47, 48) - "Bir olguyu, kendi ilkesiyle eleştirmek"tir bu... (ya da birini kendi kullandığı silahla vurmak). K. Marks'ın "Ekonomi Politikiğin Eleştirisi" kitabında kullandığı yöntem de bu içkin eleştiriden başkası değildir." (s. 48)

İç Tutarlılık Eleştirisi; ister laik olsun, ister dinsiz ya da Tanrıtanımaz olsun, ister herhangi bir dinin bağlısı olsun, hangi inanç öbeğinden olursa olsun, tüm aydınlara ve yapıtlarına uygulanabilir, çünkü evrensel olarak benimsenmiş bir yöntemdir.

'İç Tutarlılık Eleştirisi" Kur'an'a uygundur: "Siz başkalarına verdiğiniz öğüdü kendiniz yapmıyor musunuz?" - "O söz Tanrı'dan gelmeseydi içinde çelişkiler bulunurdu"

"İç Tutarlılık Eleştirisi" yöntemi İncil'e uygundur: "Siz başkalarını hangi ölçekle ölçerseniz, başkaları da sizi o ölçekle tartacaklar!" (Luka 6/38) "Siz başkalarını hangi değerle yargılıyorsanız, başkaları da sizi o değerle yargılayacak!" (Matta 7/1) "Başkalarının size nasıl davranmalarını istiyorsanız, siz de başkalarına öyle davranın!." (Matta 7/12)

Özeleştirisi, kendine, yapıtına dışarıdan bakabilmektir. M.C. Escher, litograf, 1935

1970'li yıllarda "Eleştiri" konulu yayınlarımız vardı. 12 Eylül 1980 darbesinden sonra, o düzeyde bir "Eleştiri" yazını kalmadı

"İç Tutarlılık Eleştirisi" Konfiç-yüschü inanca uygundur: "Kendine yapılmasını istemediğin bir şeyi başkalarına yapma"

"İç Tutarlılık Eleştirisi" Geleneklere, göreneklere uygundur: "Ne ekersen onu biçersin!"

Demek ki Aydın'ın düşünce ürünlerini onun kendi mantığıyla, kendi üslubuyla, kendi söylemiyle, kendi değer yargılarıyla tartmak; Aydın'da iç tutarlılık, düşünce ürününde iç tutarlılık aramak demek olan 'İçkin Eleştiri' yöntemi gelenek, görenek alanında, başka bir deyişle 'örf'te de geçerlidir.

Eleştirmenler, 'Aydın'ın ortaya koyduğu 'düşünce ürünü'nü gerek 'Dış Tutarlılık' açısından, gerek 'İç Tutarlılık' açısından tartabilirler; bu iki yöntemden birini seçerek uygulayabilecekleri gibi, ikisini birden de kullanabilirler.

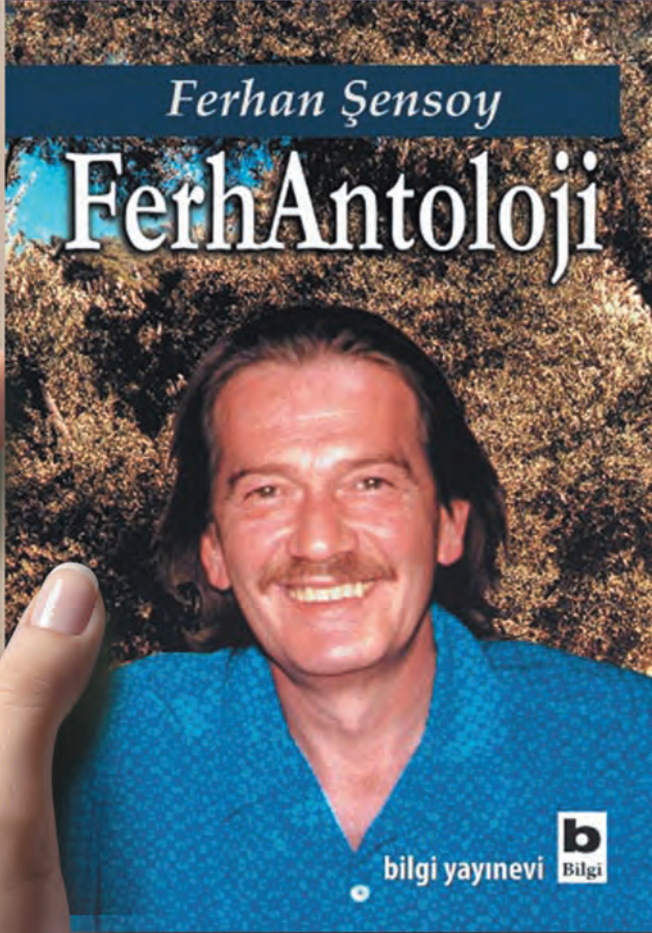
"Aydın Namusu" ve yazarlık alanında "Kalemin Namusu"; ancak düşünce ürünlerinin yöntembilimsel eleştiri süzgecinden geçirilmesi ve eleştiri sonuçlarının tüm topluma yayılmasıyla korunabilir.

"Aydınlar Namusu" yaşama geçirilebilirse "düşünce üreticisi" Aydınlarımız üretirken daha sorumlu, "düşünce tüketicileri"imiz bir düşünceyi alıp benimserken daha "ince eleyip sık dokuyucu" olabilirler umundayım. Amaç, düşünsel üretim, düşünsel tüketim ilişkilerinde ortaya gerçek bir tartışım değeri koyarak, "alıcı"nın da "üretici"nin de bu ortak değeri kullanmasını sağlamaktır.

Aydını omurgasız ("nomossuz") olan toplumların; karanlıktan aydınlığa çıkmasına, dik durmasına olanak yoktur. •

cengizozakinci@butundunya.com.tr

Ferhan Şensoy'un tüm eserlerinden kendi seçtikleri,
biraz da özgeçmişsel ferhangi serüveni.
FerhAntoloji Bilgi Yayınevi'nden çıktı.

BÜTÜN KİTAPÇILARDA

Suriye'ye Küstüler,
İsrail'e Kızdılar,
Demokrasi Havarisi Kesildiler,

**Biz de
inandık!**

Bütün Dünya'da yayımlanan birçok yazımda Büyük Ortadoğu Projesi'ni (BOP) konu etmiş, söz konusu projenin gerçek adının "Büyük Ortadoğu ve Kuzey Afrika Projesi" olduğunu vurgulamıştım. Kısaca anımsatmak gerekirse, bu proje, içinde Türkiye'nin bulunduğu 23 ülkenin rejim ve "sınırlarını" değiştirmeyi öngörüyor. Biz de bu nefis (!) projenin eşbaşkanıyız.

Tunus'ta başlayıp, birçok Kuzey Afrika ve Ortadoğu ülkesine yayılan rejim karşıtı olaylar, BOP uygulanmaya başladı mı sorusunun artık daha çok sorulmasına neden oluyor. Tunus'ta, çıkan olayların ardından Devlet Başkanı Zeynel Abidin Bin Ali 14 Ocak 2011 tarihinde, 23 yıllık iktidarını bırakıp Suudi Arabistan'a sığınmıştı.

Mısır'da, Cumhurbaşkanı Hüsnü Mübarek, 30 yıllık iktidarını 18 gün süren olayların ardından 11 Şubat 2011 tarihinde orduya devretmişti. Mübarek sadece iktidarı bırakmakla kalmadı, tutuklandı ve şimdilerde ölüm cezası ile yargılanıyor.

Libya'daki muhalifler ise 19 Şubat 2011'de hareket geçti. Tam 42 yıldır iktidarda olan Muammer Kaddafi, bir

iç savaşa dönüşen olaylarda kaybeden taraf oldu. NATO'nun hava saldırıları ve muhaliflere yardımı Libya'daki Kaddafi yönetiminin sonunu getirdi.

Adına 'İsyan dalgası' ya da "Arap Baharı" denilen olayların son durağı ise Suriye. Ülkedeki muhalif grupların protesto gösterilerine, Beşşar Esad rejiminin verdiği sert tepkiler nedeniyle hemen her gün ölümler yaşanıyor. Yüzlerce kişi yaşamını yitirdi.

Suriye'den gelen haberler başta Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere birçok batılı ülkeyi de harekete geçirdi. Libya'ya hava saldırıları başlatan, Birleşmiş Milletler yaptırımlarını devreye sokan batılı ittifak, Suriye konusunda aynı politikaları uygulamaya düşüncesinde olduğunu ortaya koydu.

Peki, Suriye'de Esad yönetimini devirmek Mısır ve Libya kadar kolay olacak mı? İşte bu sorunun yanıtı Su-

kilit ülke İran'dır. Bu kilidi açacak anahtar ise Suriye'dir. BOP'un selameti açısından, giderek bir nükleer güç haline gelen İran'ın hesabının mutlaka görülmesi gerekiyor. Çünkü İran, Irak, Lübnan, Filistin, Körfez'deki Arap ülkelerindeki Şiiler ve Suriye üzerinde etkili olmakta, Hizbullah ve Hamas başta olmak üzere birçok örgüte destek vermekte, ürettiği politikalarla Batılı ülkelere zorluklar çıkarılmaktadır. İran ayrıca İsrail karşıtlarının en önemli dayanağı olma özelliğinden de sahiptir.

Suriye ise İran'ın bölgedeki en önemli müttefikidir. İran, Suriye'nin Lübnan üzerindeki nüfuzundan da yararlanmaktadır. Destek verdiği Hamas'ın üst düzey yöneticilerinin de Suriye'de yaşaması İran'ın işini kolaylaştırmaktadır. Lübnan'daki etkili siyasi aktörlerden Hizbullah da, Suriye'yi İran açısından önemli hale getiren nedenlerden biridir.

Suriye'nin çok iyi ilişkiler içinde olduğu ülkelerden biri de Rusya'dır. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği döneminde de, Moskova'nın bölge-

deki en önemli dostu Suriye olmuştu. Sovyetlerin dağılmasının ardında Moskova ile Şam arasındaki ilişkiler bozulmamıştır. Bölgede yine etkin olmaya çalışan Rusya'nın askeri, siyasi ve diplomatik desteği Suriye'nin arkasındadır. İşte bu nedenledir ki, Rusya, Amerikan yönetiminin ve Avrupa Birliği'nin yaptırım kararlarına şiddetle karşı çıkmakta, Birleşmiş Milletler

Tüm diplomatların bildiği bir sözdür: "Ortadoğu'da Mısırsız savaş, Suriyesiz de barış olmaz"

riye'nin öneminde ve bazı ülkelerle olan ilişkilerinde gizlidir.

Tüm diplomatların bildiği bir sözdür: "Ortadoğu'da Mısırsız savaş, Suriyesiz de barış olmaz"

Suriye konusu geçtiğinde Rusya ve İran'ı da hemen hesaba katmak gerektiğini de ayrıca vurgulamakta yarar var.

Büyük Ortadoğu Projesi'ndeki

Güvenlik Konseyi'nde Suriye aleyhine karar alınmasına izin vermeyeceğini duyurmakta, NATO'yu da olası müdahale konusunda açıkça uyarmaktadır.

Dikkat çekilmesi gereken bir başka konu ise Suudi Arabistan ve Katar'ın durumudur. Bu iki ülke Esad yönetiminin kurtulmak için tüm güçleriyle ABD'nin yanında yer almakta, Suriyeli muhaliflere silah yardımı yapmaktadırlar. Suudi Arabistan ve Katar'ın hedefi ise Arap ülkelerinde kendilerine alternatif olan rejimleri devirmek ve ayrıca İran'ı Suriye gibi tek müttefikten de yoksun bırakmaktır.

Suriye konusuna bir de İsrail açısından bakmak gerekiyor. İsrail, Suriye'deki yönetim değişikliği ile hem Esad rejiminin hem de onun müttefikleri İran'ın nefesini ensesinde hissetmekten kurtulacaktır.

Türkiye ise bölgede Büyük Ortadoğu Projesi'ne direnecek ya da karşı çıkacak bir ülke olmadığı gibi BOP'da eşbaşkan unvanını taşıdığını biliyoruz. Suriye'deki olayların başlamasıyla Türkiye'nin tavrındaki sert değişiklikler eş başkanlık konusunun ne anlama geldiğini kanıtlar yönünde geliştirdi.

Oysa çok kısa bir süre öncesine kadar Türkiye-Suriye ilişkileri, iki ülke yöneticilerinin eşlerini de yanlarına alıp, size çay içmeye geldik türünden yakınlık ve sıcaklık görüntüleri içer-

mekteydi. Ayrıca vizeler kaldırılmış, birçok alanda anlaşmalar imzalanmış, ortak bakanlar kurulu toplantıları bir Suriye'de bir Türkiye'de yapılar olmuş, Ankara Şam ile Tel Aviv arasında arabuluculuğa soyunmuştu.

Türkiye'nin politikalarındaki bu değişimi en iyi görenler başında ise yabancı uzmanlar ve medya geliyor.

Yevgeny Satanovsky

Rusya'nın tanınmış Ortadoğu uzmanlarından Doğu Enstitüsü Başkanı Yevgeny Satanovsky, 16 Ağustos 2011 tarihli değerlendirmesinden çok kısa bir bölümü paylaşmak isterim. Rus uzmanının açtığı pencereden bakıldığında farklı bir bakış açısına kavuşacağınızı düşünüyorum.

Satanovsky özetle, "Türkiye, Suriye'de Müslüman Kardeşler'i desteklemeye karar verdi. Zira Gül, Erdoğan ve Davutoğlu ile aynı sosyal grup ve düşüncüyü paylaşan Müslüman Kardeşler, Arap ülkelerinde işbaşına gelse Türkiye'nin bu ülkelerdeki etkisinin artmasına büyük katkıda bulunacak. Zaten Türkiye'de Ergenekon operasyonu boşuna yapılmadı. Tüm bu

gelişmeler Türkiye’de Kemalizm döneminin sona erdiğini ve yerini Erdoğan dönemine bıraktığını gösteriyor. Türkiye, Osmanlı’yı yeniden canlandırma hedefi yönünde başarıyla ilerliyor” diyor.

Financial Times
gazetesi yazarı
David Gardner

Suriye konusundaki tavır değişikliği Türkiye’nin ünlü ‘Sıfır sorumlu’ dış politikasının da sorgulanmasına yol açtı. İngiliz Financial Times gazetesi yazarı David Gardner 15 Ağustos 2011 tarihli “Türkiye’nin bocalamaya başlayan dış siyaset maceraları” başlıklı yazısında dikkat çekici tespitlerde bulunuyordu.

Suriye konusunda yaşanan huzursuzluğun, bu politikanın başarısızlığını gözler önüne serdiğini söyleyen Gardner, esas sorunun İran ile Türkiye arasındaki rekabette gizli olduğunu vurguladıktan sonra, “Türkiye’nin Ortadoğu’nun gayri resmi lideri olma konusunda, İran’a rakip bir tavır izliyor. AKP’nin ‘komşularla sıfır sorun siyaseti, geçmekte olduğu gerçekçilik testinde başarısız oldu” diyor.

Gardner’in Türkiye ile İran arasında bölgedeki rekabetle ilgili değerlendirmesini anlamak için somut bir örnek vermek yeterli olacaktır. İran Cumhurbaşkanı Mahmud Ahmedinejad, 13 Ekim 2010 tarihinde Lübnan’ı ziyaret etmişti. Beyrut’ta Hizbullah’ın düzenlediği çok büyük bir mitingde konuştuktan sonra ikinci gün, ülkenin güneyine giden Ahmedinejad, İsrail’e 4 km uzaklıktaki Bint Jbeil kasabasını ziyaret etmiş ve Hizbullah taraftarlarından oluşan 15 bin kişilik bir kalabalığa konuşmuştu. Ahmedinejad da sınır-daki konuşmasında İsrail’i hedef almış, “Siyonistler yok olacaktır” demişti.

Başbakan Erdoğan ise 25 Kasım 2010 tarihinde Lübnan’a gitti ve “Arap Bankalar Birliği tarafından verilen ‘2010 Liderlik Ödülü’nü aldı. Uzmanlar ise Erdoğan’ın ziyaretinin gerçek amacının Lübnan’ın Akkar bölgesindeki Türkmenlerin yaşadığı Kuvaşra köyünde düzenlenen mitinge katılması ve burada yaptığı konuşmada gizli olduğunu söyledi.

İran
Cumhurbaşkanı
Ahmedinejad

Başbakan Erdoğan'ın, Kuvaşra köyünde toplanan büyük kalabalığa yaptığı konuşmada, İsrail'e seslenerek, 'Biz gerektiğinde katile katil diyecek, katilden bütün yaptıklarının hesabını da Allah'ın izniyle soracağız' sözlerine işaret eden uzmanlar, bu sert çıkışı İran ile olan rekabete bağladı.

Şimdi yabancıları bir kenara bırakıp yerli olarak biz konuşalım ve durumu daha iyi anlatabilmek için sorular soralım. Türkiye Libya konusunda olduğu gibi Suriye sorununda da 'Batı Güç Sistemi' içinde yer alıyor. Bu sistemde ABD, AB ve İsrail var. Türkiye'nin Suriye ile olan sınırının büyük bir bölümünde Suriyeli Kürtler yaşıyor. Ortadoğu'da Kürtleri en çok destekleyen ülke İsrail'dir. Bu durumda Türkiye'nin Suriye'ye yönelik politikaları en çok kimin işine yarar? Tabi ki İsrail'in. Hani bizim aramız

İsrail ile bozuk tu. Suriye, Hamas ve Hizbullah'ı destekliyor. İran ile de müttefik durumunda. Bu üç gücün baş düşmanı İsrail değil mi?

Suriye'ye yönelik politikalarına baktığımızda Türkiye'nin Hamas, Hizbullah ve İran ile olan ilişkilerini nasıl açıklayacaksınız?

'Batı Güç Sistemi' Kuzey Afrika ve Ortadoğu ülkelerine demokrasi getirme iddiasında. Türkiye de, Libya

ve Suriye'ye demokratikleşin, reformlar yapın demedi mi? Bunları söyleyen Türkiye, bırakın Suriye ve Libya'yı herhangi bir Arap ülkesinin öyle birkaç ay içinde demokratikleşemeyeceğini bilmiyor mu? Daha da kötüsü, bu ülkelerde yönetimler değiştikten sonra bile demokratikleşmelerinin mümkün olmadığını bilmiyor mu? Bu ülkelerde demokrasi geleneği olmadığına göre, muhalifler yeni baskıcı düzenler kurmayacak mı? Daha şimdiden şeriatçı partilerin yapılacak seçimlerde açık ara kazanacakları görülmüyor mu? Mısır'da Müslüman Kardeşler Örgütü ve bu örgütü yeterince ra-

Kürtleri en çok destekleyen ülke İsrail'dir. Bu durumda Türkiye'nin Suriye'ye yönelik politikaları en çok kimin işine yarar? Tabi ki İsrail'in. Hani bizim aramız İsrail ile bozuktu.

dikal bulmayan diğer grupların oy oranlarının daha şimdiden yüzde 60 civarında olduğunu yöneticilerimiz öğrenmedi mi? Libya'da Ulusal Geçiş Konseyi yeni anaya çalışmaları sürecini başlattığını açıklarken, ülkenin Şeriat kanunlarına göre yönetileceğini bildirdiğini Türkiye duymadı mı?

Arap ülkelerinde, 'Seçimle işbaşına geleyim, çalışayım, bir sonraki se-

çimde halk beni beğenmezse gideyim' anlayışı bulunduğu yalanına inanmak için saf ötesi olmak gerekiyor.

Şorgulanması gereken bir başka konu ise Suriye'deki olayların boyutudur. Bu ülkede olayların başlamasından bu yana Türkiye'ye kaçan binlerce insandan kimileri geri

değişmesini, Esad'ın gitmesini, kontrol edilebilir bir yönetim gelmesini kafasına koymuş. Türkiye de hem Batı Güç Sistemi içinde yer alması hem de BOP'un eş başkanı olması gibi nedenlerle bu politikalara sonuna kadar uyacak. Bu politikaların Türkiye'ye maliyeti ne olacak? Asıl sorun burada. •

gurbuzevren@butundunya.com.tr

HADI ORADAN!

Wikipedia: "Ben herşeyi bilirim"

Google: "Ben herşeye sahibim"

Facebook: "Ben herkesi tanırım"

İnternet: "Ben olmasam bir hiçsiniz"

Elektrik: "Hadi oradan!.."

Bir iş

2

Davranış

Uzak Doğu'lu yaklaşımı:

Bir işi herhangi biri yapabiliyorsa Ben de yapabilirim

Hiç kimse yapamıyorsa Ben yapmalıyım

Orta Doğu'lu yaklaşımı:

Valla, o işi yapabilecek biri varsa, Bırak yapsın.

Kimse yapamıyorsa, ben nasıl yapabilirim?

Gönderi:
METE TİZER

Atatürk Böyle Dememişti

Yoktan var edilen kent Ankara'nın cadde ve sokaklarını, sararan ağaç yapraklardan oluşan gazeller doluştuğunda anlarım ki; Kasım ayının geleneksel hüznü yine benliğimi saracak. Ve anlarım ki; yüce Ata'nın sonsuza dek yaşayacağı ulusal mabet beni bir kez daha yanına çağırarak.

Göz pınarlarımda oluşan zer-recikler ile beynisel varlığımın tümünü kapsayan Atatürk kaynaklı düşünce zenginliğinin keyfi, onun yokluğundan gelen üzüntümü hafifletir mi bilemiyorum. Bildiğim tek şey devrimlerin yılmaz devi, dünyanın gelmiş, geçmiş, geçecek ve bir daha benzeri gelmeyecek bir dahinin Ata-

türk olduğu gerçeğidir. İşte bu nedenle mutluyum, işte bu nedenle gurur doluyum.

Yüce insana bir kez daha soracaklarım olacak. Kuşkusuz en geçerli yanıtları, söylemlerin kaynağı kendisinden alacağım. Ve ona diyeceğim ki; "Ben sporunun, zeki, çevik ve aynı zamanda ahlâklısını severim"

Atatürk 19 Mayıs Stadi'nda, Gençlik ve Spor Bayramı'nda Yugoslav harbiye Nazırı'nı kabul ederken

söyleminizi, açmaya, irdelemeye, yorumlamaya gerek yok . Bu söyleminizin üzerine konuşmak, ek sunum ve sözcükler kullanmak bilinçsizliğin

"Bu stadın etrafını her türlü sporun yapılacağı bir site haline getirin. Gençlerimiz buralarda yetişerek, ülkelerinin adını tüm dünyaya duyursun."

tavan yapmış görüntüsüdür. Ancak böylesine berrak bir söylemin birileri tarafından yanlış anlaşılır olması garip değil mi? Sporcunun zeki ve çevik olmasının yanına gururla eklediğiniz "ahlâk" sözcüğü, dürüstlük ilkelerin-

den koparılarak, şike denilen karanlık bir eylemin keskin dişleri arasında ezile ezile demir parmaklıklar arkasına dek gönderildi. Siz ahlâklı olmaktan söz ediyorsunuz Atam, onlar aydınlığı olmayan karanlık oluşumlardan.

Yıl 1936. Ankara 19 Mayıs Stadi, Atatürk'ün yakın

arkadaşı Başbakan İsmet İnönü tarafından görkemli bir törenle açılıyor. Bir hafta sonra Atatürk, İnönü'nün davetiyle stada gelip inceleme yapıyor. 19 Mayıs Stadi'nı çok beğenen büyük önder, tribüne çıkıyor, etrafı kuş bakışı süzdükten sonra yüksek zekânın oluşturduğu bir projesini açıklıyor; "Bu stadın etrafını her türlü sporun yapılacağı bir site haline getirin. Buralarda gençlerimiz yetişerek, ülkelerinin adını tüm dünyaya duyursun."

Atatürk "Ordular ilk hedefiniz Akdenizdir ileri" komutunu veren

söyleme iştirak eden sihirli işaret parmağını, şöyle bir gezdiriyor. Parmağın dolandığı alan kapsamı içine Gençlik Parkı dahil genişçe bir yeri alıyor. Birileri Atatürk'ün bu olağanüstü projesini yanlış algılıyor, 19 Mayıs Stadi'n-

da bulunan tüm alanları sit bölgesi (yasak alan) ilan ediyor, gülünç kararlarla, komiklikler yapıyor. İşte o gün, bu gün 19 Mayıs Stadi etrafına bir çivi bile çakamazsınız. Kültür varlıklarını korumaya ant içenler (!) herşeyi bir anda başınıza yıkıverir.

Yanlış anlamışsınız, belki de işinize böyle geldi bay yetkililer. Şimdi bile yanlış anlıyor, sizin kafanızdakiler. Yazık; Atatürk böyle dememişti. Yazık oldu 19 Mayıs Stadi ve çevresine. Gidin bakın viraneye dönmüş. Koltuk meraklıları, yılarını üst düzey görevlerde törpüleyebilmek için bağlılıklarını sunuyorlar.

Birilerine kiralanan otoparklar, oto yıkama alanları, seyyar satıcılar, kebabçılar. Dumanı yandan çıkıyor, 19 Mayıs Stadi'nin. Büyük insan, büyük zekâ, "Başkentimizin tüm yolları özellikle, spor alanlarına bağlantılı yollar geniş olsun, görkemli bir görüntü versin" demişti ölüm saatine çeyrek kala ve devam etmişti "Çiftlik alanlarında gençler ata bin-sinler, uluslararası yarışmalara girsinler, bayrağımızı göndere çek-tirsinler."

Atatürk Orman Çiftliği, adı yağmalama olan bir ayıbın esareti içinde şimdi ömür törpülüyor. Bayraklar göndere çekilmedi ama et, et mamülleri ve sakatatın her türlüşünün dumanı tütüyor. Tüm bunlar Ata'nın göz be-beği, Türk halkına tapulu Atatürk Or-

man Çiftliği'nde gerçekleşiyor...

Atatürk böyle dememişti... Ahlâkın tüm değerlerini ortaya koyarak tarihsel söylemlerle bunu canı dek sevdiği Türk Ulusu'nun tüm bireylerine anlatmak istemişti. Sporun Türk halkı için vazgeçilemez bir olgu olduğunu, gelecek nesillere anlatmaktan asla yorulmamıştı, sağlıklı günlerinin simgesi parlayan ıslı ıslıl mavi gözleri ile... Sporda ahlâkın varlığını özümsemiş bir toplumun, oyun alanlarına indirdiği, adı spor olan toplumsal hare-

**Büyük insan, büyük zekâ,
"Başkentimizin tüm yolları
özellikle, spor alanlarına
bağlantılı yollar geniş
olsun, görkemli bir
görüntü versin" demişti.**

ketlerin, kötülüklerden uzak durmasını istemişti yüce Atatürk. İngiltere Kraliçesi Elizabet'in dilinden asla düşürmediği, Atatürk patentli harika söylemi bir kez daha tekrarlamalıyız;

"Ben sporcunun zeki, çevik ve aynı zamanda ahlâklısını severim "

Kasım ayı geldiğinde, bir hüznün çöker içime anlamlı. Acımı dindiremem, yürürüm Anıt Kabir'e doğru. Bir anlamlı yürüyüştür bu; beni ben yapan bir büyük değer önünde saygıyla eğilmektir bunun adı. Onu anlamak ve onu özümsemektir.

Söylemlerini çarpıtmadan, yolunda gidebilmektir. Çünkü; onun adı Mustafa Kemal'dir. •

metingoren@butundunya.com.tr

İlk Dersimiz Türkçe

Bu ay köşemizi dilimizde yer etmiş yabancı sözcüklerin karşılıklarına ayırdık. Bilginizi sınavın.

1 Firkete (İta.)

- a-Yelkenli gemi
- b-Uzun bluz
- c-Önemini yitirmiş
- d-Saç tokası

6 Hartuç (Fr.)

- a-Eski kafalı
- b-Silmetaş
- c-Barut kesesi
- d-Toprak kap

11 Majör (Fr.)

- a-Planlı ekonomi
- b-Gramafon plağı
- c-Pamuklu bez
- d-Büyük, önemli

2 Kanalize (Fr.)

- a- Kovuşturmak
- b-Kimyasal tepkime
- c-Yönlendirilmiş
- d-Uyku durumu

7 İskandil (İta.)

- a-Denizbilimi
- b-Camlı balkon
- c-Su motoru
- d-Derinlik ölçümü

12 Palamar (Rum.)

- a-Kalın halat
- b-Akciğer zarı
- c-Küçük makara
- d-Uçurtma kuyruğu

3 Agnostik (Fr.)

- a-Karmakarışık
- b-Bilinmezci
- c-Özgü anlatım
- d-Başkalaşım

8 Kalantor (Fr.)

- a-Varlıklı kimse
- b-Soyutlama
- c-Kaba, saldırgan
- d-Asalet unvanı

13 Prototip (Fr.)

- a-Molekül yapısı
- b-Yapay reçine
- c-Yarış atı
- d- İlk örnek

4 Floş (Fr.)

- a-Poker terimi
- b-Dikiş iğnesi
- c-Çok modern olan
- d-Bükümsüz iplik

9 Karnika (Lat.)

- a-Deniz feneri
- b-Arı cinsi
- c-Pervane
- d-Akü başı

14 Rölöve (Fr.)

- a- renk körlüğü
- b-Yoğunluk ölçer
- c-Kıvrık şapka
- d-Artı elektrot

5 Gidon (Fr.)

- a-Yönelteç
- b-Kauçuk parça
- c-Müzik aygıtı
- d-Dokuma tezgahı

10 Legal (Fr.)

- a-Açık yürekli
- b-Yöntem, kural
- c-Yasal olan
- d-Koşula bağlı olmayan

15 Semantik (Fr.)

- a-Sinir bozukluğu
- b-Anlam bilimi
- c-İleri görüşlü
- d-Cana yakın

Yalnızlığın, yabancılaşmanın etkilediği

Aylak Adam

“Aylak adam” romanının, kimliği sanki silinerek yalnızca “C.” diye adlandırılan kahramanı, çevresine yabancılaşmış, yalnızlığına gömülmüş bir aydındır. Bizim romanımızda başlangıçtan beri canlandırılmış pek çok “aylak”tan biridir.

Ancak Ahmet Mithat Efendi’nin “Felatun Bey”i, “Araba Sevdası”nın “Behruz Bey”i, Ömer Seyfettin’in anlattığı “Efruz Bey” çalışmadan sahip oldukları parayı saçıp savuran, kendilerini modaya kaptırmış, amaçları kaypak yarı aydınlardır! Okurun onlar gibi olmaktan kaçınmasını beklenir. Okur da onları gülünç bulur, yazarlarının eleştirilerine katılır.

Yusuf Atılgan

Yusuf Atılgan'ın kahramanı ise kendini iyi yetiştirmiş, yabancı dil bilen, yurt dışına gidip gelmiş, sanat çevrelerine girip çıkan biridir. İnsanların ikiyüzlülüğünü görmüştür. Onların bağlandığı sudan değerleri onaylamaz. Onlar gibi olmaktan kaçınır. Gerçek sevgiyi aramaktadır. Bulabilse belki yaşamı yoluna girecektir. Kendisini, “İş yapmam ben; aylağım... Çalınmış para yerim ben,” diye tanımlar. Doğaldır ki “çalınmış” derken davranışlarını hiç onaylamadığı babasından kalan paradan puldan söz etmiş olmaktadır! “Ben, toplumdaki değerlerin ikiyüzlülüğünü, sahteliğini, gülünçlüğünü görelî beri, gülünç olmayan tek tutamağı arıyorum: Gerçek sevgiyi!” der.

Yusuf Atılgan'ın romanında “aylak” insanın, güvenli bir tutamağı, bir dayanağı bulunmadığı gösterilir:

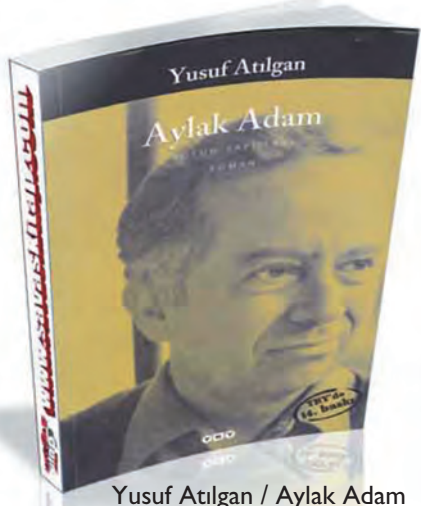
“İnsanın bir tutamağı olmalı. Dünyada hepimiz sallantılı, korkuluksuz bir köprüde yürür gibiyiz. Tutunacak

bir şey olmadı mı insan yuvarlanır. Tramvaylardaki tutamaklar gibi. Uzun tutunurlar. Kimi zenginliğine tutunur; kimi müdürlüğüne; kimi işine, sanatına. Çocuklarına tutunanlar vardır. Herkes kendi tutamağının en iyi, en yüksek olduğuna inanır.”

Bir araştırmacı, “Aylak Adam”ın kahramanı “C”yi, Dostoyevski'nin “Yeraltından Notlar” kitabındaki kahramana benzetmiştir:

“Her ikisi de, modern dünyanın ve çağın bireyselleşen, özgürleşen (!), özgürleştikçe tutsaklaşan, yabancılaşan ve yalnızlaşan insanlarıdır. (...) İçinde bulundukları topluma yabancılaşmış ve bu toplum içinde yalnız ve anlaşılamayan, kendilerini de bir türlü anlatamayan bireyler ...”

Çağdaş insanın yabancılaşma sorunlarını yaşayan “C.”nin kişilik düğümlemlerinde, yaşamöyküsünden gelen derin etkiler görünür: Bir yaşındayken annesini yitiren “C”yi teyzesi büyüt-

Yusuf Atılgan / Aylak Adam

müştür. Bu genç kadından gördüğü içten sevgiyi yetişkinliğinde karşı cinsle ilişkilerinde hep arayacak, bir türlü bulamayacaktır. Yetişkin adamı teyzesinden kalan anılar derinden etkileyecektir.

“Saçlarından süzölmüş bir damla su dudaklarına inince yalandı. Tuzluydu. ‘Bu tad?’ Hatırladı. Zehra teyzesinin çarşıdan getirdiğı yeşil erikleri tuza banarak yerlerdi. ‘Yeme artık, dişlerin uyuşacak!’ Bakışlarında hep o sevgi ısıması olurdu.”

Ne var ki bu sevgi daha çocukluğunda engellenmiştir: “Hemen her gece babam eve girer girmez beni, teyzemle oynadığımız oyunlardan, masalların mutluluğundan ayırırdı. ‘Çocuğu yatır!’” derdi. Büyük sevinçlerden büyük kederlere birden geçişı öğreniyordum. Çünkü onun kucağındayken babamın varlığını unutmuş olurdum. Yatakta, beni ondan ayırmasındaki haksızlığı düşünürdüm.”

Varlıklı, çapkın bir adam olan babasını teyzesiyle ummadığı bir yakınlaşma içinde gördüğü gün, yaşamının önemli kırılma noktası oluşmuştur. Tanık olduğu olay karşısında babasına saldırıp elini ısırması, o da onun kulağını yırtmıştır. Bu olayın etkisinden kurtulamayacaktır. Babasının ölümünden sonra, onun yaşam biçimine alabildiğine uzak duracak, onun bağı olduğu tüm değerleri yadsıyacaktır. Roman boyunca 1940’larda büyük kentte, aydın kesimin yaşamını sürdürdüğü çevreler canlandırılır. Bu ortamda, az çok varlıklı kesimin alışılmış yaşam biçimi-

mine C.’nin tepkileri anlatılır: “İçinizde İki Öksüzler Sokağı’ndan geçen olmuştur belki ama bilmezsiniz. Çoğu iki katlı, yeni ya da yeni görünen evler... Ben ‘Eli Paketliler’ sokağı diyorum. Komşusunun saygısını yitireceğinden başka sıkıntısı olmayanlar yaşar burda. Ama adı... ‘Sıra Serviler Caddesi’: Asfalt, üst üste be-

Yaşam hedefini belirlerken, **“Babam adamsa ben adam olmayacaktım,”** demiştir.

ton yapılar, otomobiller sürüşü, hızlı yürüyen insanlar sürüşü... Bu yolun servili olduğu zamanlar da insanlar böyle mi yürürdü?”

Evdeki olaydan sonra C., yatılı okula verilmiştir. Kolejde okuyarak edebiyat fakültesine girer. Ancak dersleri sıkıcı bularak ayrılır. Sanatla yakından ilgilenen, kültürlü biridir. Öyküler yazmakta, daha sonra bunları yırtıp atmaktadır. Yaşam hedefini belirlerken, “Babam adamsa ben adam olmayacaktım,” demiştir. Evlenip çocukluğa karışmanın, akşamları paketlerle evine dönmenin ona göre olmadığını ileri sürer: “Erkek akşamları eve elinde paketler, keseğeğitleriyle döner. Yemek yerler... Arada, ‘Bu yıl kömür kıtlığı olacakmış!’ diye mırıldanır. Kadın kucağında hep yamanacak bir şeyler bulunur. Kocasına bakar. ‘Uğrunda fakülteyi bıraktığım bu rahatına

düşkün adam mıydı?’ diye düşünür. Sonra dalar. Bir gün okula giderken otobüste bir genç gözünün içine bakmıştı... ‘Belki onunla başka türlü olurdu.’ Ya birlikte uyudukları yatak... Erkek karısının değiştiğini, okula yeni verilen tarih hocasını düşünür. Kadın otobüsteki gençlerdir...”

Arkadaşlarını, “Rahatsınız. Hem ne kolay rahatlıyorsunuz. İçinizde boşluklar yok. Neden ben de sizin gibi olamıyorum? Bir ben miyim düşünen? Bir ben miyim yalnız?” diye eleştirir.

“Artık yalnızdım. Arkadaşlarla anlaşılamıyordum. İnsanların kaçınılmaz ikiyüzlülüğünü görüyordum. Bir gazozluk dostlar!” demektedir.

Teyzesinin ölümünden sonra büsbütün yalnızlığa itilmiştir. “Artık yalnızdım. Arkadaşlarla anlaşılamıyordum. İnsanların kaçınılmaz ikiyüzlülüğünü görüyordum. Bir gazozluk dostlar!” demektedir.

“Hayatının kadını olacak, kendisini doğru anlayacak birini” aramaktadır. Bu sırada Ayşe’yle başlayan ilişkisine, ressam arkadaşı Sami’nin ablası B. ile tanışması üzerine son verir. O da C. gibi verilenle yetinmeyen, kendini aşma çabasında biridir. Ancak

C., bir ara B.’nin arkadaşı Güler’le gönül eğlendirir. Güler’in düşlerinde ise evlenip yuva kurmak vardır. C., ondan ayrılıp çıktığı tatilde Ayşe ile karşılaşır. Buradaki yakınlıklarını hoş karşılamayan pansiyon müşterilerinin tepkileri üzerine, Ayşe, “herkes gibi olmadığı”nı düşünen C.’den ayrılıp İstanbul’a döner. Aradığı genç kızın Ayşe olamayacağını farkedene C., arkadaşı Kemal’in onunla evlenmek üzere olduğunu öğrenmiştir. “Ben, toplumdaki değerlerin ikiyüzlülüğünü, sahteliğini, güllünlüğünü göreliberi, güllünc olmayan tek tutamağı arıyorum: Gerçek sevgiyi! Bir kadın. Birbirimize yeteceği-mizi, benimle birlik düşünen, duyan, seven bir kadın!” demektedir. Romanın son satırları onun, “B.”yi yeniden bulduğunu sandığı an nasıl elinden kaçırıldığını anlatır. Onun bindiği otobüsün ardından koşmuş ama yetişememiştir. Kendisini anlayamayan bir toplum içinde kalakalmıştır: “Yıllardır aradığını bulur bul-

maz yitirmesine sebep olan bu saçma, alaycı düzene boyun eğmiş gibi kendini koyverdi. Şimdi ona istediklerini yapabilirlerdi. Yanındaki polis kolunu sarsıp, ummadığı yumuşak bir sesle sordu:

“Ne oldu? Anlat”

“Otobüse yetişecektim...”

Sustu. Konuşmak gereksizdi. Bundan sonra kimseye ondan söz etmeyecekti. Biliyordu; anlamazlardı.

Yusuf Atılğan, kahramanını şöyle tanıtmıştır:

“Aylak Adam, boyuna gerçek bir sevgi arıyor. Bence aradığı sevgi dünyada yoktur. Hatta romandaki Ayşe tipiyle bile tatmin edilemiyor ve aradığını bulamıyor. Halbuki roman kahramanı her türlü değerini yitirdiği halde, bu gerçek sevgiyi bulacağını sanır ve bu konuda iyimserdir. Ama romanın sonunda bu umudu kaybolur ve ‘Artık hiç kimseye bahsetmeyeceğim,’ der.”

Arkadaşı Sadık, C. hakkında Kemal’e şöyle demişti: “ ‘Korkuluksuz köprüden geçer gibiyiz’ diyor. Bütün değerlerini, yitirmiş, dayanacak bir şey arıyor. Yakında büsbütün kaçırırsa şaşmam.”

Romanın sona eriş biçimiyle ilgili olarak yazarın açıklaması şöyledir:

“Birkaç türlü bitirmek istedim, fakat fazla melodramatik geldi. Roman boyunca süren nevrastenisinin sonunda, bir çeşit melankoliye, hattâ deliliğe varabileceği hususunu tamamen okuyucunun anlayışına bırakma-

yı uygun buldum.

Kahraman ruhsal karmaşasını inceleyen bir çalışmada, şu değerlendirme yapılmıştır:

“Bir kent aylığının büyüme sürecini, daha çok psikolojik yabancılaşma, yalnızlık, tutunamama gibi temalar etrafında ele alır. Aylak adamın baba nefretinden güç alan kurulu düzen karşıtlığı ve aylaklık savunusu, çelişik şekilde baba mirasının sağladığı olanaklarla mümkün olabilmektedir. Aylak adam C. 'nin kenti dolaşması biçimindeki arayışı, içinden çıktığı yerde; ev, aile ve özellikle anne olgusunda düğümlenir. Ölü baba, oğulun gündelik yaşamının hemen her aşamasında bir gölge gibi belirlemekte, onun gelecek tasarımlarında belirleyici olmaktadır.”

“Aylak Adam”, onun yaşamını belirlemiş kişisel koşulların yanı sıra aydın tipinin toplumdaki genel konumunu tartışmaya açan bir yapıttır. •

konurertop@butundunya.com.tr

Hazırlayan: BİRSEN ERKUTUN

1-Etrüsk mitolojisine göre Bilgelik, savaş, sanat, okul, ve ticaret tanrıçası kimdir?

a-Nethuns b-Helios
c-Minerva d-Apollon

2-Bir böceğin kelebek olmadan önce koza içinde geçirdiği başkalaşım aşamasına ne ad verilir?

a-Krizalit b-Larva
c-Pupa d-Feromon

3-New York'a dikilen Özgürlük Anıtı'nı ABD'ye hangi ülke hediye etmiştir?

a-İtalya b-Fransa
c-İngiltere d-Almanya

4-Kimyasal tepkimelere girip hiç değişikliğe uğramadan çıkan maddelere ne denir?

a-İyon b-Katalizör
c-Teratojen d-Molekül

5-Asıl adı Jean Baptiste Poquelin olan Fransızların ünlü tiyatro yazarı ve oyuncusu kimdir?

a-Montaigne b-Moliere
c-Faguet d-Balzac

6-Divan Edebiyatı'nda gazelin en güzel beyitine ne ad verilir?

a-Beytül gazel b-Kaside
c-Mesnevi d-Rubai

7-Kral Yolu günümüzde hangi ülkenin sınırları içindedir?

a-Azerbaycan b-Mısır
c-Türkiye d-Yunanistan

8-Lale devri hangi isyanla bitmiştir?

a-Şahkulu İsyanı
b-31 Mart İsyanı
c-Celali İsyanı
d-Patrona Halil İsyanı

9-1977 yılındaki ABD gezisi sırasında suikast girişiminde bulunulan ünlü Türk siyasetçi kimdir?

a-Bülent Ecevit
b-Süleyman Demirel
c-Turgut Özal
d-Celal Bayar

10-Dünya'nın 7 harikasından biri sayılan Maçu Picu İnka kalıntıları hangi ülkededir?

a-Brezilya b-Küba
c-Arjantin d-Peru

11-İstanbul Arkeoloji Müzesi avlusu içinde yer alan "Çinili Sırça Köşk" hangi Osmanlı padişahı döneminde yaptırılmıştır?

a-Fatih Sultan Mehmet
b-II.Murat
c-IV.Mehmed
d-III.Selim

12-Zigot oluşumunu, büyümesini ve gelişimini inceleyen bilim dalına ne ad verilir?

a-Entomoloji b-Morfoloji
c-Embriyoloji d-Zooloji

13-Baraj inşaatı sırasında akarsuyun yönünü değiştirmek için yapılan geçici yapılarla ne isim verilir?

a-Agrega b-Batardo
c-Payanda d-Kavitasyon

14-Tarihte yazıyı ilk kez hangi medeniyet kullanmıştır?

a-Romalılar
b-Çinliler
c-Mısırlılar
d-Sümerler

15-Kuwait Köprüsü filminin unutulmaz İngiliz yönetmeni kimdir?

a-David Lean
b-Jack Cardiff
c-Tony Scott
d-Clive Barker

16-1917 yılında kurulan Himaye-i Etfal Cemiyeti'nin günümüzdeki ismi nedir?

a-Yeşilay
b-Kızılay
c-Türk Hava Kurumu
d-Çocuk Esirgeme Kurumu

17-Denizin gelini olarak adlandırılan Avrupa şehri hangisidir?

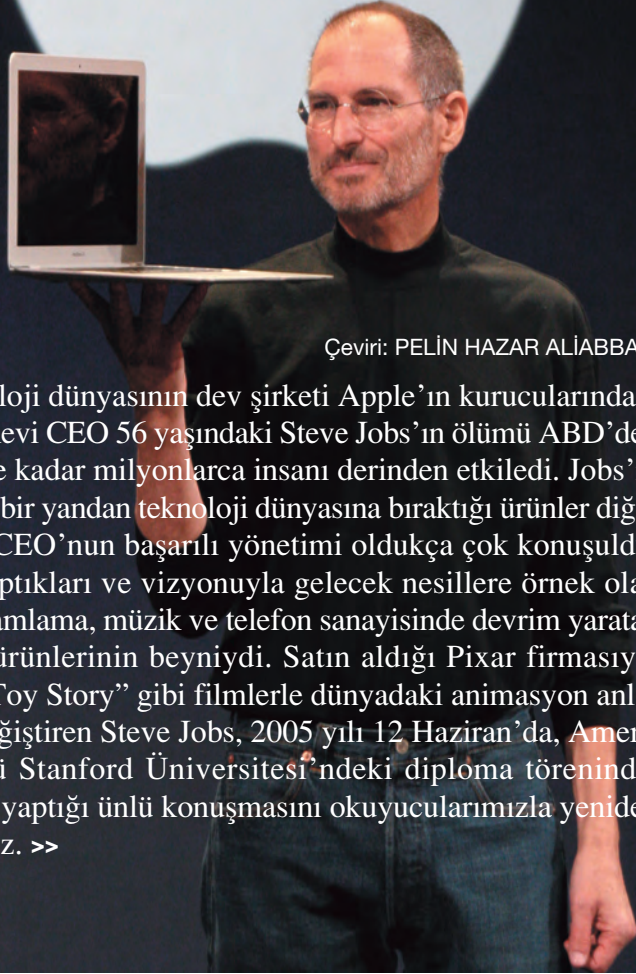
a-Paris b-Marsilya
c-Venedik d-Roma

18-Kuşu Gölü adlı dünyaca ünlü balenin bestecisi kimdir?

a-Beethoven
b-Mozart
c-Vivaldi
d-Çaykovski

Evet; Fark Yarata- bilirsiniz...

Çeviri: PELİN HAZAR ALİABBASI

Teknoloji dünyasının dev şirketi Apple'ın kurucularından, efsanevi CEO 56 yaşındaki Steve Jobs'ın ölümü ABD'den Çin'e kadar milyonlarca insanı derinden etkiledi. Jobs'ın arkasından, bir yandan teknoloji dünyasına bıraktığı ürünler diğer yandan da CEO'nun başarılı yönetimi oldukça çok konuşuldu. Yaşamı, yaptıkları ve vizyonuyla gelecek nesillere örnek olan Jobs, programlama, müzik ve telefon sanayisinde devrim yaratan bilgisayar ürünlerinin beyniydi. Satın aldığı Pixar firmasıyla "Nemo", "Toy Story" gibi filmlerle dünyadaki animasyon anlayışını da değiştiren Steve Jobs, 2005 yılı 12 Haziran'da, Amerika'nın ünlü Stanford Üniversitesi'ndeki diploma töreninde, öğrencilere yaptığı ünlü konuşmasını okuyucularımızla yeniden paylaşıyoruz. >>

Bugün burada, dünyanın en iyi üniversitelerinden birinin diploma töreninde sizlerle birlikte olmaktan onur duyuyorum. Ben üniversiteden mezun olmadım. Gerçeği söylemek gerekirse, üniversite mezuniyetine en yakın olduğum an, şu andır. Bugün size kendi yaşamımdan üç

açıkça söyleyeyim, yani beni dünyaya getiren annem, evlenmemiş genç ve güzel bir doktora öğrencisiydi. ‘İstenmeden dünyaya gelen’ bebeğini evlatlık vermekten başka bir çaresi yoktu. Ancak bir koşulu vardı: Beni evlatlık olarak almak isteyen ailenin, kesinlikle üniversite mezunu olmasını

istiyordu. İsteddiği gibi bir aileyi, ben doğmadan önce bulmuştu. Bir avukat ve eşiyle anlaşmış, doğar doğmaz beni evlatlık olarak onların alması için herşeyi önceden ayarlamıştı. Fakat annem, bir konuyu hesap etmemişti. Onların aslında, bir kız bebek istediklerini galiba pek anlamamıştı. Bu yüzden, bekleme listesindeki ailem gece yarısı telefonda ‘Bir erkek bebeğimiz oldu; onu almak ister misiniz?’ diye soran bir sesle

karşılaştınca, biraz burukca bir ‘Elbette’ yanıtı verdiler.

Biyolojik annem sonradan, yeni annemin hiçbir zaman üniversiteden, yeni babamın ise liseden mezun olmadıklarını öğrendi. Evlatlık verme işlemleriyle ilgili yasal kağıtların sonuncusunu imzalamayı bu nedenle reddetti. Fakat yeni ailem, beni kesinlikle üniversiteye gönderecekleri konusunda kesin söz verince, annemi yumuştatabildi. O günden onyediyıl sonra üniversiteye başladım. Fakat tuttum, saf saf, burası gibi, Stanford Üniversitesi

Steve Jobs Stanford Üniversitesi’ndeki konuşmasını yaparken

öykü anlatmak istiyorum. Tüm konuşmam, bu üç öyküden oluşacak. Yalnızca üç öykü... Fazla bir şey anlatacak değilim...

Birinci öyküm, ‘noktaları birleştirmek’ konusundadır:

Altı ay okuduktan sonra Reed Üniversitesi’ni bıraktım. Fakat gerçek anlamda bırakmadan önce, onsekiz ay kadar daha gidip gelmeye devam ettim. Peki sonra neden yarıda bıraktım bu üniversiteyi?

“Aslında herşey, ben doğmadan önce başlamıştı. Biyolojik annem,

gibi, pahalı bir üniversiteye girdim.

İkisi de çalışan kişiler olan, yani işçi sınıfından olan, annem ve babam, ellerine avuçlarına geçen paranın hemen hemen tümünü benim üniversite öğrenimim için harcıyorlardı.

Altı ay sonra, kara kara düşünmeye başladım ve 'Bu işin böyle gideceği yok' dedim kendi kendime.

Birşeyler yapmalıyım ama, ne yapmam gerektiğini bilmiyordum. Yaşamımı nereye yönlетеceğim ve bu yolda üniversitenin bana nasıl yardımcı olabileceği konusunda hiçbir fikrim yoktu. Burada, annem ve babamın yaşamları boyunca biriktirdikleri tüm parayı harcıyordum. Buna hakkım da yoktu.

Bu düşünceler altında üniversiteden ayrılmaya karar verdim. Üniversite öğrenimi yapılmadan da yaşamda başarılı olunabileceğine kendimi inandırmaya çalıştım. Ve bunda başarılı da oldum. Kendimi buna inandırabildim. Bu kararım o zaman oldukça korkutucuydu ama; şimdi bakıyorum da, yaşamımda verdiğim galiba en iyi kararlardan biriydi, o kararım.

Üniversiteden ayrıldığım an, beni hiç ilgilendirmeyen zorunlu dersleri almaktan kurtuldum ve ilgi-

mi çeken derslere girmeye başladım.

Bu durum, kararımın güzel yönüydü ama, bir de güzel olmayan yönü vardı kararımın. Örneğin, öğrenci yurdundaki rahat yaşamımdan yoksun kalmıştım. Artık kendime ait bir odam yoktu öğrenci yurdunda. Arkadaşlarımla odasında yerde uyuyordum. Depozitolu beş adet kola şişesini götürüp, karşılığında yiyecek birşeyler alıyordum, yemek sorunumu böyle geçiştirmeye çalışıyordum.

Pazar günleri Hare Krishna Tapınağı'nda bedava ve üstelik güzel yemek veriliyordu. Haftada bir kez olsun

Bu düşünceler altında üniversiteden ayrılmaya karar verdim. Üniversite öğrenimi yapılmadan da yaşamda başarılı olunabileceğine kendimi inandırmaya çalıştım. Ve bunda başarılı da oldum.

Steve Jobs Stanford Üniversitesi'nin hocalarıyla

güzel bir yemek yiyecek için, yaklaşık oniki kilometre uzaklıktaki o tapınağa yürüyerek gidiyor, oradan yürüyerek dönüyordum.

Bu durum o günler pek hoşuma gidiyor değildi ama, ilgimi çeken konular uğrunda tüm bunlara katlanmanın, yaşamımın ilerideki yıllarında benim için ne denli yararlı olduğunu gördüm.

Bakınız, bir örnek vereyim size:

O yıllarda Reed Üniversitesi, ülkedeki belki de en iyi kaligrafi (yazı

kunabileceğini sanmıyordum. Ancak on yıl sonra, ilk Macintosh bilgisayarı tasarlarken, o derslerde öğrendiklerimi Mac'in tasarımında kullanmayı denedim. Başarılı bir çalışma yaptım ve... Sanatsal ve güzel görünümlü yazılar yazılabilen ilk bilgisayarı oluşturabildim.

Üniversitede o 'güzel yazı' derslerine girmeseydim, bugün Macintosh bilgisayarındaki o çeşitli ve sanatsal yazı biçimleri ve araları 'özel boşluk'-lu yazı karakterleri olmayacaktı. Windows da Mac'i kopyaladığından, bu sanatsal yazı biçimleri büyük bir olasılıkla bugün hiçbir bilgisayarda bulunmayacaktı. Kişisel bilgisayarlardaki bu olanaklardan yararlanan tüm kullanıcılar adına tüm içtenliğimle söyleyeyim ki, normal üniversite öğrenimimi iyi ki

Üniversitede o 'güzel yazı' derslerine girmeseydim, bugün Macintosh bilgisayarındaki o çeşitli ve sanatsal yazı biçimleri ve araları 'özel boşluk'lu yazı karakterleri olmayacaktı.

sanatı) eğitimini veriyordu. Üniversite yerleşkesinin hemen her yeri, güzel yazılarla yazılmış duyurular, dolapların, çekmecelerin üzerindeki çıkartmalar, güzel el yazılarıyla süslenmişti.

Normal öğrenimimi bıraktığımdan ve zorunlu derslerle artık bir işim olmadığından, kaligrafi derslerine girmeye karar verdim. 'Serif' ve 'Sans Serif' yazı biçimlerini, farklı harf grupları arasındaki değişen boşluk ölçülerini ve iyi bir 'yazı dizimi'nin nasıl olması gerektiğini öğrendim bu derslerde.

Bu öğrendiklerimin hiçbirinin aslında, yaşamımda bana bir yararı do-

yarıda bırakmışım ve... Beni hiç mi ama hiç mi ilgilendirmeyen birtakım derslere girerek zamanımı boşuna harcamaktansa, iyi ki ilgimi çeken 'güzel yazı' derslerine girmişim.

Üniversite öğrencisi olduğum günlerde ileriye baktığımda, bu 'noktaları birleştirmek' elbette olanaksızdı. Fakat şimdi, on yıl sonrasında başımı çevirip geriye baktığımda, bu noktaların çok uyumlu bir biçimde birleştirildiklerini pırıl pırıl bir açıklıkla görebiliyorum. İleriye bakarak, yaşamınızın noktalarını birleştiremezsiniz. O noktaları ancak,

geriye baktığınızda birleştirebilirsiniz. Bu yüzden, noktaların gelecekte bir biçimde birleşeceğine inanmanız şimdiden gerekir. Bir şeylere inanmak, güvenmek zorundasınız. Kadere, yaşama, karma öğretime, neye olursa, bir şeye kesinlikle inanmalısınız. Bu yaklaşımım beni hiçbir zaman düş kırıklığına uğratmadı; yaşamımdaki tüm farklılıklar, bu inançlarım nede- niyle gerçekleşti.

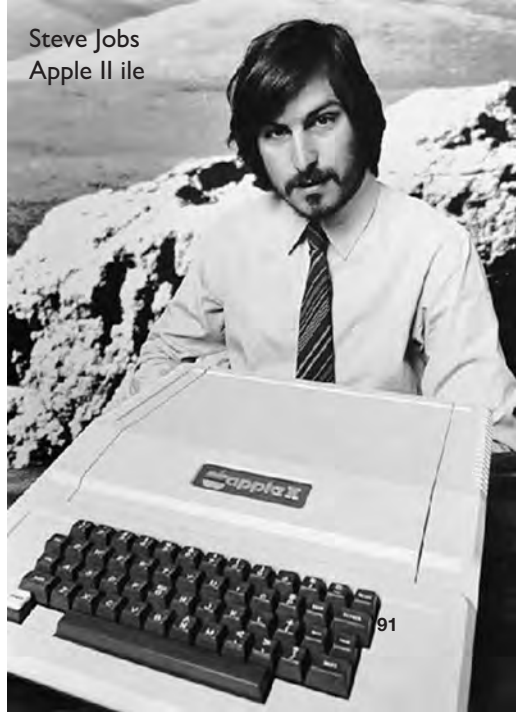
İkinci öyküm, sevmek ve kaybetmekle ilgili. Ne yapmayı sevdiğimin ayırdına erken yaşlarda varabildiğim için şanslıydım. Woz ve ben bizim garajda Apple'ı kurduğumuzda, 20 yaşındaydık. Çok çalıştık ve on yılda Apple'ı nereden nereye getirdiğimizi siz de biliyorsunuz: Garajdaki o iki kişiden, 4000'in üstünde çalışanı ve yıllık iki milyar dolar cirosu olan dev bir şirkete dönüştü, Apple. En iyi tasarımı- mız Macintosh'u piyasaya sürdükten bir yıl sonra, işten atıldım. Otuz yaşımdaydım. Sorun şimdi bana: 'Kendi kurduğunuz bir şirketten nasıl çıkarılabilirsiniz?'

Bu sorunun yanıtı, Apple şirketinin giderek büyümüş olmasında yatıyor. Şirketimiz büyüdükçe, benimle birlikte yönetmesi için işe son derece yetenekli olduğuna inandığım işletmeciler almıştık. İlk bir, birbuçuk yıl işler iyi gidiyordu. Ancak işe kendi aldığım bu işletmecilerle giderek, gelecekle ilgili görüşlerimiz farklılaşmaya başladı. Ve bir gün, büyük bir tartışma yaşadık. Aramızdaki anlaşmazlığı yönetim kurulumuza götürdük. Yönetim

O dönemde Hewlett-Packard'da hesap makineleri üzerinde çalışan Steve Wozniak ile beraber düzenli olarak katıldıkları bu toplantılardan birinde devrim niteliğindeki keşiflerini ilk defa paylaştılar. Wozniak'ın Steve Jobs'un ailesinin garajında yarattığı anakart, bilgisayar klavyesinde basılan harfin monitörde belirmesini sağlıyordu. Bu bir ilkti!

Steve Jobs
Apple II ile

kurulu onun yanında yer aldı, onu haklı buldu. Ve, kendi kurduğum şirketinden atıldım.

Otuz yaşımıydım ve yaşamımın merkezini oluşturan işimin dışında bırakılmıştım. Çok berbat bir duyguydu bu. Ne yapmam gerektiğine birkaç ay karar veremedim. Sanki bir önceki kuşağın girişimcilerine kötü örnek olmuşum, onları düş kırıklığına uğratmışım gibi bir duygu kapladı içimi. Elime geçirdiğim orkestra şefi değneğini düşürmüşüm gibi geliyordu bana.

David Packard ve Bob Noyce ile görüştüm, işleri yüzüme gözüme buluşturduğum için onlardan özür dilemeye çalıştım. Tam bir başarısızlık örneğiydim. Evimi başka bir semte taşımayı bile düşündüm.

Fakat giderek, bir şeyler yavaş yavaş kafama dank etmeye başlıyordu. Kapı dışarı da edilmiş olsam, ben yine de eskisi gibi seviyordum işimi. Apple'dan kapı dışarı edilmiş olmam, bu sevgide en küçük bir azalmaya yol açmamıştı. Beni işim reddetmiş değildi ki... İşimin şimdiki başındaki kişiler reddetmişlerdi beni. İşime olan her zamanki sevgim yine sürüyordu. Bu gerçekle yüzyüze geldiğim an, karar verdim:

'Yeniden başlayacağım' dedim. "O günlerde pek ayırdına varamamıştım ama... Şimdi çok iyi görebiliyorum: Apple'dan çıkarılmam meğer, yaşamımda başıma gelebilecek en iyi olaymış. Başarılı olmanın ağırlığının yerini şimdi, işe yeni başlayan birinin taptaze heyecanı ve o heyecanın kişiye göklere uçuran hafifliği almıştı.

Bu duygu bana, yaşamımın yaratıcı dönemlerinden birine girme özgürlüğü vermişti.

Sonra neler yaptığımı da anlatabayım: O günleri izleyen beş yıl içinde, Next ve Pixar adlı iki şirket kurdum. Daha sonra, ileride eşim olan mükemmel bir kadına âşık oldum. Pixar dünyanın ilk bilgisayar animasyonlu filmini üretti. Dünyanın en başarılı animasyon stüdyosunun sahibidir şimdi bu şirketim.

Olaylar gelişti, gelişti ve... Apple Şirketi, benim Next Şirketimi satın aldı. Dolayısıyla ben de, ilk göz ağrım olan Apple'a dönmüş oldum.

Next'de geliştirdiğimiz teknoloji, Apple'ın şu andaki değişiminin belkemiğini oluşturuyor. Apple bugün, bu sağlam belkemiğinin varlığı nedeniyle dimdik ayakta. Apple'dan kovulmasaydım bunların hiçbirini gerçekleştiremezdi diye düşünüyorum. Tadı acı olan bir ilaçtır bu; fakat bence hastanın acı da olsa bu ilaca gereksinimi vardı; bu ilacı alması gerekiyordu.

Kimi zaman yaşam bize tüm zorluklarını sunar. İşte o an yapmamız gereken tek şey, inancımızı kaybetmemektir. Yaşamımda beni ileriye götüren tek şey, yaptığım işe olan aşkımdır. Bundan hiçbir zaman kuşum olmadı. Yaşamınızda, neyi sevdiğinize ve kimi sevdiğinize iyi karar verin. Çünkü yaşamınızın eksenini, sevdiğiniz kişiyle, sevdiğiniz işinizdir.

İşiniz, yaşamınızın büyük bir zaman bölümünü alacaktır. O nedenle, yaşamınızın tadını alabilmeniz tek yolu, işinizi sevmenizdir. İşinizi seve-

bilmenizin tek yolu ise, onun güzel ve yararlı bir iş olduğuna inanmanızdır. Güzel ve yararlı olduğuna inandığınız bir işi yaptıkça, o işinizi giderek daha çok, daha çok seveceksiniz.

Henüz bulamadıysanız böyle bir iş, yılmayın, aramaya devam edin. Hangi yaşınızda olursa olsun, yüreğinizin sevdiği ve “İşte, bu” dediği kişiyi sonunda bulabileceğiniz gibi, seveceğiniz işinizi de günün birinde kesinlikle bulacaksınız. Yeter ki aramaktan vazgeçmeyin o işi... Göreceksiniz, sonunda bulacaksınız onu da...

Sonuncusu ise ölümle ilgili... Kimin söylediğini bilmiyorum ama, 17 yaşımıdayken okuduğum şu sözü, yaşamım süresince hiç unutmadım:

‘Eğer her günü, o gün yaşamının son günümüştü gibi yaşarsan, bir gün kesinlikle doğruyu yapmış olacaksın.’

Bu söz beni öylesine etkiledi ki, o günden buyana geçen otuzüç yılda her sabah aynaya bakar ve kendime sorarım: Bugün yaşamımın son günü olsaydı, gün boyu yapacaklarımı gerçekten yapmış olmak ister miydim acaba?’

Bu soruma ‘Hayır’ yanıtlarım artıkça, bir şeyleri değiştirmem gerektiğinin ayırdına varım ve yaptıklarımı ciddi bir biçimde denetleyerek, tek tek gözden geçiririm.

Eninde sonunda öleceğimi düşünmek, yaşamda büyük seçimler yapmama yardımcı olan en önemli etkidir. Çünkü yaşadığımız dünyaya ait tüm

beklentilerimiz, gurur, kibir, her türlü sıkıntı, başarı, başarısızlık gibi ‘bu dünyanın sözüme ona önemli işleri’, ölüm söz konusu olduğunda bir anda tüm önemlerini yitiriyorlar, sözcüğün tam anlamıyla kocaman bir “Hiç” oluveriyorlar.

Bir gün öleceğimizi unutmamak, kaybedeceğimiz bir şeylerin olduğunu düşünme tuzağından kurtulabilmemiz bildiğim en gerçekçi yöntemdir. Yaşamınızda, yüreğinizin götürdüğü yere gitmemeniz, yüreğinizin sesini dinlememeniz için hiçbir nedeniniz yoktur. O nedenle, korkmayın kulak vermekten, yüreğinizin sesine...

Yaklaşık bir yıl önce bana kanser teşhisi konuldu. Sabah yedibuçukta hastaneye gitmiştim; pankreasımda bir ur saptandı. Pankreasın ne demek olduğunu bilmiyordum bile...

Doktorlar bana, pankreas kanserinin tedavisinin olanaksız olduğunu söylediler ve en fazla altı ay ömrümün kaldığını açıkladılar. Tatsız ama, doktorum bu gerçeği açıklamak zorundaydı bana. Ölümle karşılaşmadan, ona hısranlı olmam gerekiyordu. Evimi, işlerimi bir düzene sokmam gerekiyordu. Düşünün, önünüzdeki on yıl boyunca çocuklarınıza anlatmayı düşündüğünüz her şeyi, onlara birkaç ayda anlatmak zorundaydınız artık.

Yaşamınıza veda etmeden önce, ailenizin yaşamının sorunsuz sürebilmesi için geride her şeyi onlara düzgün bir biçimde bırakmak zorundaydınız. Altı aylık bir ömrümün kaldığı haberi, benim için o altı aylık sürede tüm bu sorumluluk-

kopta inceledikten sonra, hastalığımın pankreas kanseri türleri arasında tedavi edilebilecek nadir türlerden olduğunu anlamışlar ve o an, görmeliymişim onları, çocuklar gibi sevinmişler. Bir gün sonra ameliyat oldum. Şimdi ise, iyi bakın, iyi görün beni... Bakın, demir gibiyim...

Doktorumun bana pankreas kanseri olduğumu söylediği işte o an ilk kez yüzyüze geldim ölümle. Umarım o anı, önümdeki 20-30 yıl boyunca bir daha yaşamam. Fakat ölümle yüzyüze gelme anını yaşamış bir kişi olarak size şunu kesinlikle söyleyebilirim:

Kimse ölmek istemez. Cennete gideceklerinden emin olan kişiler bile istemezler ölmeyi... Ancak ölüm, hepimizin paylaştığı bir 'ortak nokta'dır. Hiçbirimiz kaçamamışızdır ölümden.

Zaten olması gereken de budur. Ölüm, yaşamın tek 'en iyi icadı'dır. Yaşamın tek ve gerçek 'değişim aracı'dır. Yeniye yer açmak için eskinin ortadan kaldırılması gerekir. Şu anda yeni olan sizsiniz, ancak çok da uzak olmayan bir gün,

'eski olan' da siz olacaksınız ve siz de silineceksiniz yaşam sahnesinden. Böyle üzücü ve hatta ürkütücü bir konudan söz ettiğim için üzgünüm ama... Bunların tümü gerçektir.

Zamanınız sınırlı. O sınırlı zamanınızı, başkasının yaşamını yaşayarak harcamayın. Başka kişilerin düşüncelerinin sonuçlarıyla yaşanan yaşam, dogmaların tuzağına düşmek demek-

Başka kişilerin düşüncelerinin sonuçlarıyla yaşanan yaşam, dogmaların tuzağına düşmek demektir. Başka kişilerin düşüncelerinin gürültüsü, içinizdeki kendi sesinizi bastırmasın.'

larımı yerine getirmiş olmam anlamı taşıyordu. O gün akşama değin, o teşhisle yaşadım. Akşam biyopsi yapıldı, boğazımdan mideme ve bağırsaklarıma endoskop sokup, iğneyle pankreasımdaki urdan birkaç hücre aldılar.

Ben uyutulmuştum, hiçbir şeyin ayırında değildim. Uyandığımda eşim, bana verebileceği en güzel haberi verdi: Doktorlar, hücreleri mikros-

tir. Başka kişilerin düşüncelerinin gürültüsü, içinizdeki kendi sesinizi bastırmasın. Daha da önemlisi, yüreğinizin ve sezgilerinizin peşinden gidebileceğiniz denli bir cesarete sahip olun. Sizin gerçekten ne olmak istediğinizi ve nereye gitmek istediğinizi, en iyi onlar biliyorlar çünkü... Yüreğiniz ve sezgileriniz... Onlara inanın, onlara güvenin...

Gençliğimde, 'Dünya Kataloğu' adlı bizim kuşağın başvuru kitaplarından biri olan güzel bir yayın vardı. Stewart Brand adlı bir kişi çıkarıyordu bunu. 1960'ların sonuydu, bilgisayarlardan ve masaüstü yayıncılıktan önceydi. İdealist bir yayındı, çok güzel bilgilerle, öğretilerle, kavramlarla doluydu.

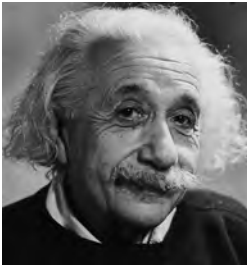
Stewart ve arkadaşları, bu 'Dünya Kataloğu' adlı yayınlarını ancak birkaç sayı çıkartabildiler. 1970'in ortasıydı. O yıl ben, sizin şimdi olduğunuz yaşıyordum. 'Dünya Kataloğu' kapanmadan önceki son sayısının arka kapığında, ilginç bir fotoğraf yayımlanmıştı. Sabahın erken saatlerinde çekilmiş, uzayıp giden bir yolun fotoğrafıydı bu. Altında da şunlar yazıyordu:

"Sizi aç kalmanız rahatsız etmiyorsa, aptal kalmanız da rahatsız etmeyecektir." Onların veda mesajı buydu. Sizi aç kalmanız rahatsız etmiyorsa, aptal kalmanız da rahatsız etmeyecektir."

Bu sözü kendime, kendim için çok kez söylemişimdir. Şimdi ise, birazdan diplomalarını alıp, yaşama ilk adımlarınızı atacak olan size, sizin için söylüyorum:

Sizi aç kalmanız rahatsız etmiyorsa, aptal kalmanız da rahatsız etmeyecektir."

Hepinize çok teşekkürler."•

"Hayatı yaşamanın iki yolu vardır:

Biri hiçbirşeyin mucize olmadığını düşünmek, diğeri herşeyin mucize olduğunu düşünmek."

Albert Einstein

Nilgün Cerrahoğlu'nun

08.10 .2011 Tarihli

Cumhuriyet Gazetesinde

Yayımlanan Yazısı

AYŞE HANIM TEYZE'YE JOBS'I NASIL ANLATALIM?

ABD başkanı ölse habere bu kadar yer ayrılır mıydı; bilmiyorum? Steve Jobs'ın ölümünden bahsediyorum.

Yabancı haberlere genelde yüz vermeyen Türk basınında bile Jobs'ın ölümüne -şaka değil!- "iki tam sayfa" ayıran gazeteler oldu. Enformasyon teknolojisiyle içli dışlı olanlar için -hangi milletten olursa olsun!- Jobs kuşkusuz çoktan bir "yabancı" olmaktan çıkmıştı. Sanal âle-

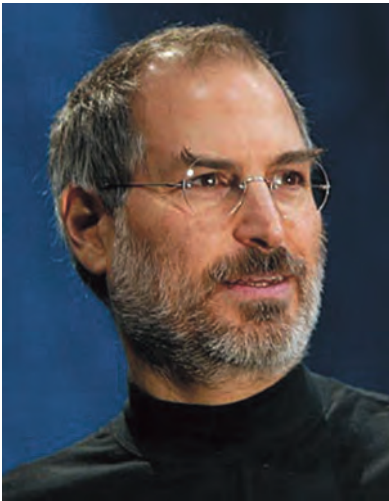
min parçası olan insanlık için; Jobs başarılı bir Amerikan CEO'su olmanın ötesinde tartışmasız bir zamane kahramanıydı.

Olaya bu yönden bakıldığında Jobs'ın ölümünün Türkiye dahil dünyanın her yerinde ortalığı yıkması normal...

Ama ya "dijital duvarın" berisinde kalanlar için Jobs ismi ne ifade ediyor?

Bildiğim kadarıyla internet kullanıcılarının oranı Türkiye'de yüzde 45'i geçmiyor. Bu iletişim dünyasına dahil olmayan nüfusun diğer yarısı; Jobs'ın acaba kim olduğunu biliyor mu? "Ayşe Hanım teyze" elinde tuttuğu gazetenin sayfalarının neden bu adama ayrıldığıнын farkında mı?

Pakize Suda elinde mikrofonla sokaktan geçenlere "Steve Jobs kimdir?" sorusunu yönelttiğinde konu hakkında daha ayrıntılı bir fikir edinebiliriz ama ben gene de muhtemel "Jobs kazalarına" karşın Ayşe Hanım

teyzeyi -elimden geldiğince!- hazırlamak istiyorum.

Sevgili Ayşe Hanım teyze, aslına bakarsan dünyanın konuştuğu bu sıra dışı adamın mahiyetini ve tam manasıyla kim olduğunu ben de yeni keşfettim diyebilirim.

Sırrı 'iletişimi kişiselleştirmek'

Jobs'ı, TV'lerde çoğu kez hızla zapladığım teknoloji haberlerinden tabii ki tanıyordum. Çoğu defa dev bir sahnenin ortasında, elinde iletişim teknolojisinin son imkânlarıyla üretilmiş bir yeni icatla kameralar karşısına geçiyordu: "iPod, iPhone, iPad" gibi her biri anında etkili markalara dönü-

luşla karşımıza çıktı:

"Bunun adı iPod!" dedi.

Dört yıl önce de şimdi artık neredeyse herkesin elinde gördüğümüz küçük bir adres defteri büyüklüğündeki "dokunmatik telefonlarla", insanlığı "iPhone"la tanıştırdı.

En son geçen yıl, şimdi artık okullara giren "iPad" -kitap boyutundaki- "tablet bilgisayarlarla" ortaya çıktı.

Uzun zamandır merak ettiğim, bu isimlerin başına konan küçük "i" ler, İngilizce'de "I" -ben!- sözcüğünün karşılığıymış.

Steve Jobs; gerçekte bu aletleri sıfırdan kendisi icat etmemiş. Dijital müzik okuyucuları, akıllı telefonlar,

JOBS'IN HİKMETİ; DAHA ÖNCE VAR OLAN BU İCATLARI GELİŞTİRİP "KİŞİSELLEŞTİREREK", KÜRESEL PİYASALARA BAŞARILI, BENZERSİZ YÖNTEMLERLE PAZARLAMASI VE BU NESNELERİN HER BİRİNİN RAKİP TANIMAYAN "POPÜLER KÜLTÜR ARAÇLARINA" DÖNÜŞTÜRMESİ OLMUŞ.

şen isimlerle ilk defa gördüğümüz bu aletleri tüketicilere tanıtıyordu.

Jobs'ın hemen her zaman üzerinde bohem siyah bir kot pantolon ve siyah bir dik yaka kazak bulunuyordu. TV ekranlarında kimliğinin alameti farikası haline gelen bu kılık içinde belirmesiyle; bahsettiğim yeniliklere kavuşmak isteyen sabırsız kitleler dünyanın büyük metropollerinde hemen dükkanlar önünde birikiyor; itiş kakış kuyruklar oluşturuyordu.

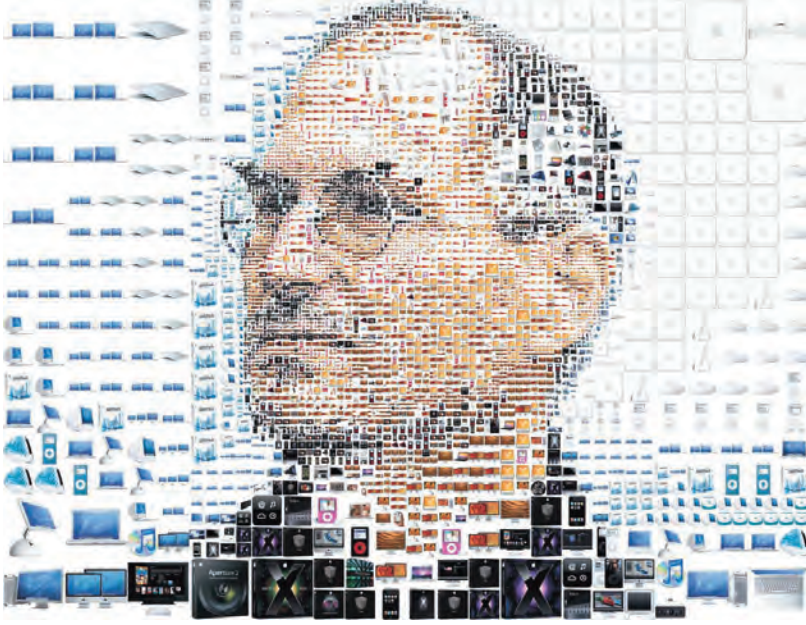
Jobs yaklaşık on yıl önce, böyle -bir vakitler "plak" denen!-"CD"leri minik cep telefonu büyüklüğünde bir elektronik araca sığdıran yeni bir bu-

tablet bilgisayarların işlevlerini kısmen de olsa yerine getiren "dijital kitaplar"; Jobs'ın yaptığı bu muazzam "küresel tanıtımlardan" önce varmış.

Jobs'ın hikmeti; daha önce var olan bu icatları geliştirip "kişiselleştirerek", küresel piyasalara başarılı, benzersiz yöntemlerle pazarlaması ve bu nesnelerin her birini rakip tanımayan "popüler kültür araçlarına" dönüştürmesi olmuş.

O bir modern Edison mu?

Ayşe Hanım teyzeciğim; her biri ayrı hızla markalaşan bu isimlerin başlarına aldıkları o "i-ben" eki işte;

iletişimdeki bu cinfikir “kişiselleşme-yi /kişiselleştirmeyi” ifade ediyor. Sokakta minik “iPod”larıyla koşan gençler o el kadar aletleri içine koskoca müzik dolaplarını sığdırabiliyor.

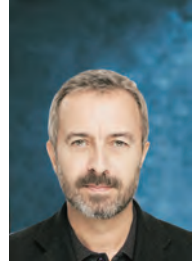
“iPhone” ve “iPad” sayesinde her an her saat interneti -sanal âlemden hiç kopmadan- yanlarında taşıyorlar. Bu dünyanın gerisiyle insanlara sürekli irtibat imkânı/halı/duygusu veriyor. Bir yıl öncesine dek sahip olmadığımız bu olanak; “iletişim çitasını”, hayal etmediğimiz noktalara taşıyor.

Bu nedenle şimdi işte Steve Jobs’ın ölümüne insanlık -lamı cimi yok!- “modern zamanların Gutenberg’ini kaybettik; Edison denli büyük bir mucit aramızdan ayrıldı!” diye yas tutuyor. Yönetmen Steven Spielberg örneğin; Steve Jobs’ı Edison’a benzetiyor. Matbaayla yeni bir çağ açan bir

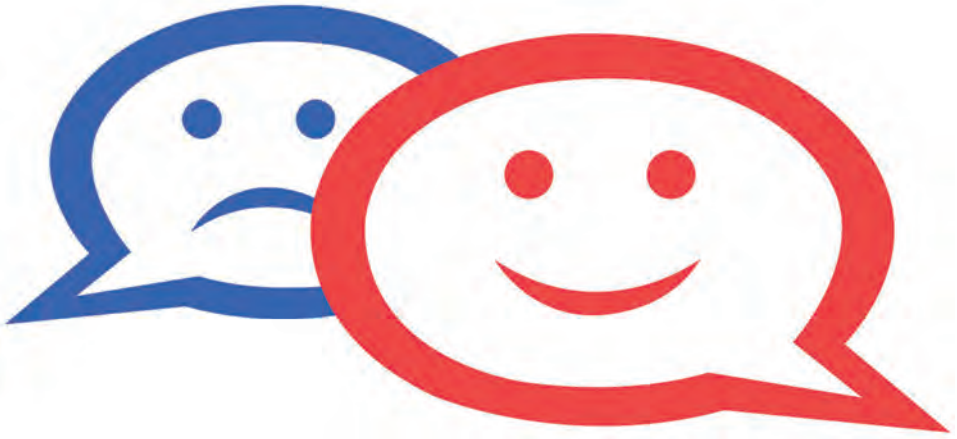
Gutenberg ya da ampulü icat eden Edison denli büyük bir kâşif miydi Jobs? Bundan çok emin değilim. Teknolojiye yaptığı katkılar daha çok; Obama’nın söylediği gibi “enformasyon devrimini (daha!) erişilebilir ve (daha!) eğlenceli kılması.”

Görebildiğim kadar herkesin birbirinden değişik ve farklı Steve Jobs değerlendirmeleri var. Bırakın hayatlarında tek bir “iPod”, “iPhone”, “iPad”e dokunmamış ve “dijital duvarı” aşmamış insanları, enformasyon çağıının göbeğinde yaşayan kişiler bile önümüzdeki günlerde çok tartışılacak bu müthiş iletişim dehasını daha tam nereye oturtacağını bilemiyor.

Diyeceğim o ki Ayşe Hanım teyzeciğim, içinde yaşadığımız çağı henüz çok yeni, el yordamı anlamaya çalışıyoruz. •

Bir Ülke, Bir Ulus, **Bir Dil** Düşünün...

Bir toplum düşünün; kökleri milattan önceye değin uzanıyor. Bir dil düşünün; onun da kökleri milattan önceye değin uzanıyor.

Bir de şunu düşünün: Bu toplumu oluşturan insanların ezi- ci çoğunluğu -doğallıkla- kendi dilini konuşuyor; oysa yöneticileri, sözde aydınları, sanatçıları ve varlıklı “seçkinleri” başka dillere hayranlık duyuyor ve anadil yerine o yabancı dilleri yeğliyor.

Üzülerek belirteyim: “biz”den söz ediyorum.

Türkçenin tarihçesine göz gezdirir- ken; köklü bir geçmişi olan halkımızın doğallıkla kendi “benliğini” koruyup sürdürdüğünü; yöneticilerimiz, sözde aydın ve sanatçılarımızınsa karışıla-

tıkları her güçlü kültürün etkisi altında kalıverdiklerini görmek insanı dehşete düşürüyor.

Demem; yan yana, iç içe yaşayan; yaşamın pek çok alanında alışveriş içinde olan toplumların dillerinin de birbirinden etkilenmesi, dilde de “alış-

veriş” oluşması değil; söz konusu olan başka dillere teslim olmak, kendi dilini, bu toprakların ulusal dilini yadsımak!..

Yalınlayarak anlatacak olursak; yöneticilerimiz, sözde aydın ve sanatçılarımızın yabancı kültür hayranlığı, atalarımızın Orta Asya’dan batıya doğru göçmeye başlayıp bugünkü İran topraklarına ulaşmalarıyla başlıyor diyebiliriz...

O dönemde; Farsça, yazın dilinin süslülüğünün yarattığı etkiyle; İslamiyeti yayan Arapların kullandığı ve Kur’an’ın yazıldığı dil olan Arapça da, atalarımızın din değiştirip İslamiyet’i benimsemesiyle, yavaş yavaş halkın diline karşı bir “seçkin” dilinin temel taşları oluyor...

İslam kültürünün gerileme döneminde bile kimi “seçkinlerimiz” bu bağlılıklarını korurken, gözlerini Rönesans ve Reform atılımlarıyla “Aydınlanma Çağı”nı gerçekleştirip uygarlığı sürüklemeye başlayan Batı’ya çevirenler oluyor... Ancak, bu kez de, Batı kültürü hayranlığı oluşuyor...

Böylece, yüzyıllarca süren, halk kültürü ile yabancı (Doğu) kültürü arasındaki ikileme yeni bir yabancı

(Batı) kültürü eklenip üçlü bir kültür bileşimi ortaya çıkıyor...

Artık, Arap ve Fars kültürlerinin yanı sıra, İtalyan ve Fransız kültürleri de öz kültürümüzü darmadağın etme olanağına kavuşuyor; bu ülkelerin dillerinden binlerce sözcük “seçkin” kesimlerin dillerini dolduruyor... Halkımızın dili; anadilimiz Türkçe, Doğu ve Batı dillerinin etkileri arasında kendi başına bırakılıyor... Kültür etkileşimlerinden “benliğini koruyarak” yararlanıp varsıllaşmak yerine; hiçbir zaman sömürge konumuna düşmemesine karşın yönetici, sözde aydın ve sanatçıların aymazlığıyla, Doğu ve Batı kültürlerinin egemenliği altında ezdirilen bir kültür nasıl ayakta kalabilir?

Yıkılır gider kuşkusuz...

Öyle de oluyor... Türkiye Cumhuriyeti, Atatürk’ün önderliğinde gerçekleştirilen bir dizi devrim ile Batı’nın dört yüzyıl önce attığı adımlarla yakaladığı Aydınlanma Çağı’na ortak olmaya çabılıyor...

Yüzyıllardır uygarlığa hemen hemen hiçbir katkısı olmayan İslam kültürünün kimliğini üzerinden atıp, ortaçağdaki Batı’yı “Gelişmiş Batı” yapan temel kavramlar olan “laiklik”, “özgür

düşünce” ve “bilim”e sınırsız sarılıyor... Bu yolda ilerleyebilmenin başat koşulu ise; tıpkı Batı’nın, kilisenin dili olan Latince’ye savaş açıp ulusal dillerini oluşturması gibi, Türkçenin de “din dili”, dolaşısıyla “kutsal” olduğu öne sürülen Arapçanın egemenliğinden kurtarılmasıdır...

Harf Devrimi, yalnızca yüzde 6’sı okuryazar olan bir ülkede mucizeler yaratıyor... Hiç kuşkusuz, yüzyıllarca “ordu ya asker” ve “hazineye vergi” kaynağı olarak görmeye alıştıkları halkın bilinçlenmesi; ümmet olmaktan, kul olmaktan kurtulup, Gelişmiş Batı’daki gibi çağdaş, ulusal bir kimliğe bürünmeye başlaması kimilerini pek rahatsız ediyor...

1950’den beri, bu yurdun ulusal dili Türkçenin devletçe desteklenmesi şöyle dursun, Türkçe oldukları için kimi sözcükleri yasaklayan genelgele-

rin çıkarıldığı, Türk Dil Devrimi’nin temel taşı TDK’ye el konulup özünden saptırıldığı bir süreç yaşanıyor... Üstelik, yine o tarihlerde başlayan bir “dost ve müttefiklik” ilişkisi, kültür

"Küçük Amerika" olma düşü yarım yüzyıldır günlük yaşamın her alanında kafalara kazınırken, bu yeni "yabancı"nın dili yavaş yavaş ama düzenli olarak Türkçeyi tüketir konuma geliyor...

yaşamımızı daha önceki yabancı etkilerinin toplamından daha çok sarsıyor. “Küçük Amerika” olma düşü yarım yüzyıldır günlük yaşamın her alanında kafalara kazınırken, bu yeni “yabancı”nın dili yavaş yavaş ama düzenli olarak Türkçeyi tüketir konuma geliyor... Günümüzde Türkçe, hem Doğulu (Arapça ve Farsça), hem de Batılı (İngilizce) yabancılara karşı “ölüm kalım” savaşı verecek duruma doğru

Yazarımızı Tanıyalım: Haber spikeri, seslendirmen, sunucu ve eğitimci Rüştü Erata 1987’de, TRT’nin açtığı bir dizi sınav ve kursun ardından seslendirmenliğe başladı; sayısız sinema filmi, çizgi film, dizi ve belgesele ses verdi. Ertesi yıl, “TRT Spikeri” oldu, Antalya Radyosu’nda görev aldı. “Özel Televizyonculuk Dönemi”nin başlamasıyla, yurtdışından yayın yapan Magic Box Star-1, Mega 10 ve Kanal 6’nın ilk yıllarında haber spikerliği yaptı. Yurda döndükten sonra, Power FM Radyosu ile yeniden Kanal 6, NTV Kanal D, yeniden NTV ve son olarak da Kral TV’de “haber spikeri” olarak çalıştı. 2002 yılından beri “Dil Bilinci ve Eğitimi” konularında çalışmalarını yoğunlaştıran Rüştü Erata’nın, “Sachmalama Türkçe de Neymiş” ve “Türkçe Konuşmanın Püf Noktaları” adlı iki kitabı bulunuyor. Rüştü Erata, özel kursların yanı sıra Yeditepe Üni. Çeviribilim Bölümü’nde de “Doğru-Güzel-Etkili Türkçe Konuşma” eğitimi veriyor.

hızla iteleniyor.

Gözlerinde “Doğulu” ya da “Batılı” gözlükler olanlar, “benliğini” korumaya çabalarını yersiz, abartılı ya da saçma bulabilirler... Ancak tarih, ataları bu tür aymazlıklar yaptığı için sömürge konumuna düşürülmüş ya da başka toplumların içinde benliksizce yaşamak zorunda bırakılmış toplumların örnekleriyle dolu...

Batı’dan yüzyıllar sonra, Cumhuriyet Devrimleri ile ortak olma şansını yakaladığımız Aydınlanma Çağı’ndan giderek uzaklaşmamıza yol açan bir sürecin bugün vardığı nokta hiç kuşkusuz ürkütücü. Bu koşullardaki bir ülkeden hoşnut olmak hiç kuşkusuz olanaksız... Ama, Cumhuriyet Devrimleri’ni -çağın gereksinimlerine uygun geliştirmeler yaparak- uygulamak yerine, onları balta-layarak vardığımız bu bataktan kurtulmanın yolu; bağımsızlığımızdan, öz-

gürlüğümüzden, benliğimizden ödün vermek, hatta onları tümünden yitirmek midir?

Kendini önemsemeyeni başkası niçin önemsesin ki?..

Kendine saygısı olmayana başkası niçin saygı duysun ki?..

Benliği olmayana, benliği olanlar niçin aralarında yer versin ki?..

Bundan böyle, bu sayfalarda; öz-saygısını yitirmiş, benlik bilinci yoksunu, Türkçe yoksulu yurttaşlarımızı “Aydınlanma Devrimimiz”e katmaya katkısı olabileceğini düşündüğümüz bilgi, yorum, eleştiri ve yöntemleri görsel örnekleriyle paylaşacağız. ATA’nın onyıllar önce açtığı Türk Dil Devrimi yolunda; çağın gereklerini gözeterek, bize yarasız pratik zekâ çözümçülüğüyle yitirilen onca yılın açığını kapatmaya çabalayacağız.

Yolumuz aydınlık olsun!..

rustuerata@butundunya.com.tr

KAHVE FİNCANI

İş yaşamında önemli yerlere gelmiş bir grup eski mezun arkadaş grubu, üniversitedeki hocalarından birini ziyarete gitmişler. Çeşitli konular konuşulduktan sonra sohbet, işin yarattığı strese ve hayatın zorluklarına gelmiş. Üniversite hocaları ziyaretçilerine kahve ikram etmek üzere mutfığa gitmiş. Değişik boy, renk ve kalitede birçok fincanın bulunduğu bir tepsiyle geri dönmüş. Bazıları porselen, kimi seramik, cam ve plastik olan fincanları ve kahve termosunu masaya koyup kahvelerini almalarını söylemiş. Tüm eski öğrenciler kahvelerini alıp koltuklarına döndüğünde hocaları onlara şunu söylemiş:

“Farkına vardınız mı bilmem, zarif görünümlü, güzel, pahalı fincanların hepsi alındı. Masada yalnızca ucuz ve basit görünümlü fincanlar kaldı. Elbette ki kendiniz için en güzelini istemek ve onu almak çok normal. İşte bu bahsettiğiniz problemlerinizin ve stresin nedeni. Hepsinizin istediği fincan değil kahve iken, bilinçli olarak her biriniz birbirinizin aldığı fincanları gözleyerek daha iyi olan fincanları almaya uğraşınız. Yaşam kahve ise, iş para ve mevki fincanıdır. Bunlar yalnızca yaşamı tutmaya yarayan araçlardır. Yaşamın kalitesi bunlara göre değişmez. Bazen yalnızca fincana odaklanarak, içindeki kahvenin zevkini çıkarmayı unutabiliyoruz.”

Gönderi: SABRİYE AŞIR

TIP DÜNYASINDAN KISA KISA

Prof. Dr. Yürük İyriboz

ANNE SÜTÜ'NÜN YARARI

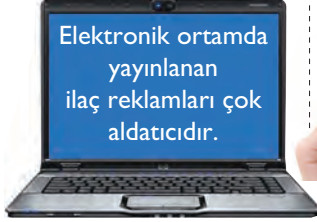

Anne sütü, çocukların beynsel yeteneklerinin ve kas güçlerinin gelişmesinde etkin rol oynar.

Çikolata

Hergün yenilen bir miktar çikolatanın kalp rahatsızlıklarına karşı koruyucu etkisi olduğu bilinmektedir..

Elektronik ortamda yayınlanan ilaç reklamları çok aldatıcıdır.

ŞİĞARA VE OLUMSUZ DAVRANIŞ

Şiğara içmek insanların düşünme yetilerinin zayıflamasına, olumsuz ve tepkisel davranış özelliklerinin yerleşmesine neden olur

Yağlı gıdalar mide tatmininden öte rahatlık ve gevşeme duygusu verir

Her gün yeterli ölçüde D vitamini alınması barsak kanserleri riskini azaltmaktadır.

FAZLA TUZ

Fazla tuzun tansiyonu yükselttiği bilinmektedir. Günde alınabilecek en fazla tuz miktarı 2.5 gramdır (bir tatlı kaşığı) Diğer gıdalardan alınan tuz içeriği de göz önüne alınacak olursa bu miktar daha da düşmektedir.

HIZLI YEME SORUNU

Hızlı yeme alışkanlığı doyma hissini geciktirdiğinden gereğinden fazla yemeye ve şişmanlığa neden olur.

Günlük uğraşlarını sürdüren yaşlılarda bunama riski azalmaktadır.

Essah Öğretmen Değilsiniz, Siz...

Yazan: EVİN ERSÖZEN

Trenin o boğucu sıcakından sonra dışarının keskin ayazı bayağı iyi gelmişti. Vakit oldukça erkendi. Sabahın bu saatinde tek tük geçen insanlar telaş içindeydiler.

Faytonun buz kesmiş deri koltukları, ayazı daha da çekilmez hale getiriyordu. Atların ayaklarının parke taşlara çarparak çıkardığı ses, ninni gibi gelmişti. Hep faytonla gitmek isterdim eve. Sabahın ayazını içime çeke çeke, kulağımda arların ayaklarının çıkardığı o eşsiz müzik ve heyecanla beklenen o an... Annemi şaşırtmak, onun o güzel yüzünün birden bir güneş gibi aydınlanması...

canla beklenen o an... Annemi şaşırtmak, onun o güzel yüzünün birden bir güneş gibi aydınlanması...

Yatılı bir okula gitmeye biraz da aniden karar verişim, bütün o karşı çıkmalara, o zayıf bedenim ve çekingen duruşumla karşı çıkışım, biraz da bu sürprizli dönüşler için değil miydi?

Yürek çarpıntılılarıyla dolu günler, geceler, bunun için değil miydi? Birkaç günlük tatiller için çabalamalar... Bazen başarılı, bazen sonuçsuz girişimler. Sonra heyecanla saatlerin geçmesini beklemek. Uykusuz geceler... Gecenin bir yarısı ellerimizde bavullar, tren aktarmaları. Kör karanlıkta bir canavar gibi soluyan treni yakalama çabalarımız. Bindığımız trende yer bulma telaşımız. Sonra bitmeyen gece yolculuklarımız. Gözümüzü bile kırpmadan sabahlamalarımız. Nihayet gecenin bitmesi ve Malatya tren istasyonu... Vedalaşmalarımız ve her birimiz ayrı yönlerle doğru, değişik yaşamlara koşturmalarımız...

O kul bahçesinde odunlar yığılıydı. Akşamları o odunların üzerine oturur, dakikalarca ağlardım. Tam karşıda bir ev vardı. Işıkları yanardı bütün gece. O evi bizim ev olarak düşünürdüm. Annem, babam, kardeşlerim oradaydılar. Ama ben gidemiyordum oraya. Oysa kendim istemiştım bu hayatı. Kimse beni zorlamamıştı ki. Gündüzleri pek düşünmüyordum. Zamanım yoktu belki de. Ama akşam oldu mu, özlem dayanılmaz oluyordu. Böylesi anlarda dönüş yolculuğumuzun hayalleri süslüyordu düşlerimi. Sonra daha ileriye uzanıyordu hayallerim. Kendimi bir Anadolu köyünde öğretmen olarak buluyordum, ışığa aydınlığa hasret bir ücra köyde umut oluyordum orada, kucaklıyordum onları sevgiyle.

Maraş Kız İlköğretmen Okulu, ilk gördüğümde beni düş kırıklığına uğratmış olmasına karşın, beni asla yolumdan döndüremeyecekti. En az 60-70 yıllık, eski, harap bir bina. Maraş'a tepeden bakan kuş yuvası gibi bir yer. O ılık sonbahar gününde, içinde üç yılımı geçireceğim o binayı gördüğümde biraz bozulmuştım. Kale kapısı gibi bir yapıydı, çaldığımız.

Sonra günler bazen yavaş, bazen hızlı geçiverdi. Artık öğretmen oluyorduk. Son sınıf genellikle stajla geçecekti. Özellikle köy stajını hem heyecan, hem de merakla bekliyorduk. Soğuk, karlı bir Kasım günü okuldan araçlarla ayrıldık. Bizim grup altı kişiydi ve ben grubun başkanıydım. Köyde iki ay kalacaktık. Bu nedenle orada kullanacağımız erzağı almak üzere herbirimize epeyce yüklü miktarda bir para verilmişti. Bir iki gün

Kendimi bir Anadolu köyünde öğretmen olarak buluyordum, ışığa aydınlığa hasret bir ücra köyde umut oluyordum orada, kucaklıyordum onları sevgiyle.

önce gidip, gerekli erzağı almıştık. Fakat o zamanlar hepimiz birer çocuk sayılırdık. Hiçbir ev yönetim deneyimi olmayan çocuklardık. İki ay boyunca neler yiyebilir, nasıl idare edebiliriz, bunun ayırıcında değildik. Çoğumuz yemek pişirmekten habersizdik. Daha çok hazır yenecek, pratik yiyeceklerle

Şekeroba diz boyu kar altındaydı ve köyün tek ulaşım aracı olan otobüs, köyden ayrılamıyordu.

yetindik. Gittiğimizde köy, kar altındaydı. Tam hayallerimdeki gibi bir köydü, güzelim Şekeroba. Minicik deresi, kışın bile yemyeşil tepeleri, okulu, lojmanıyla şipşirin bir köy. Sonra öğretmenlikle tanıştık. Köyün çocuklar bizi önce biraz yadırgadılar. Hatta küçük bir kız öğrenci bize, “Es-sah öğretmen değilsiniz siz” demişti o ilk gün. Okulun sıkı disiplininden sonra bu özgürlük havası, bayağı hoşumuza gitmeye başlamıştı. Gerçi yine kurallarımız vardı ama bunlar kendi kurallarımızdı. Ev ve okul nöbetlerimiz vardı.

Günler geçerken, pek de farkına varamadığımız şeyler oluyordu. Yiyeceklerimiz hızla azalıyordu ve yerine

koyamıyorduk. Şekeroba diz boyu kar altındaydı ve köyün tek ulaşım aracı olan otobüs, köyden ayrılamıyordu. Köyde alışveriş yapacak bir yer yoktu. Paramız vardı ama aç kalmak üzereydik. Bir sabah

kaza sonucu, bütün zeytinimizin bulunduğu kavanoz kırılıverdi. Öylece kaldık. Zeytinlerin üzeri incecik camlarla kaplanmıştı. Birkaç günlük kahvaltımızı o. Çaresiz, ellerimizde cımbızlarla o zeytinleri tek tek camlardan temizledik.

Sonra ekmek bitti. Köyde un satın alabileceğimiz düşüncesiyle okulun karşısındaki eve başvurduk. Fakat aldığımız un öyle çok kepekliydi ki, ekmek yapmayı beceremedik.

Sonra, aradan onca yıl geçmesine karşın unutamadığım o gün geldi. O gün hiçbir şey yememiştik. Akşam oldu. Odada oturuyoruz. Grubumuzda bir de gündüzlü arkadaşımız vardı. O,

devletten para alamadığı için bir kupa turşu ve bir kilimle katılmıştı aramıza. Açlığa daha fazla dayanamamış olacak ki, kilimini aldığı gibi yan odaya iltica etti. Yan odada okulun asil öğretmenleri olan, bizim okulun mezunları olan iki genç kız kalmaktaydı. Öyle gururlu, öyle de deneyimsizdik ki, yardım istemeyi dahi düşünememiştik.

Arkadaşımız yan odaya geçtikten yarım saat kadar sonra kapı çalındı, odaya bir tabak pirinç pilavı geldi. Dumanı üstünde, taze pişmiş koca bir tabak pilav... Pilavı önümüze koyduk ve beş kız, o pilava dokunamadık. Ama her yeni gün, yeni bir umuttu o yaşlarda. Midemizin kasılmalarını, şarkılar söyleyerek susturmaya, unutmaya çalıştık.

Ertesi gün güneşle uyandık. Karlar eriyordu. Coşkuyla otobüse bindik, Maraş'a gittik. Gördüğümüz ilk bakakala girdik ve gerçekten, kelimenin tam anlamıyla, aç kurt gibi, gördüğümüz herşeyi satın aldık. Gereksiz o kadar çok şey aldık ki, aklıma geldikçe yaşadıklarımıza inanamıyorum.

Aradan bunca yıl geçtikten sonra, ne zaman pirinç pilavı pişirsem, hep o aç olduğumuz halde yiyemediğimiz pilavı düşünürüm. Herşeye karşın, mutlu ve umutlu günlerdi o günler... Öğretmenliğin, daha doğrusu köy öğretmenliğinin, "olmazsa olmaz" olaylarından yalnızca bir tanesiydi, o gün yaşadığım ve hiçbir zaman unutamadığım bu olay... •

BÜYÜK İSKENDER'İN SON ÜÇ ARZUSU

Ölümün eşiğindeki Büyük İskender, komutanlarını çağırıp son üç arzusunu iletmış.

1. Tabutu en iyi doktorlarca taşınmalı.
2. Elde ettiği tüm zenginliği (altın, gümüş ve değerli taşlar) yol boyunca tabutu mezara gelene kadar serpiştirilmeli.
3. Elleri, herkesin görebileceği şekilde tabutun dışına sarkmalı.

Komutanlardan biri, şaşırarak istediklerin nedenini sormuş. Büyük İskender, açıklamış:

1. Herkes bilsin ki, Doktorlar ne kadar iyi olursa olsun, onlar bile ölümün karşısında çaresizdir.
2. Yerlere serpeceğiniz hazinem de gösterecektir ki; bu dünyada elde ettiğimiz zenginlik, bu dünyada kalır.
3. Ellerim tabutun dışında kalsın ki, herkes bilsin; en değerli şey olan zamanımız tükenince, boş ellerle doğduğumuz gibi, boş ellerle de gideriz.

Zaman, elimizdeki en büyük zenginliktir çünkü sınırlıdır. Para kazanabiliriz ama daha fazla zaman kazanamayız. Zaman, hayatımızdır ve çok değerli bir hediyedir. Bu hediye ne zaman ve kime ayracağını iyi hesapla, sana zaman ayıranın da sana ne denli değer verdiğini bil.

KİTABA HÜRMET

Okumayı sever misiniz? Böyle bir soru olur mu? Elbette seversiniz; sevmeseydiniz bu gazeteyi almaz, bu satırları da okumazdınız. Her kim olursa olsun bir muharririn hitap ettiği kimseler, muhakkak okumayı seven kimselerdir. Ama kimisi çok, kimisi az okur.

Yazan: NURULLAH ATAÇ

Ben de soruları sorarken bilhassa bunu öğrenmek istiyordum: Az okuyanlardan mısınız? Çok okuyanlardan mı?

Birinci sınıftansanız haksızsınız; çünkü az okumak hiç okumamakla hemen hemen birdir. Sizi bir kitap dostu olmağa davet ediyorum.

Dünyada kitaptan güzel ne vardır ki? İşte önünüzde iki yüz, üç yüz sahifelik bir kitap... Ne olduğunu, neden bahsettiğini bilmiyorsunuz. Yalnız ismini görüyorsunuz. Muharririni de tanıımıyorsunuz. Sadece biliyorsunuz ki bir romandır. Hiç durmadan açın, belki içinde elemleri, muhabbetleri

veya nefretleri sizi alakadar edecek bir veya birkaç insanla tanışacaksınız. Onlarla birkaç saat veya birkaç gün beraber yaşayacak, onların sırlarını -belki kendinizinkilerden de daha iyi- öğreneceksiniz. Onların belki de dostu olacaksınız, onların kederlerine ağlayacak, saadetleri ile sevineceksiniz. Onlar da sizin dostunuz olacak; en ızdırablı günlerinizden birinde bir roman kahramanının size geldiğini görebilir, "bilmez misin? Ben de senin gibi idim!" dediğini duyabilirsiniz. Çok okuyan, hikâye ve romanlarla geçen saatlerin kaybolmadığına inanan adam ömründe asla yalnız kalmaz.

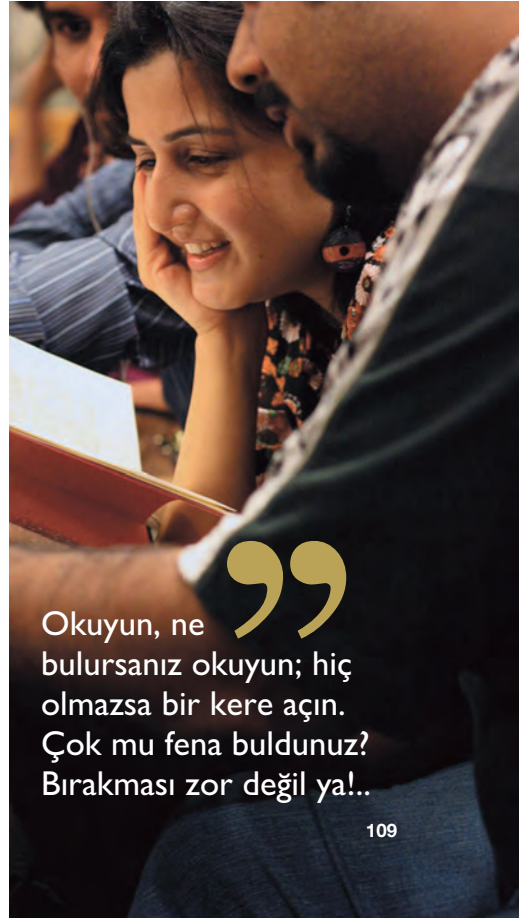
Okuyun, ne bulursanız okuyun; hiç olmazsa bir kere açın. Çok mu fena buldunuz? Bırakması zor değil ya!..

Ama diyeceksiniz ki para veriyorsunuz, aldanmak istemezsiniz, alacağınız kitaplar değerli olmalı..

Şu para ve aldanmak meselesinden bir bahsedelim. Aldığınız kitaba nihayet yüz, yüz elli, mecmuaya da on yahut en fazla elli kuruş vermiyor musunuz? Bunu da yerine sarf etmek iddiasındasınız. Okuduğunuz kitap, mecmua iyi ise ondan aldığınız zevk ile verdiğiniz para arasında bir münasebet var mıdır? Beğendiğiniz bir romanın şahısları ile tanışmak yüz elli kuruş mu eder? On kuruş verip bu mecmuayı aldınız. Birtakım resimler gördünüz, yazılar okudunuz, belki bir şey öğrendiniz, belki düşüncelerinize uymayan sözlerle karşılaşp sinirlendiniz ve bu suretle belki kanaatleriniz biraz

sarsıldı veya kuvvet buldu. Bütün bunlarla o on kuruş arasında, sorarım size, bir nispet kurmak imkânı var mı?

Hayır, siz yüz elli kuruşla bir kitabın, on kuruşla bir mecmuanın hakiki değerini vermiş olmuyorsunuz. Zaten hiçbir kitabın, para ile ölçülecek bir değeri yoktur. Verdiğiniz para bir iş-tirak bedelidir. Kitabın yazılmasını, mecmuanın çıkmasını mümkün kılmak isteyenlerin arasına karışmıyorsunuz. İyi kitap yazılması için, mecmua çıkması için fenalarının da bulunması lazımdır. Bilin ki güzel yazı adeta bir mucizedir; fakat bu mucizeyi etrafı

Okuyun, ne bulursanız okuyun; hiç olmazsa bir kere açın. Çok mu fena buldunuz? Bırakması zor değil ya!..

Aldığı on kitaptan
yalnız bir tanesi
iyi olan adam
bahtiyar sayılır.

hazırlar. Ömrümde kaç kitap okudum bilmiyorum; fakat bütün bunlardan belki kırk, elli nihayet yüz tanesi içimde yaşar. Öbürleri... Elbette onların da faydası oldu, onlar da izini bıraktı. Hiç birini okuduğuma pişman değilim; hatta fena olduğu daha ilk on sayfede anlaşıldığı için attığım kitapları aldığımı da pişman değilim. Aldığı on kitaptan yalnız bir tanesi iyi olan adam bahtiyar sayılır. Kitap alın, okuyun, beğenirseniz devam edersiniz, fakat bilin ki iyiler fenaların, fenalar iyilerin sayesinde yazılıp neşredilir.

Aldanmak... Karşısındakini bile bile aldatan muharrir yok gibidir. En fena yazan bile eserinin iyi olduğuna

emindir ve sizi aldatmak istemez. Zavalı, kendisi aldanıyordur. Siz aldanıp bir buçuk lira veriyorsunuz; o aldanıp ömrünü veriyor. Kim daha ziyanda?

Ben, mecmuanızda nihayet bir sahife yer tutacak bu satırları ne kadar zamanda yazıyorum? Hiç olmazsa bir saatim gidiyor. Siz belki on dakikada, hatta beş dakikada okuyuvoreceksiniz. Yalnız bir saatim mi? Hayır, elbette her satırda bütün ömrümün, bütün okuduklarımin birer hissesi var. Roman yazan bir saatte de bitirmiyor, haftalarını, aylarını o işe bağlıyor ve kendisi kadar size, ziyade size hizmet ediyor. Benim yazı-

Nurullah Ataç (1898-1957) İstanbul'da doğdu. İlkokuldan sonra Galatasaray Sultanisi'ne ve bir süre Edebiyat Fakültesi'ne gittiye de Fransızca'yı kendi kendine öğrenmiştir. Nişantaşı Lisesi'nde Fransızca okutarak başladığı öğretmenlik hayatı, hep Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olarak İstanbul, Adana ve Ankara'da sürdü. Cuhurbaşkanlığı Mütercimliği'ne geçerek emekliye ayrılıncaya kadar bu görevde çalıştı. Edebiyat dünyasında Dergah dergisinde yayımladığı şiirleri makale ve tiyatro eleştirileriyle görünen Ataç, Cumhuriyet devrinde, yalnız deneme, eleştiri yazdı ve çeviriler yaptı. Yeni Şiir'in, başta Cumhuriyet devri şairleri, genç sanatçıların tanınmasında öncülük etti. Türkçe'nin özleşmesi, arınması için yılmadan savaştı, bu uğurda yazdığı yazılarda hiçbir yabancı söz kullanmadığı oldu, kendine özgü, devrik cümleleri çoğunlukta; yeni bir dil ve anlatım biçimi yarattı, genç yazarların çoğu onun etkisinde kaldılar. Kabul edilmiş değerleri yeniden ele alarak tartışmalara yol açması onun arayıcı olumlu yönlerinden biri oldu.

ma veya onun romanına yalnız vakit geçirmek maksadı ile bir göz atmak hakkınız mıdır? Beğenmeğe mecbursunuz demiyoruz; fakat dikkatle okumağa başlayın, bizi okurken ciddi bir iş gördüğünüzü bilin. Bizim hakkımızda vereceğiniz hüküm ağır olabilir. "Bir para etmez" diye elinizden atabilirsiniz, fakat eğlenmek için okumayın, çünkü ben de, o da sizinle eğlenmek için yazmıyoruz.

Söylediklerimizi, yazdıklarımızı beğenirseniz dikkatle okuyun ki unutmayasınız. Size not alın, kitapların altını çiziz demiyorum; onu ben de sevmem. Dikkatle, ciddiyeyle okumanız kâfidir; yani kitap veya mecmua okuduğunuz zaman elinizdeki yazı tuhaf vak'alar bile anlatıyor-

sa, ciddi bir iş gördüğünüze inanın. Çünkü muharrir sizi güldürmek istediği zaman bile, size hizmet etmek ister. Ama bu hizmet müsavi adamlar arasındaki hizmettir; siz muharriri kendinizden küçük görür, onu ciddiye almaz ve eserlerini ancak vakit geçirmek için bir vasıta sayarsanız, o da size küser ve yazısı, size sırlarını tevdi etmez. O zaman kitap okumuş olmazsınız; bütün yaptığınız birtakım karalanmış kâğıtlarla göz yormaktan ibaret kalır.

Not almak da olur; fakat beğendiğiniz cümle sizi buna icbar etmeli. O zaman kalkar, kâğıt kalem arar, yazar-sınız. Ama acele etmeyin, kitap, mecmua yani dostunuz yanınızda, kaçmıyor, kaçmayacak... •

(Yedigün, 14 Mart 1934)

SHAKESPEARE DİYOR Kİ:

Kendimi her zaman mutlu hissedirim. Neden biliyor musunuz? Çünkü kimseden bir şey ummam. Beklentiler daima yaralar. Hayat kısadır. Öyleyse hayatınızı sevin. Mutlu olun ve gülümsemeye devam edin. Sadece kendiniz için yaşayın ve;

*konuşmadan önce dinleyin,
yazmadan önce düşünün,
harcamadan önce kazanın,
dua etmeden önce bağışlayın,
incitmeden önce hissedin,
nefret etmeden önce sevin,
vazgeçmeden önce çabalayın,
ölmeden önce yaşayın.*

Hayat budur. Onu hissedin, onu yaşayın ve ondan hoşnut olun.

Gönderi: Dr. TUBA KAFTANCIOĞLU

Yunanistan Krizi

Yunanistan krizde... AB'nin ağabeyleri Yunanistan'a kredi açtı, bunun karşılığında Yunan daha çok çalışacak, kemerleri sıkacak, tükettiğinden daha çok üretip borçlarını ödeyecek.

Yazan: METİN AKPINAR

Hem Batı medyasında, hem bizim medyada şu tür ifadeler herkesin ağızında. “Yunanlar çok tembel, Siesta yapacaklarına çalışsınlar.”

Yunanlar yalnız değil, İspanyollar da siesta yapmaya pek meraklı, onlar da borç içinde yüzüyorlar...

İki tip Avrupalı vardır: Birinci tip Avrupalılar, yaşamlarını zenginleşmek ve güçlenmek için harcarlar. Çok disiplinli ve kuralcıdırlar. İskandinav halkları, Almanlar, İngilizler, yani genelde Kuzey Avrupa halkları bu kültüre sahiptir. Bu ülkelerde yaşayan halkların çoğunluğu Protestandır.

miş. Kursu veren İspanyol şirketi küçük bir şehirdeymiş, arkadaşım o kasabada dört ay yaşamış. Arkadaşım İspanyolları anlata anlata bitiremiyordu. İspanyollar uzun öğle tatili anlamına gelen siesta sayesinde çok mutluymuşlar, Siestanın ilk saatlerinde önce bir kafede hafif bir öğlen yemeği eşliğinde bir kadeh şarap içiyorlar, sonra da evlerine sevişmeye gidiyorlarmış. Arkasından güzel bir öğlen uykusu çekiyorlarmış. Arkadaşım İspanya'ya bayılmış.

Şimdi Kuzey Avrupalılar Güneydekilere, “Artık siesta yok, daha çok çalışacaksınız” diyorlar. Çünkü Güney Avrupalıların Kuzeydekilere çok fazla borcu var. Şimdi bir düşünelim. Güneyliler siesta yapıp tembellik ettikleri,

İki tip Avrupalı vardır:

Birinci tip Avrupalılar, yaşamlarını zenginleşmek ve güçlenmek için harcarlar.

İkinci tip Avrupalılar daha çok Avrupa'nın güneyinde yaşarlar. Bunlar keyif ehlidirler, disiplinden, kurallardan hoşlanmazlar. Yunanlar, İspanyollar, Portekizliler, hatta İtalyanlar bu tip içinde sayılabilir. Bu grubun çoğunluğu Katolik ya da Ortodokstur. Az üretip, az tüketmeyi severler. Zamanlarının çoğunu keyif ve zevk aldıkları uğraşlarla geçirirler.

Bir arkadaşım anlatmıştı. Yıllarca önce çalıştığı şirket bu arkadaşımı bir proje kapsamında İspanya'ya gönder-

siesta sırasında kafelerde öğlen yemeği yedikleri, şarap içtikleri için mi borca girdiler?

Ya da şöyle soralım: İnsanların, basit bir evde barınabilmek, karınlarını doyurabilmek, göze hoş gelen rahat giysiler giyebilmek, günde bir iki kadeh şarap içebilmek için çok mu çalışmaları gerekir?

Hem Yunanlar, hem İspanyollar kendi evlerini kendi ülkelerinde üret-

Güneyliler, her gün daha uzun süre çalışacak, bu yüzden birçokları işlerini kaybedecekler. Kuzeylilere borçlarını ödedikten sonra yeniden borçlanacaklar...

tikleri malzemeye kendileri inşa ediyorlar. Toprakları verimli, kendi yiyeceklerini kendi topraklarında üretiyorlar, şarabın en kralını kendi topraklarında yetiştirdikleri üzümleri ezerek yapıyorlar. Ufak tefek ihtiyaçlarını da turizmden, ya da gemicilikten kazandıkları parayla dışarıdan rahatça karşılıyorlar. Siesta sırasında sevişmek zaten bedava...

Öyleyse Güneyliler neden bu kadar borca girdiler?

Çünkü Kuzeylilerin denetimindeki

büyük bankalar, şirketler başlarının etini yediler, reklam üstüne reklam yaptılar. Güneylilere, “İlle de kredi alın, arabanızı, telefonunuzu, bilgisayarınızı yenileyin” dediler. Bilhassa çocukların ve gençlerin

beynini zehirlediler. Bin bir dereden su getirip, halkın eline bir sürü kredi kartı verdiler, “AVM’lere gidin bu kartlarla istediğiniz malı satın alın” dediler. Hatta, “istediğiniz yere tatile gidin, yiyin için, hiçbir şey ödemedenden geri dönün” anlamında, “yiyiyoz, içiyoz, adiyos” dediler.

Güneyliler evlerini seviyorlardı, yeni eve, yeni bilgisayara, yeni telefona ihtiyaçları yoktu, karınları toktu, üstleri pekti, yeterince şarapları, seviş-

meye bolca zamanları vardı. Siestayla mutluydular. Az üretip, az tükettikleri için yaşadıkları çevre temizdi. Ama Kuzeyliler, “böyle olmaz” dediler, ürettikleri arabaları, telefonları, bilgisayarları satabilmek için Güneylileri borçlandırıldılar. Şimdi Kuzeyliler Güneylilere, “Siesta bitti, artık disiplinli bir hayat süreceksiniz, çok çalışacak, çok üretecek, bize olan borcunuzu ödeyeceksiniz” diyorlar. Aslında yaşam biçimlerini yok etmek istiyorlar.

Güneyliler artık siesta yapamayacaklar, her gün daha uzun süre çalışacak, bu yüzden birçokları işlerini kaybedecekler. Kuzeylilere borçlarını ödedikten sonra yeniden borçlanacaklar, vahşi kapitalist düzenin çarklarında değirmen taşındaki buğday gibi ezilecekler.

Geçenlerde en ünlü yazılım şirketinde pazarlamacı olarak çalışan biriyle bir komşumun iş yerinde tanışmıştım. Bu vatandaşımızın aylık kazancı on beş bin TL kadarmış. Yani kazancı Türkiye ortalamasının çok üstünde... Ancak bu vatandaş yine de mutsuzdu. Günde neredeyse on beş saat çalışıyormuş, çok fazla seyahat etmek zorundaymış, günlerce kızının ve karısının yüzüne hasret kaldığı oluyormuş.

“Aldığın maaşın yarısına günde sekiz saat çalışmayı tercih etmez misin?” diye sordum. “Hem böylece ülkemizde işsizlik sorunu da azalmış olurdu” dedim.

“Etmez miyim?” dedi. “Ama bizim şirket yüksek maaşla az eleman çalıştırmayı tercih ediyor. Yüksek maaş

verdikleri için piyasanın en iyi elemanlarını işe alabiliyorlar.”

“İşini değiştir” dedim.

“Çok geç, ailecek yüksek hayat standardına fena alıştık” dedi. Aile reisi çok çalıştığı için birbirinin yüzünü göremeyen mutsuz, robotlaşmış fertlerden oluşan bir aile... Ne yüksek standart ama! Bir tarafta on beş bin TL maaşla çalışan mutsuz insanlar, diğer tarafta Afrika’da açlıktan ölen çocuklar... Ve arada az çalışıp, az üretilip, az tüketen, siestayla mutluluğu yakalamış Yunanlar ve İspanyollar...

Güç kültürü, keyif kültürünü şimdilik yenmiş gibi görünüyor.

Kuzeyliler arabalarını, telefonlarını, bilgisayarlarını satabilmek için Güneylilere siestayı yasakladılar. Güç kültürü, keyif kültürünü şimdilik yenmiş gibi görünüyor.

Yunanlar ve İspanyollar eski mutlu siestalı günlerine geri dönebilirler mi? Neden olmasın?

Tek yapmaları gereken şey, Kuzeylilerin onlara “olmazsa olmaz” diye sunduğu sahte ihtiyaçlardan vazgeçmek, hepsi bu. Bunu yaptıkları an sadece siestalarına yeniden kavuşmuş olmazlar, vahşi kapitalizmin belini de kırmış olurlar. •

TARİHTEN DAMLALAR

Mümtaz İdil

RASPUTİN

Çar II. Nikola döneminin en güçlü adamı Grigori Efimoviç, takma adıyla Rasputin'in ölümü, tüm yüzyılın en şaşırtıcı ölümlerinden biri oldu.

Car soyundan gelen Yusupov'un karısına göz diken ve onu elde etmeyi kafasına koyduğunu tüm açıklığıyla ilan eden Rasputin, aslında tüm Rusya'nın en çok nefret edilen adamlarından biriydi.

Ne var ki arkasında Çar ve karısı Aleksandra bulunuyordu. Çarıçeviç, yani tahtın varisi ve Nikola'nın tek oğlu olan

Aleksandr'ın "kan hastalığı"nı tedavi etmekle ve geleceğe yönelik kehanetleriyle tüm sarayı etkisi altına almayı bilmişti. Ama düşmanları daha çoktu.

Yusupov bunların başında geliyordu. Yusupov, yakın arkadaşları Doktor Lazovert, milletvekili Pruşkeviç, Çar'ın yeğeni Grandük Dimitri Pavloviç ve teğmen Sukotin ile birlikte Rasputin'e bir tuzak kurmaya ve onu öldürmeye karar verirler.

Plan basittir. Yusupov, karısıyla tanıştırmak üzere Rasputin'i, Moyka ırmağı kenarında olan sarayına davet edecektir. Lazovert, Sukotin ve Pavloviç de yukarı katlardan birinde bekleyecektir. Rasputin'den en sessiz ve kolay biçimde kurtulmanın yolunun onu zehirllemek olduğuna karar ver-

mişlerdir. Rasputin gelmeden önce masaya içinde potasyum siyanür bulunan altı parça pasta koyan Yusupov, pembe olan üç tanesine zehir koymuştu. Zehir, birkaç kişiyi bile birkaç dakikada öldürecek güçteydi. Rasputin'i evinden Yusupov alacaktı. Dr. Lazovert de şoförlük yapacaktı. Büyük bir sessizlik içinde Rasputin'in malikanesine gittiler ve arka kapıdan Rasputin'i alıp, saraya getirdiler.

Evde, yukarı kattakiler büyük gü-rültüler çıkarıyor, kalabalıkmış hissi yaratıyorlardı. Yusupov, eşinin arkadaşları ile eğlendiğini, eğlencenin birazdan biteceğini söyleyerek Rasputin'i sakinleştirdi. Rasputin pasta yemek istemedi. Uzun süre bir şey de içmedi. Neden sonra bir fincan çay istedi. Yusupov hemen bir bardak çay

hazırladı ve pastaları da yemesi için sundu. Rasputin bu kez pembe pastalardan birini büyük bir iştahla ağzına götürdü ve yuttu. Yusupov her an karşısındakinin yere yıkılmasını bekliyordu, ama beklenen olmadı. Rasputin, ikinci bir dilimi daha yuttu. Yusupov şaşkınlık ve dehşet içindeydi. Şarap istedi. Yusupov daha önceden siyanür kattığı şaraptan bir kadeh verdi Rasputin'e; çılgın keşiş bir dikişte şarabı içtikten sonra bir kadeh daha istedi. Yusupov artık dayanamayacak hale

Rasputin saray çevresinde etkiliydi ve özellikle kadınların ilgi odağıydı.

Prens Yusupov ve Rasputin'in göz koyduğu eşi Düşes İrina

gelmişti. Bir boğayı bile birkaç dakikada yere yıkacak zehir Rasputin'i etkilemiyordu. Heyecan ve şaşkınlıkla üst kata, arkadaşlarının yanına çıktı. Rasputin'den de, "karımın arkadaşları gidiyor, bir bakayım," diye izin istemişti. Yukarıda Grandük Dimitri, Pruşkeviç ve Sukotin de heyecanla bekliyordular. Yusupov yutkunarak, "Rasputin'e zehir etki etmiyor.

Hiçbir şey olmadı. Sapasağlam aşağıda. Hâlâ şarap içiyor," diye mırıldandı. Dudakları kurumuş, rengi sararmıştı heyecandan.

Grandük Dimitri'den tabancasını alarak yenisinden aşağı inen Yusupov, Rasputin'in hâlâ zehirli şarabı içmekte olduğunu görünce tam bir şok geçirdi. Tabancayı doğrultup, duvardaki bir haça doğru Rasputin'i ittirerek, "Grigori Efimoviç!" diye bağırdı. "Şu haçın önüne geçip son duanızı yapsanız iyi olacak!"

Bir anlık duraksamanın ardından Yusupov tetiği çekti. Rasputin inleyerek resmin altına yığıldı. Yukarıdakiler hemen aşağı indiler. Cesedi ırmağa atmayı düşünüyorlardı. Bir süre sonra

Yusupov Rasputin'in yanına gidip durumuna bakmaya kalkınca, Rasputin yattığı yerden Yusupov'un yakasına yapıştı ve "Feliks, Feliks" diye bağırdı. Feliks, Yusupov'un ilk adydı. Kendini güçlükle kurtaran Yusupov, arkadaşlarına, "Yaşıyor, hâlâ yaşıyor!" diye bağırdı.

Tekrar Rasputin'in yanına vardık-

Yusupov yutkunarak, "Rasputin'e zehir etki etmiyor. Hiçbir şey olmadı. Sapasağlam aşağıda. Hâlâ şarap içiyor" diye mırıldandı.

larında, çılgın keşişin yerinden doğrulduğunu, sokağa açılan kapıyı açıp karanlığa doğru daldığını gördüler. Milletvekili Pruşkeviç tabancasını

doğrultarak Rasputin'in sırtına bir kurşun daha yapıştırdı. Rasputin karların üzerine yuvarlandı. Pruşkeviç o kadar hırslanmıştı ki, Rasputin'in kafasını sürekli tekmeliyordu.

Yusupov, yarı baygın halde ban-yoda üzerindeki kanları temizliyordu. Pruşkeviç, "Tamam dostum, bu kez tamam. Öldürdüm onu!" diye müjdeyi verdi. Ama Yusupov'un aklından isminin sayıklanması bir türlü gitmiyordu.

Ama Rasputin ölmemişti. Karlar üzerinde hâlâ

kıvranıyordu. Yusupov onun bu halini görünce daha da çıldırdı. Elindeki demir çubukla kafasına vurmaya başladı. Yusupov'u zor ayırdılar. Artık Rasputin kıpırdamıyordu.

Arabaya koydular ve kışın yüzü

tamamen buz tutan, ama balıkçıların açtıkları delikler bulunan Moyka ırmağına kadar bir çuval içinde taşındılar. Ellerini ve ayaklarını sıkıca bağlamışlardı. O halde balıkçı kuyularından birinden içeri atıldılar. Birkaç gün sonra Rasputin'in cesedi, Moyka ırmağı üzerindeki köprülerden birinin ayağın-

Prens Feliks Yusupov, Dimitri Pavloviç ve Vladimir Pruşkeviç

da bulundu. Şaşırtıcı olan, çılgın keşişin bir elini kurtardığı ve çuvaldan çıkmış olmasıydı. Daha da şaşırtıcı olan ise otopsi raporuydu:

Rasputin boğularak ölmüştü...•

mümtazidil@butundunya.com.tr

NASIL BAKARSAŖ ÖYLE GÖRÜRSÜN

Genç bir çift yeni evlerine taşınmışlar, sabah kahvaltı yapıyorlardı. Genç çiftin yeni komşuları da bu sırada çamaşır asıyordu. Kadın kocasına, "Bak, çamaşır-ları pek temiz değil. Ya çamaşır yıkamayı bilmiyor ya da doğru deterjan kullanmıyor." dedi. Kocasını yanıt vermeden kahvaltısına devam etti.

Ama kadın, komşusunun çamaşır astığını her gördüğünde aynı yorumu yapmayı sürdürdü. Bir ay kadar sonra, yine bir sabah bu kez komşusunun astığı çamaşır-ların tertemiz olduğunu gören kadın şaşırdı. "Bak" dedi kocasına, "Sonunda çamaşır yıkamayı öğrendi. Merak ettim, kimden öğrendi acaba?"

Kocasını, bu kez karısını yanıtladı: "Ben bu sabah biraz erken kalkıp penceremizi temizledim. Çok kirliydi..."

Gönderi: SABRİYE AŞIR

UFAK TEFEK BİLGİLER

Derleyen: SABRİYE AŞIR

ŞEFFAF ANSİKLOPEDİ

Tasarımcı Mac Funamizu, tasarladığı "şeffaf ansiklopedi"nin geleceğin en önemli icatlarından olacağını iddia ediyor. Cihaz herhangi bir yapıya doğru yöneltildiğinde, Wi-Fi bağlantısı ile yapı hakkında bilgi vermeyi amaçlıyor. Dokundurulduğu herhangi bir yüzey hakkında detaylı bilgi verip, gösterildiği bir sözcüğün açılımını buluyor.

Amazon'da son 10 yılda
1200 yeni canlı türü
keşfedildi

Renkle Uyarın Bandaj

Bilim adamları yeni bir yara bandı geliştirdi. Eğer plaster yapıştırılan yara iyileşmiyorsa, yara bandı mor rengini alıyor. Yarada bir enfeksiyon oluşmıyorsa bandın rengi değişmiyor.

JEOLOGLAR UYARIYOR:

"İnsan doğayı bu şekilde yok etmeye devam ederse, Dünya'nın yeniden iyileşebilmesi 100 bin yıl alacak."

Esnemenin Sırrı

İnsan daha çok oksijen alabilmek ve bededenindeki karbon gazını boşaltmak için esner.

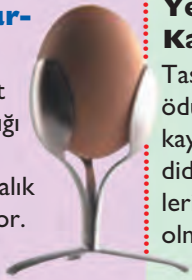

En Güvenli Havaalanı

En önemli bilim dergilerinden Wired: "8 büyüklüğünde bir depreme karşı dünyadaki en güvenli büyük yapı, Sabiha Gökçen Havalimanı'nın yeni dış hatlar terminalidir."

İlginç Yumurtalık

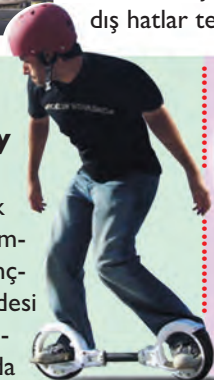
Üç adet çay kaşığı şık bir yumurtalık olabilir.

TASARIM DÜNYASI

Yeni Kaykay

Tasarım ödüllü şık kaykay şimdiden gençlerin gözdesi olmuş durumda

Tek Kullanımlık Sabun

3-4 cm koparıp kullanın. 18 m boyunda, bitkisel bazlı rulo sabun.

Aeorjel dünyanın en hafif katı madesi. “Donmuş duman” denen maddede, kurşun geçirmiyor, 1kg dinamiğin patlamasından etkilenmiyor ve 1300 derece sıcaklık ve -120 dereceye kadar soğuktan koruyabiliyor. Doğaya zararı olmayan Aerojel uzay teknolojisinden, sanayiye pekçok alanda hayatımızda olacak.

Hollandalı bilim adamı Pieter Hoff zambakların çiğleri yapraklarıyla toplamasından esinlenerek bir saksı icat etti. Saksının üst yüzeyi suyu yoğunlaştırarak topluyor. Böylece içinde bulunan bitkiler de sulama gerektirmeden hayatta kalıyor.

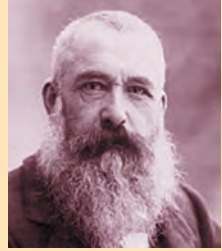

Güney Afrika’da tarihin en eski insan yapımı oklarına ait kanıtlar buldu. Taştan ok uçları 64 bin yıl öncesine ait. Bu bulgularla ok ve yay kullanımıyla ilgili bilgilerimiz 20 bin yıl geri çekildi.

Claude Monet

Kasım doğumlu
ünlü ressam.

(14 Kasım 1840
5 Aralık 1926)

Bir bakkalın oğlu olarak Paris'te doğmuş empresyonist (izlenimci) ressam. Le Havre'daki lisede derslerde sıkılarak öğretmenlerinin karikatürlerini çizen Monet resim yeteneğini daha okulda göstermeye başladı. Resimlerinde fırça darbeleriyle oluşturduğu değişik renklerde noktalarla istediği izlenimi uyandıracak renk ve ışık etkisini yaratmayı başarmıştır. İzlenimcilik terimi, Monet'nin İzlenim: Gün Doğumu adlı resminden gelmektedir. İzlenimcilik, modern resim sanatındaki ilk büyük devrimci harekettir. Resim, çizilecek şey'in kendisi gibi değil, algılanması istendiği gibi olmalıydı. Bu bakış resim sanatı için bir çığırдыdır. Resim konusunda bilinen her şey unutulmuş ve yaratıcılık üzerindeki perde kalkmıştır. Resimde peyzaj denildiğinde akla ilk gelen isim Monet'dir. 1873'de Paris yakınlarında bir köy olan Argenteuil'e yerleşti ve en çok tanınan bazı eserlerini burada yarattı. Geçirdiği göz ameliyatından sonra, 1923'te katarakt sebebiyle iki kez ameliyat olmuştur. Katarakt olduğu süreçte katarakt hastalarının görüş biçimi olan kırmızı tonlarda olduğunu görürüz. Depresif bir adam haline gelmiş olan sanatçı, 86 yaşında akciğer sklerozuna yenik düşmüş ve Giverny kilisesinin mezarlığına gömülmüştür.

ANADOLU'NUN DÜNYASI

Bekir Özgen

Değişimin Dayanılmaz Hafifliği

Babam, “Yavrularım. Sizler, bizim alın akımız, gururumuz oldunuz. Göbeğinizi kendiniz kestiniz. Gideceğiniz yerleri tutkuyla adımladınız. Bulduğunuzu yediniz, bulamadıklarınızı dert etmediniz.

Yaşamın şakaya gelmediğini tez öğrendiniz. Dünye yarın arasına köprü kurup üstünde yürümesini bildiniz. Gün oldu, iyi insanlar için kötülerle savaştınız. Gün oldu, kötülerini iyiye dönüştürmeye uğraştınız.

Uykusu derin toplumda körleşmeye çaba gösterdiniz. Yaşamın ucuz

ve reklam yanına yüz verip akıldışı umutların peşine düşmediniz. Kötülüklerle bulaşmadınız. Şeytanla işbirliği yapıp yoldan çıkmadınız. Din satıp mevki kapmadınız. Olmayan yollardan yürüyüp olmayan göklerde uçmadınız. Ya görüldüğünüz gibi oldunuz, ya da olduğunuz gibi görüldünüz. Bunun için düşünceli davranmak, ken-

dinizi kısıtlamak ve idareli yaşamak zorunda kaldınız. Şöyle birkaç kez olsun gönlünüzce eğlenmediniz. Yarın yokmuş gibi yaşayamadınız. Hep duyarlı, tutarlı ve alçakgönüllü olmanız ne büyük erdemdi!..”

Oğlum, “Dedemin büyük bir imrenle sayıp döktüğü bu edimler, değer olmaktan çıkı- kalı çok oldu. Onlar, düne ilişkindi ve dün, öldü. Siz, bugüne bakın. Başkalarını düşünceğiz diye kendi yaşamınıza gölge düşürmek ne anlamsız.

rınızın düşününüzde, sözüm ona, sahte çıkınca, “Hayııııı!” diye bağırarak uyandınız. O korkuyla dudaklarınız uçukladı. Yaşamı, darasını düşünmeden tartmak ne yıpratıcıydı!”

Oğlum, “Bürokrasinin kısır döngüsüne kapılmak saçmalıktan öte bir şey değildir. Diploma dediğiniz nedir ki; bir kâğıt parçası değil mi? Başarı, kazandığınız parayla eşdeğerde olduğuna göre, korkaklığa da ürkekliğe de gerek yoktur. Hem zaman, ‘bırakınız yapsınlar, koy veriniz geçsinler!’ diyenlere kucak açmıyor mu? Yaşamı,

"Dürüstlük yan yatıyor, erdem çamura batıyor," diye hayıflanırsanız, elinize bir şey geçmez. Üstelik kendinizi de mahvetmiş olursunuz.

Önünüzde kat ve yat edinme fırsatlarınız varken, “Dürüstlük yan yatıyor, erdem çamura batıyor,” diye hayıflanırsanız, elinize bir şey geçmez. Üstelik kendinizi de mahvetmiş olursunuz. İki kez doğulmayacağına göre, günü gün etmekte yarar var. Hep çekinik ve idareli olup yaşamı zora sokmak, ne onulmaz bir saplantı!..”

Babam, “Mesleksel çalışmalarınızda öylesine başarılı oldunuz ki, çevrenizdekiler sizlere gıpta ile baktılar. Sicillerinize iğne ucu kadar bir leke düşmedi.

Eriştiklerinizi koruma güdüsü, sizleri tedirgin etti. Aradan sıyrılıp tepelere tırmadıkça, düşme korkularınız arttı. Geçmişinize bakınca, bir uçurumun kenarındaymışçasına başınız döndü. Öylesine ki, ananızın ak sütü gibi helalinden edindiğiniz diplomala-

olduğu gibi kabul edememek ne büyük bir aymazlık!”

Babam, “Açmazlarınız daha çok yokluk korkusunun türevi olan parada düğümlendi. Yemediniz, içmediniz, elinize geçenleri biriktirmeye kalktınız. Çoğu zaman sinekten yağ çıkarmaya kadar ileri gittiniz. Para olmayınca, eşek olup binileceğinizi, öküz olup dövüleceğinizi sandınız. Para tutkusunu yenemediniz. Çevrenizdeki açları doyuramadınız, çıplakları giydiremediniz. Ve o el kiri para, yaşamınızın anlamını çok daralttı. Varlık için yokluğa düşmeniz ne acıydı!..”

Oğlum, “Gördüğünüz gibi zaman değişti ama paranın saltanatı sürüyor.

Para kazanmak ve onu bol kepçe harcamak bir yaşam biçimidir. Parayı

bir tüketim aracı saymayanlar, boz eşeğin kuyruğu gibi ne uzarlar, ne de kısalırlar. Günümüzün, genel-geçer değeri, ‘Varsıllara han hamam, yoksullara din iman,’ sözünde anlam buluyor. Bunu iyi kavrayamayanlar, rahat bir yaşamdan saf dışı edilmekten kurtulamazlar. Varlık için yokluğa düşmek ne anlamsız!..”

Babam, “Savaşların canımızı çok yakmasından mıdır, geleneklerin olumsuz yanlarını törpüleyemediğimizden midir nedir, bizden sonrakilere sevgi adına iyi rol modeller oluşturamadık. Sizler de bizlere bakıp çocuklarınıza hep uzak durdunuz. Sevginin yarı resmi, yarı özel olmaktan ileri gidemedi. Yalnızca onları sevmekten değil, belki de, onlar tarafından sevilmekten bile tedirgin oldunuz. Tinlerinizdeki bu topallığı göremeden de yaşanmaya başladınız.

Sevgiye uzak durmanız ne yıpratıcı bir yoksunluktu!..”

Oğlum, “Çocuk sevgisini abartmamak gerekir. Her şeyin maddeye dönüştüğü ve makineleştigi bir çağda yaşadığımız unutulmamalı. Çocukların bakımları için bunca olanaklar yaratılmışken, bırakalım da onlar, olması gereken ellerde, kendi kendilerine büyüsünler. Ana-babalar da kendi işlerine, kendi güçlerine baksınlar.

Herkesin kendi kamburunu kendisinin taşıması ne kutsanacak bir edim!”

Babam, ”Devraldığımız kapalı toplum baskılarından sizleri kurtarıp önünüzü açamadık. Yakın çevremizde ayıplanmış ve tabu sayılmış olan cinsellik anlayışımızı olduğu gibi sizlere aktardık. Sizler de okuduklarınızla gördükleriniz arasında sıkışıp kaldınız. İki arada bir dereye bocalayıp durdunuz. Ve sonuçta cinsellik dersinden sınıfta kaldınız. Kadın erkek ilişkilerindeki gerçekler,

düşlerinizi yuttu, yok etti. Hele sevdim ayları da gerilerde kalınca, yollarınız sapa laştı. Eşlerinizle aranızda kara kediler, ayrılıklar girdi. Midelelerinizin ve yatakları nızın yolları değişti. Sustunuz. Pustunuz. Evlerinizdeki denizler kabardıkça kabardı. Ne yazık, bu dalgaları aşabilecek gücünüz kalmadı. Karanlık bir tin içine düştünüz.

Şimdilerde, uykusuzluğa şarkı söylüyorsunuz.

Kafanızı beslerken, bedeninizi yok saymanız ne kötü bir aymazlıktı!”

Oğlum, “Cinsellik, yaşamın kopmaz bir parçası. Biz de onu hem tinimiz, hem de tenimizle tepe tepe kullanıyoruz. Evliliğe sıcak bakmıyoruz. Bir biçimde yanılıp şaşırarak evliliği yeğlemek durumunda kalmış olsak bile onu fazla abartmıyoruz. Baktık ki anlaşılamıyoruz, ayrılmak ne güne duruyor?

Kafamızı beslemeden önce, bedenimizi düşünmemiz ne güzel!..”

Babam, Çoğunuz köyden, kasa-

kaldığınızda, bindiğiniz otobüsün nereye gittiğini sormayı unuttunuz. Gözlerinizi bir açtınız ki, son durağa gelmişsiniz. O zaman da yuvasız kuşlara döndünüz.

Bin kez ölüp bir kez yaşayamamak ne kötüydü!..”

Oğlum, “Devlet dediğiniz nedir ki? Birey varsa devlet var. ‘Birey’ dediğimiz de, bir ulus devletin yurttaşı olmaktan çok, bir dünyalı kimliğiyle ortaya çıkmaktadır bugün.

Bunun ayrımına varamadan silinip gitmek ne acı!”

Babam, “Cumhuriyet, sizleri önüne katıp aydınlığa götürdü, ellerinize kalem verdi, önünüze olanaklar serdi. Okuttu,

“Cumhuriyet, sizleri önüne katıp aydınlığa götürdü, ellerinize kalem verdi, önünüze olanaklar serdi. Okuttu, adam etti.

badan geldiniz. Bin yıl öteden yanaşıp bin yıl ileriye gidecekmışçesine didindiniz durdunuz. Yoruldunuz. İnsanlar eskirse, sizler de eskidiniz. Biraz mola, biraz da moda dışı kaldınız. Çok katmanlı kişilik yapınızda sakladığınız beklentilerinizi, emeklerinizi, becerilerinizi, uç uca uladınız, bugünlere eriştiniz. Ne umdunuz, ne buldunuz? Onca özveriye karşın önemli başarılar mı, dillere destan mevkiller mi?

Ama bir gerçek var ki, tüm yaşam boyu devlet yoruldu, sizler yorulmadınız. Sizler devletten hem büyük hem küçük oldunuz. Devletle vatandaşın arasında durdunuz. Çoğu zaman, ikisinin arasını buldunuz. Bunları yapmak için sık sık göç etmek zorunda

adam etti. Sizler, birer ömürlük konuk-tunuz. Hiçbiriniz kendi kendinizin olmadınız. Kendi yaşamınızı yaşayamadınız. Olması gerekenle, olabildiğiniz arasında kaldınız. Ama sonuç olarak hepiniz, cumhuriyetin yılmaz savaşçısı olma yükümlülüğünüzü yerine getirdiniz. Aydınlanma güneşi sizlerle doğdu; sizler de arkanızdan gelenlere yansıtınız. Kimsesizlerin kimsesi olmayı hep sürdürdünüz geldiniz.

Şimdilerde ölülerinize, amma ille de yaşayanlarınıza, reva görülenler, ne ayıp!”

Oğlum, “Bir cumhuriyet lafı tutturmuş gidiyorsunuz. Bağlanıp göklere çıkardığınız o değerler iflas etti. Şimdi iletişim ve ulaşım çağındayız.

Televizyonlar, bilgisayarlar ve hava trafiği, dünyayı küçülttü. Yeni yaşam biçimleri dayattı. ‘Küreselleşme’ adı altında ekonomi tekelleşti. Her yanı çılgın bir tüketim alışkanlığı sardı. Onun yarattığı akıntıya karşı duranları, azgın dalgalar, önüne katıp sürüklüyor ve yalçın kayalara çarpa çarpa, ufalayıp yok ediyor. Bunca geri kalmış ülkede, hükümetler durup dururken mi yok olup gidiyorlar sanıyorsunuz?

Şimdi, ‘Vatan, millet.’ diyenlere, vatandaşın, bıyık kıvrıp geçtiğini unutmayınız.

Önümüzdeki bunca fırsattan yararlanmak varken, masallarla avunmak da neye? Siz de üstünüze bluejean geçirip kafanıza jöle sürerek mutlu olmayı niçin denemiyorsunuz?”

Babam, “Torunumu dinledikçe bir tuhaf oluyorum. Onlar, böylesine önündekileri kapışır, gerisini düşünmezler ve de etik değerlere sırt dönerlerse, ‘barış’ ne olacak pekiyi? Onu kim koruyup kollayacak?” diye hayıflandı. Oğlum ise, “Sizler baba değil misiniz? Ne güne duruyorsunuz? Onu da siz sağlayın. Hem, savaş olmadan, barış olmaz,” deyip çıktı işin içinden.

O, sözlerine böylece son noktayı koyduğunda, resminin önünde durduğumuz Atatürk, ağzını açıp tek söz söylemeden, üzgün bakışlarla bizi süzüyordu. Ne diyeceğimi, ne yapacağımı şaşırdım. Yenik düşmüş bir asker perişanlığı içinde ıssızlığımın içine gömülü kaldım. •

bekirozgen@butundunya.com.tr

KONFÜÇYÜS'ÜN AŞK ÖĞÜTLERİ

- Tedavi edilemez derecede romantik olun.
- Birlikte kitap okuyun, el ele tutuşun ve düzenli yürüyüşlere çıkın.
- Gülümsemeler bulaşıcıdır. Ona da bulaştırın.
- Güvenilir bir sırdaş olun ve onu kimseye şikâyet etmeyin.
- Onun en sevdiği çiçeği, rengi, müziği, şiiri ve yazarı bilin.
- Ona beklemediği hoş sürprizler yapın. Hiçbir neden yokken de kart ya da küçük aşk notları yollayın.
- Birbiriniz için özel ve gizli takma adlar bulun.
- Aşk birlikte saçmalamaktır. Arada bir, birlikte sonuna kadar saçmalayın.
- Kimin haklı olduğunu tartışmayın, neyin doğru olduğuna karar verin. Her tartışma sonunda barış anlaşmasını bir öpücikle imzalayın.
- Sevdiğinizizi yalnızca onun duyabileceği biçimde eleştirin. Övgünüzü ise bütün dünyaya duyurun.
- Bedeninize iyi bakın. Daima sağlıklı ve dinç olmayı kendinize ve ona borç bilin.
- Bir kucaklaşmadan ilk ayrılan siz olmayın.
- Eş seçmek kitap seçmeye benzer, iyi tasarlanmış bir kapak ve cilt ilginizi çekebilir. İçeriği sağlam olmadıkça sonunu getirmek zordur.
- Aşk için evlenin. Hem eşinizin hem de kendinizin en iyi arkadaşı olun.

Hediyeyi kabul etmek de bir inceliktir.

Tıp Fakültesini bitirdikten kısa bir süre sonra, Orta Anadolu'nun küçük bir kasabasındaki sağlık ocağında göreve başladım. Türlü zorluklar içinde yaşam mücadelesi veren Anadolu halkına hizmet etmek en büyük idealimdi. Bu nedenle de, hergün muayene odasının önünde uzun kuy-

ruklar oluşturan hastaları dikkatli şekilde muayene ediyor ve hepsinin yakınmalarına elimden geldiğince yardımcı olmaya çalışıyordum. Beni aşan vakaları da en yakın il merkezindeki hastaneye sevk ediyordum.

Yine yoğun bir gündü ve hastaların biri çıkıyor, biri giriyordu. Kapı

açıldı ve içeri, birbirine destek vererek yürüyebilen oldukça yaşlı bir çift girdi. Ağır adımlarla gelip karşımdaki sandalyelere oturdular. Kıyafetlerinden varlıklı olmadıkları anlaşılıyordu. Merkeze pek de yakın olmayan bir köyde yaşıyorlarmış.

Önce erkeğe sordum:

“Söyle bakalım amca, nedir şikâyetin?”

“Doktorum, Allah’a şükür benim önemli bir şikâyetim yok, ben idare edip gidiyorum. Esas hanımı getirdim.”

Hanımın da şikâyetleri çok önemli değildi. Uykusuzluk ve yorgunluk çeki-yormuş ve çok çalışırsa kalbi çarpı-yormuş. Muayene sonucunda da önemli bir bulguya rastlamadım. Şikâyetlerine iyi gelecek ilaçları yazdım, nasıl kullanacağını izah ettim ve ilaçları düzenli bir şekilde, aksatmadan kullanırsa, kısa zamanda turp gibi olacağını söyledim. Bunları hastalık olarak kabul etmediğini, onların yaşında görülmesinin çok normal olduğunu da sözlerime ekledim.

Her ikisinin de yüzleri aydınlandı. Sevinçten gözlerinin içi gülüyordu. Karşıma gelinceye kadar kim bilir neler düşünmüşlerdi ama sözlerim her ikisini de çok rahatlatmıştı. Benim için dua ettiler, hayırlar dilediler ve yine birbirlerine destek vererek ayağa kalktılar.

Yaşlı adam elini ceketinin iç cebine soktu ve çıkardığı parayı mahcup bir ifadeyle ama minnet dolu gözlerle ve tek kelime konuşmaksızın masamın üzerine koydu.

Bir anda kanımın tepeme çıktığını hissettim. Ayağa fırladım ve “Bu parayı al ve hemen bu odayı terk edin” diye bağırdım. Adam usulca parayı aldı ve yine ceketinin iç cebine koydu. Her ikisinin de gözlerinde büyük bir şaşkınlık ifadesi vardı. El ele tutuştular ve yine birbirlerine yaslıya yaslıya dışarı çıktılar. Son olarak gözlerinde gördüğüm yalnızca hüzüdü.

Olayın etkisinden uzun süre kurtulamadım. Düşündüm, düşündüm... O güne kadar, özellikle parasal konularda önyargılı sözler işitmişim. Hastadan para kabul edilmez. Hediye bile olsa... Edenler şerefsizdir, namus-suzdur. Bu düpedüz rüşvettir ve bu leke ömür boyu çıkmaz. Ve buna benzer daha birçok şeyler.

Çok deneyimsizdim ve onların hangi duygularla bu parayı verebileceklerini hiç düşünmemişim. Ve de böyle bir olayla ilk kez karşılaşmışım. Yaşlı çift belli ki birtakım korkularla gelmişti muayeneye. Doktor, “Teyze, sende kalp var, çok dikkat etmelisin. Hiç çalışmayacaksın, ev işi bile yapmayacaksın” diyecekti. Bir sürü tahlil, tetkik yapılacaktı. Belki de hastaneye yatırılacaktı. Ve ondan sonra da ölümün soğuk nefesini hep ensesinde hissedecekti.

Adama gelince...

Bunca yıldır kendisine can yoldaşlığı yapmış eşini kaybeder miydi acaba? Hastalığı o kadar ileri miydi? Belki de birbirlerine bile söyleyemedikleri endişelerle girmişlerdi doktorun odasına. Ama doktorun ağzından bal damlamıştı.

Tüm düşündükleri saçma birer kuruntudan başka bir şey değilmiş meğer. Ne kadar da sevinmişlerdi. Gözleri ıslık ıslık olmuştu, muayene bitip de her şeyin normal olduğunu işittiklerinde. Sevinçle birbirlerinin gözlerinin içine bakmış ve bunu benimle de paylaşmak istemişlerdi.

Bana olan minnet duygularını nasıl ifade edebilirlerdi acaba?

Bir armağan vermeleri gerekiyordu. Bu düşünceyle adam elini ceke-tinin iç cebine sokmuş ve belki de tüm parasını masamın üzerine bırakmıştı.

Ama ben ne yaptım? Gözlerimde şimşekler çakarak bu armağanı reddet-tim. Onların sevinçlerini bir anda önce hayrete sonra da hüzüne döndürdüm, minnet duygularını yerle bir ettim. Bu iki yaşlı insanın davranışlarında hiçbir art niyet yoktu. Aksine gayet doğal, gayet saf, içten, saygı ve sevgi doluydu.

Parayı elbette kabul etmeyecektim. Ama öyle güzel sözler söyleyerek geri çevirebilirdim ki... Örneğin “Amca, ben bu parayı bir şartla kabul edeceğim. Senin mutlaka bir torunun vardır. Bu parayla ona bir armağan alacaksın ve bunu ona benim gönderdiğimi söyleyeceksin. Böylece beni daha fazla sevindirmiş olursun.”

Günlerce, aylarca bu tür cümleleri aklımdan geçirerek o yaşlı çiftten özür dilemeye çalıştım. Ama olan olmuştu. Deneyimsizlik ve düşüncesizlik sonucu bu yaşlı çiftin gönüllerini kırmış-tım.

Bu tatsız olayı ne zaman hatırlasam, içimde bir sızı hissederim, hü-zünlenirim.

Ama aldığım ders ise, yaşamım boyunca unutamayacağım tek tesellimdir: “Hediye-yi kabul etmek de bir incelik-tir.” •

yucelaksoy@butundunya.com.tr

Olayın etkisinden
uzun süre
kurtulamadım.
Düşündüm,
düşündüm...

HER YAŞTAKİ ÇOCUKLAR İÇİN

Ali Murat Erkorkmaz

Sis Dağılırsa

Hayal Biter mi?

Çocuktum, ufacıktım, top oynadım acıktım
Buldum yerde bir erik, kaptı bir alageyik
Geyik kaçtı ormana, bindim bir akdoğan
Doğan yolu şaşırdı, Kaf dağından aşırıldı
Sis basmıştı dağları, is ve duman içinde
Merak ettim ne vardı sislerin gerisinde
Anlamıştı akdoğan, bakınca gözlerime
Attı beni bir eve, teslim etti anneme

(Ali Murat Erkorkmaz,
21 Eylül 1948,
Doğumgünüm)

Annem beni şımarttı, şarkı, şiir
söyledi / Tümen Kuzu anlattı, beni
hep destekledi

Verdi renkli kalemler, nice resim-
ler çizdim / Ne olduysam ben bugün,
hep annemden öğrendim

Nonoş bir kedim vardı, bütün gün
miyavlardı. / Babam evler yapardı,
bir de kotramız vardı.

Moda'da üst terasta, sekizinci kat-
taydık / Beraber sandal yaptık, Kala-
mış'ta dolaştık

O zamanlar denizde sandaldan ge-
çilmezdi / Erkekler şık, bakımlı, ka-
dınlar çok güzeldi

Tiraje, Hande, Asım, üç de karde-
şim oldu / Çok eğlendik birlikte, hayat
renkler doluydu

Evde çok hayvan vardı, annem se-
ver bakardı / Onlar için ayrılmış, özel
tuvalet vardı

Saydım baktım kimler var, onbir
kedi yaşardı, / İki köpek dalaşmaz, ev
içinde oynardı

İki sarı kanarya, bülbül öten iskele/
Bembeyaz bir güvercin, kitaplığın
üstünde

Nuri diye bir horoz, annem don
giydirmişti / Babama bir işçisi
armağan getirmişti

Bir de koca bir leylek, gökten düş-
tü davula / Biz müzik çalışırken evin
üst terasında

O da kaldı gitmedi, bir yıl bizle
evdeydi / Veteriner Fehmi bey her
hafta görevdeydi

Moda İlk Okulunu, çok kocaman
sanırdım / Ne kadar küçücükmiş yıllar
sonra anladım

Okula götürmeye bir araba gelirdi / Sanmayın motorluydu, kızıl bir at çekerdi

En yakın arkadaşım Erselan çok zeki idi / Hep yeni fikirlerle, buluşlarla gelirdi

Çizdiğimiz resimler gerçek olur yaşardı / Herkesten çok zengindik, biz çizdikçe artardı

Erselan askerlikte hayalini yitirdi / Ümitsiz tek kurşunla yaşamını bitirdi

Maarif Kolejinde yatılıydık hepimiz / Şükrü, Engin, Pars, Cömcöm ve de diğerlerimiz

Akşam üstü ders biter Hafızlar'da turlardık / Yavaş yavaş gezinir ne hayaller kurardık

Gelecekte neler var kimler neler olacak / Yaşam öyle uzun ki ne yapsan dolmayacak

Benim derdim uzayla, gitmem gerek oraya / Glenn, Yuri Gagarin çoktan çıktı fezaya

Çarşamba izin günü, Beyoğluna giderim / Fitaş üstü ABD kütüphanesi yerim

Mikro fişler verirler, dökümanlar, belgeler / Sanki çocuk değilim, benle ilgilenirler

Lise iki baharı okuldan roket attım / İstanbul'un yukardan resimlerini aldım

Mazhar, Fuat, Ortaçgil, Erol Evgin yan komşum / Neşet, Nükhet Ruacanlar arkadaşla doymuşum

Hepimizin hayali geleceğin renkleri / Hepimizin çocukluğu, umudu, hevesleri

Çaldık, gezdik söyledik, birlikte çok eğlendik / Sonra bir bir ayrılıp yolumuzu izledik

Üniversitedeyken başka bir dünya gördük / Boykotlarla birleştik, Gezmüşlerle yürüdük.

Kızlar girdi yaşama çabuk seçtim birini / Daha yirmiiçümde kuruverdim evimi

Çabuk aktı zamanlar, ilkönce Kanan doğdu / İki yıl geçer geçmez bir Pınar kızım oldu

Gazeteler dergiler, başladım çalışmaya / Çizgilerle kitaplar ve filimler yapmaya

Kısa bir zaman sonra baktım ülke yetmiyor / Sanata ve bilime hiç bir ilgi duymuyor

Attım ben de kapağı yurtdışına doğrudan / Gezdim gezegenimi, Avrupa, Arabistan

Ödüllerle bezendim gittiğim ülkelerde / Ama kafam basmadı bir türlü ticarete

Para ile oynamak serde yer almayınca / Ne yapsın Sultan Mahmud yetenek olmayınca

Yıllar sonra tak etti, döndüm geldim yurduma / Kokusunu sevdiğim rengarenk vatanıma

Yerlere de tükürse minibüs şoförleri / Hamurumuz bu bizim, özleirim o yerleri

Yeniden bir ev kurdum, bu defa bir yazarla / Bir genç daha kazandı, Dünya tanıştı Can'la

Filmlere hız verip eğitime yük-lendim / Elli dizi ürettim, ödüllere ünlendim

Makineyle aşk yapıp yazılımlar ürettim / Bu uğurda sanırım gençliğimi tükettim

Yapay zeka diyerek doğaya kafa tuttum / Bilim çevrelerinde yaptıklarını sundum

Gidemedim uzaya ama çok yakın durdum / Nasa'nın dergisinde kapak konusu oldum

Sonra tekrar ev kurdum, Deniz'le ve sevgiyle / Güzellikler ürettik beraber kendisiyle

Dünyaları dolaştık, saygından saygı gördük / Kedi, köpek, kuşlarla, atlarla yaşam ördük

Zaman aktı hızlıca, sis gittikçe inceldi / Ve hemen arkasında somut gerçek belirdi

Meğer gerçek hayalmış, hayal gerçek aynası / Koştukça yol uzarmış, yorgunluğu cabası

Artık Şükrü, Pars yoklar, Cömcöm bile kalmadı / Birikmiş onca yaşam, sis ardında yıprandı

Oysa dönüp bakınca ben nerdeyim şu anda / Hayal dolu bir çift göz görüyorum aynada

Hâlâ yirmi olmadım eskise de bedenim / Aklım yeni yüzyılda, altmış-dörtlük bir gencim

Beyaz saçlı bir çocuk sayılıyım çoğuna / Ama yaşam yepyeni, bugünün çocuğuna •

alimuraterkorkmaz@butundunya.com

27 NUMARALI ODA

Bir adam, akıl hastanesini arayıp 27 numaralı odada kimsenin kalıp kalmadığını sordu. Hastabakıcı gidip baktıktan sonra,

“27 numaralı odada kimse yok efendim.” dedi, “Oda boş.”

“Çok iyi” dedi telefondaki adam, “Şaka maka ama gerçekten kaçmışım vallahi!..”

İNSANLAR YAŞADIKÇA

Mehmet Ünver

Uyku Fantezileri

Ömrümün hiç değilse bir gecesini geçirmek istediğim ilginç mekânlar vardır. Sarayburnu Feneri'nden tutun da, Tophane Rıhtımı'na bağlı şirin liman römorkörünü hatta dev inşaat vinçlerinin en tepelerindeki operatör kabinlerini bunların arasında sayabilirim. İstanbul'a yükseklerden bakan bir cam kabinde mehtabı ve kentin ışıklarını seyrederek bir gece geçirmek kayda değer bir macera olurdu doğrusu.

KAPALIÇARŞI'DA UYUMAK

Ana girişinden içeri adımımı atar atmaz burnuma çarpan yılanmış havasıyla ruhumu bir anda avucunun içine alıveren Kapalıçarşı da, hiç değilse bir geceliğine yatıya kalmak istediğim yerlerden biridir. Özellikle de çarşının Sandal Bedesteni denilen ve her metrekaresinde sayısız tarihi anının hâlâ capcanlı yaşadığı kısmında uygun bir köşeye yumuşacık bir döşek serip, uyuma düşleri kurarım hep.

Sandal Bedesteni'ni görmüşsünüzdür. Dar galerilerde yürürken bir anda günümüzden iki yüzyıl önce gelin olmuş bir genç kızın çeyizinden çıkma pirinç mangalla karşı karşıya kalırsınız. O mangal ki, yaydığı ısının tenlerdeki ılık dokunuşuyla nice karakışlar atlatırmıştır ait olduğu eski İstanbul ailesinin üyelerine. Gözlerinizi kapatıp bir zamanlar Eyüp sırtlarında deli poyraza ve karayeyle direnen bir evin salonunda düşlersiniz onu. Kim bilir belki de biz doğmadan çok önce, Ortaköy sahilindeki balıkçı barınağının kuytu odalarından birinde soğuktan morarmış elleri ısıtmıştır.

..ruhumu
bir anda avucunun
içine alıveren Kapalıçarşı
da, hiç değilse bir geceli-
ğine yatıya kalmak
istediğim yerlerden
birdir.

Bedesteni gezmeye devam ederken bu kez, bir zamanlar Boğaz sırtlarındaki narin köşklere birinde nice misafir ağırlamış olan gümüş çay takımı mağrur bir edayla selamlar sizi. Ekmelzadelerden, Feride hanımefendiye beybabası Nahit Rüstem efendinin Berlin'den getirdiği zarif çay takımıdır

belki o gördüğünüz. Hemen yan dükkânın vitrininde sergilenen eski nişan bohçalarından çıkma fildişi taraklar, Acem diyarlarından gelme lâl gerdanlıklar, uzak serap göllerinin rengini taşıyan firuze yüzükler, yıldız ışıltılı opal broşlar yüreğinizde engellenemez bir hüznü yaratırlar. Çünkü onların, çoktan çeşitli tarihi mezarlıklarda ebedi uykularına yatmış olan eski İstanbul hanımefendilerine ait olduklarını bilirsiniz. O dar galerilerde dolaşırken ortama sinmiş olan hoş kokunun nereden geldiğini merak edersiniz. Sonra vitrinlerdeki kesme kristal şekerlikler, mineli pudralıklar, sedef enfiye kutuları, porselen demlikler, kehribar tepihler, sararmış inciler, sim işli şallar, saten örtüler gözünüze çarpar. İşte o an kokunun kaynağını bulursunuz: Yüzyıllardan beri insanlar için yaratılmış bütün o güzelliklere sinmiş olan geçmişin buhurlu kokusudur aslında burnunuza dolan. Onlardan yayılıp, birbirine karışarak çarşıdan içeri adım attığınız anda sizi saran o egzotik rayihayı oluşturmaktadırlar şimdi.

Ve ben, bir gece, herkes dükkânlarını, galerileri terk edip, ağır tarihi kapılar kapandıktan sonra Kapalıçarşı'da uyumayı düşünüyorum. Dışarıda karakışın hüküm sürdüğü uzun bir gece, Sandal Bedesteni'nin ortasına bir halı atıp, ipek bir yorgana sarılarak kendileri çoktan ebedi suskunluklara karışmış, anılarıysa her adımda karşımıza

çıkan hanımefendileri ve beyefendileri gözlerimin önünden geçirerek düşlere dalmak istiyorum.

YORGANCIDA UYUMAK

Ailemizin memuriyet görevi nedeniyle çocukluğumun bir bölümü şirin bir Anadolu kasabasında geçti. Halkı, ilkbahar ve yaz aylarında tarlalarda yoğun bir şekilde çalıştığı için düğünler, sünnetler kentlerdekinin tersine hep kış aylarında yapılırdı. Bu nedenle yerden karın haftalarca kalkmadığı Ocak, Şubat ayları terzilerin ve yorgancıların en yoğun çalıştığı döneme denk gelirdi. Şiddetli bir tipinin köşe başlarında kar anaforları yarattığı bir gün annemle yorgan siparişi vermek için gittiğimiz hallaç dükkânının masalsı

Şiddetli bir tipinin köşe başlarında kar anaforları yarattığı bir gün annemle yorgan siparişi vermek için gittiğimiz hallaç dükkânının masalsı güzelliğini hiçbir zaman unutamadım.

güzelliğini hiçbir zaman unutamadım. Dışarının karakışına inat içerisi adeta sıcacık bir renk cennetiydi. Duvarlarda üzerlerine düşen ışıqla pırıl pırıl parılayan sarı, pembe, yeşil, mor, gülkurusu, tırşe renkli, ipek yüzü yorganlar asılıydı. Görüntünün sıcaklığı ve renklerin uyumu insanın içine bir huzur duygusu veriyordu. Dükkânın ışıltısı

öyle çekiciydi ki, havanın kararmaya başladığı kış akşamında daha sokağa girerken gözlerimi almıştı. Yerden yarım metre kadar yüksekte kurulmuş ve çağla yeşili bir muşambayla kaplanmış olan platform, yorgancının çalışma alanıydı. Ayakkabılarını çıkartmış olarak o yumuşacık yorganlardan birini üstüne doğru çekmiş, nakışlıyordu.

Dükkânın caddeye bakan cephesi tamamen cam olduğu halde dışarının kışı ve ayazına karşın içersinin tatlı sıcaklığı şaşırtıcıydı. Sonra içinde turuncu korların yalazlandığı kocaman bir pirinç mangal gözüme çarptı. Isının kaynağı oydu:

"Karşı fırın benim biraderindir. Sağ olsun ne zaman istesem mangal için kızgın kor hazır. Valla öyle tatlı bir sıcak oluyor ki, bazen kafam düşüp, uyukluyorum."

Yorgancı, yüzünde mesut bir gü-

lümsemeyle bu açıklamayı yaparken dışarıya bakıp, azgın karayelle savrulan karın altında bir an önce evlerine kapağı atmaya çalışan insanlara acı-mıştım. Belki bazılarının ısınacak bir sobası, ocağı yoktu. Oysa yorgancının duvarlarını rengârenk emeğiyle donat-tığı mekân adeta cennet gibiydi. İşimiz bittikten sonra görev yerimiz olan beş kilometre ötedeki köye dönecektik. Bulabilirsek bir at arabasıyla. Bula-mazsak da yürümek zorunda kalacak-tık ki genelde bulunmazdı. O zamanlar taksi, dolmuş hak getire... Kıskançlıkla yorgancının yüzündeki bahtiyar ifa-deye bakakalmıştım. O soğukta kırık cam parçaları gibi yüzümüze vuracak kar taneleriyle mücadele ederek, onca yolu yürümek yerine mangalın tatlı tatlı ısıttığı dükkânda, çalışma ala-nına serile-

Sonra içinde turuncu korların yalazlandığı kocaman bir pirinç mangal gözüme çarptı. Isının kaynağı oydu...

cek yumuşacık yorganların altına kıvrılıp, dışarıda yağın karı seyrederek uyusaydık ne güzel olurdu. Hem neden olmasındı ki? Belki yorgancı bize izin verirdi: "Amca, sen hiç geceleri burada uyudun mu?"

"Uyumaz olur muyum? Bazen işler yığılır, geç saatlere kadar çalışırım. O zaman eve gitmez yorganlara sarılıp burada uyurum."

Ne büyük bir keyifti kim bilir. Çocuk ruhum, o kış gecesini gözümü kamaştıran rengârenk yorganlar arasında, o şirin dükkânda uyuyarak geçirmek istiyordu:

"Amca, bu gece biz de burada kal-sak. Bu havada köye kadar yürümek çok zor olacak."

İşte o an, annem: "Sen neler saçmalıyorsun böyle?" dercesine omzuma bastırmıştı. Oysa yorgancı yüzündeki munis ifadeyle kalmamızı onaylamıştı bile:

"Kalın evladım. Ne işiniz var bu karda boranda köy yollarında? Burası sıcacık. Alırsınız yorganları da üstünüze..." Bunu öyle çok istiyordum ki. Öte yandan annemin böyle bir şeyi kabul etmeyeceğinden de emindim. Nitekim işimiz bittikten sonra dükkânda-yken çıkartmış olduğumuz atkılarımızı sımsıkı boynumuza sardı ve ayırdık. İçerinin tatlı sıcaklığına karşın dışarıda zehir gibi bir soğuk vardı. Tipiyle savrulan kar taneleri yüzümüze çaptıkça tenimize iğneler batıyormuş gibi acıyordu. Tahmin ettiğiniz gibi araba da bulamadık ve köye kadar olan beş kilometreyi saatler süren nefes nefese bir yürüme sonunda aştık. Öte

yandan yorgancının insanın içine mutluluk, yaşama sevinci veren o sıcacık, rengârenk dükkânını hiç unutamadım. Şimdilerde, özellikle de soğuk kış akşamları, ne zaman bir hallaç dükkânının önünden geçsem, duvarlara yan yana asılmış rengârenk, nakış nakış ipek yorganlara bakarım ve kırk beş sene önce içimde ukde kalan o eski arzu tekrar depreşir. Çat kapı içeri girip: "Bu gece şu güzel yorganlara sarınıp dükkânınızda uyumama izin verir misiniz" diye sormak geçer aklımdan. Kim bilir belki bir gün buna cesaret ederim. Hem belli olmaz. İzin veren de çıkar belki.

ÇENGELKÖY KOYUNDA, BİR TEKNEDE UYUMAK

Hep yaşamak istediğim uyuma fantezileri içinde gerçekleşen bir tane var: O da; Çengelköy koyunda, demirli bir balıkçı teknesinde birkaç dostla birlikte ilk sonbahar sağanağının sesini dinleyerek uyuduğumuz o unutulmaz gecedir. Bunu gerçekleştirdiğimizde yirmili yaşlardaydık. Ekim ayı başlarıydı. Palamut akını sürüyordu. Akşam inmeden önce açılıp, Arnavutköy civarlarında kendimize yetecek kadar palamut avlamıştık. Sonra Çengelköy koyuna demirledik. Gece iyice serinlemişti. Her an sıkı bir yağmur indirecek gibi bir ağırlık vardı havada. Sahildeki yalıların salonlarındaki dev kristal avizelerin ışıltısı Boğaz'ın sularında hareleniyordu. Yanımızda bir gazocağı ve tava vardı. Hemen hazırlıklara girişip palamutları kızartmaya başladık. Salata malzemesi ve içki alması için teknenin küçük botuyla sahile

bıraktığımız arkadaş döndüğünde deniz üstündeki şölen hazırды. Geç saatlere kadar yiyip, içip sohbet ettik. Hepimiz fazlasıyla çakırkeyif olduğumuzda sahildeki yalıların ve tepelerdeki apartmanların ışıkları birer birer sönmeye başlamıştı. Doğrusunu söylemek gerekirse; rakının verdiği tatlı rehavetle bizim de uykumuz gelmişti.

Yanımızda getirdiğimiz battaniyelere sarılarak, teknenin camekânlı iç bölümünde döşemeye balık istifi sıralanarak uyumaya başladık.

Boğaz'ın rüzgârıyla bir beşik gibi hafif hafif sallanan teknedeki uyku öyle tatlı gelmişti ki, ilk gök gürültüsünü duyduğumda rahatımı bozup

yerimden kalkıp da bakmak gelmemişti içimden. Derken daha şiddetli ikinci bir gök gürültüsü ve hemen ardından da bardaktan boşanırcasına yağan bir sağanak bastırınca ister is-

Yanımızda getirdiğimiz battaniyelere sarılarak, teknenin camekânlı iç bölümünde döşemeye balık istifi sıralanarak uyumaya başladık.

temez sarındığım battaniyeden hiç çıkmadan kafamı kaldırıp, camekândan dışarı baktım. Hemen önümdeki denizin üstü binlerce yağmur tanesinin sertçe vuruşuyla delik deşik olmuş gibiydi. Sağanakla birlikte görüş azal-

dığı için Boğaz'dan geçer gemiler dü-
düklerini öttürmeye başlamışlardı.
Yattığımız bölmenin üstündeki tavan
kaplamasına şiddetle vuran yağmur
taneleri trampet tıkırtısına benzer ses-
ler çıkartıyorlardı. Yanımda uyuyan
arkadaşlara baktım. Ne gök gürültüsü,
ne de sağanak onları etkilemişti. Mışıl
mışıl uyumaya devam ediyorlardı.
Üçüncü şimşegin parıltı-
sında sahildeki yalıla-

Üçüncü
şimşegin parıltısında
sahildeki yalıların bakımlı
bahçeleri ve o bahçe-
lerdeki heykeller birkaç
saniyeliğine görünüp
kayboldular.

rın bakımlı bahçeleri ve o bahçelerdeki
heykeller birkaç saniyeliğine görü-
nüp kayboldular. Sadullah Paşa yalısı
hemen karşıımızdaydı. Bir an için o
muhteşem binada ömrünü geçiren ku-
şakları, şamdanların aydınlattığı, de-
vasa mangalların ve şöminelerin ısıt-
tığı görkemli salonlarda kimlerin ya-
şamış olduğunu düşündüm. Bizler
teknemizle o gece onlara komşu ol-
muştuk. Güvertede hoş bir sohbet or-
tamı oluşturmuş, alkolün verdiği reha-
vetle koyun tam ortasında, küçük dal-
galarla sallanan bir beşiğin koruma-

sında uykunun sıcak kucacağına düş-
müştük. Hâlâ aynı şiddetle yağan sa-
ğanığın yarattığı tıptırtıların ninnisi
de özel bir hediyeydi.

Bir süre sonra yarım kalmış uyku-
mun çağrısına dayanamayıp, mışıl mı-
şıl uyuyan arkadaşlarımın arasına tek-
rar uzandım. Ne kadar geçmişti, bil-
miyorum. Çok şiddetli bir gök
gürültüsüyle hepimiz birden
yattığımız yerden fır-
ladık. Evinde uyudu-
ğunu sanan bir dostu-
muz şaşkınlıkla soru-
yordu: “Neredeyiz
yahu, evde değil mi-
yim?” Haline gülerек,
hep birlikte camekâ-
nın ardında kalan yağ-
muru ve Boğaz sahili-
ni seyre daldık. Tekrar
uykularımıza döner-
ken karanlık denizin
sathına saçtığı ışıltılar-
la dev bir yolcu gemi-
si Karadeniz istikame-

tine doğru çıkıyordu. Gecenin o saa-
tinde görevli personel dışında herkes
uyuyor olmalıydı. Güneşin doğmasına
daha çok vardı. Hemen, sabah kahval-
tısını sahiliden getirteceğimiz Çengel-
köy böreği ve ocağımızda demleye-
ceğimiz çay eşliğinde, yine teknede
yapmaya karar verdik. Sonra tekrar
battaniyelerimize sarınıp kendimizi
Boğaz'ın çalkantısına, yağmurun tı-
pırtısına bıraktık. Uyandığımızda er-
tesi gün öğlen saatleriydi. Eminönü
vapuru iskeleden henüz ayrılmıştı. •

mehmetunver@butundunya.com

Civcivler çok mutluydular. Beş kardeştiler. Hepsi de sapsarıydılar. Kanatlarını açtılar mıydı kocaman bir sarı çiçeğe benziyorlardı. Annesi biraz uzaklaşıp, onları çağırdığında, kanatları kelebek kanadı gibi açılıp kapanıyordu. İçlerinde uçan da vardı. O hepsinden önce annesinin yanına varıyor, yemi kapıyordu. Ama anne tavuk hiç boş durmuyordu ki...

Toprağı kazıyordu. Kazdığı yerden birşeyler çıkarıyordu.

“Gıt gıt, gak gak...”

Yani, “Yiyecek birşey buldum civcivler. Koşun gelin yanıma” diyordu.

Yorulunca anneleri onları bir gölgeye götürüyor, orada kanatlarını açıyor, yavrularını kanatlarının içine alıyordu. Oh, ne hoştu anne tavuğun kanatlarının altında uyumak... Uyunur da düş görülmez mi?.. Civcivler de

düş görüyorlardı. Kimi düşünde kocaman bir buğday tanesi buluyor, kimi mavi bir boncukla oynuyor, kimi de göklerde uçuyordu. Uyanınca birbirlerine “Günaydın” diyorlardı. Sonra da gülüyorlardı. Uyudukları gece uykusu değil, gündüz uykusuuydu. Azıcık uyuklasalar da, hemen acıkıyorlardı. Önce biri, annesinin kanadının altından çıkıyordu. Onun, iki kez, “Cik cik” demesiyle ötekiler de uyanıyorlar, cik cik şarkısı söylemeye başlıyorlardı.

Yani, “Anne biz acıktık, haydi bize yem bul...”

İçlerinden biri de:

“Su içeceğim cik cik, su içeceğim cik cik” diyordu.

“Gıt gıt, gak gak, tamam civcivler tamam... Şimdi şuradan gideceğiz ama hiçbir zaman kümesimizin olduğu yerden uzaklaşmayacağız... Bakın ben size oralarda ne yemler bulacağım...”

Beş civciv arka arkaya diziliyor, annelerinin ardı sıra yürümeye başlıyorlardı. Anne bazen arkasına dönüp

sesleniyordu.

“Hani civciv marşı ha, haydin bakalım!..”

Civciler marş söylemeye başlıyorlardı:

Biz civcivleriz

Annemizi çok severiz

Onun arkasından gideriz.

Annemiz çağırdığında üşüşürüz

Bulduğunu bölüşürüz

Suyumuzu içine neşemizi buluruz.”

Marş söylemek çok güzeldi de anneleri su bulamamıştı. Alnı benekli civciv, “Anneciğim susadım” diye yineledi.

“Benekli, yavrum, civcivim, biraz bekle. Şimdi bulacağım...”

O da nesi; hava gürliyordu. Şarkıları en güzel söyleyen civciv bağırdı:

“Ben su buldum anneciğim... Bakın, kardeşimin kanadında su var...”

“Ayyy” diye bağırdı anne.

“Yağmur yağıyor civcivler, yağmur... Haydi hep birlikte kümese koşuyoruz... Yoksa ıslanırız...”

Anne, civcivleri önüne kattı:

“Koşun koşun, ıslanacaksınız” diyordu ama, benekli civciv gagasını havaya doğru açmış, “Biraz daha anneciğim, biraz daha yağmur suyu içeyim” diyordu.

Kümese varmışlardı. Civcivin biri sordu: “Hemen uyuyacak mıyız anneciğim?” Anne:

“Yok canım, daha akşam olmadı ki, yağmur dinsicin, yine dışarı çıkarız.”

Civcivler sevindiler. Yoo, akşamı da, uykuyu da çok seviyorlardı. Çünkü akşama dek ayaktaydılar. Bazen annelerinin önünde, bazen arkasında, koşuyorlar, oynuyorlar, kanatlarını açıp iki karış uçuyorlardı. Akşam olunca evsahibinin verdiği yemi yiyorlar, oh, sularını da içtikten sonra,

“Anneciğim uykum geldi, uykum geldi” diyorlardı.

Eh, civcivlerin uyuması için yatak hazırlanacak... Yok canım, öyle yere yatacak serilecek, yastık konacak, üzerine yorgan serilecek... Hayır, hayır, öyle değil, civcivlerin yatağı da, yorgani da, annelerinin kanadının altı. Anne diz çöküp, kümesin ortasına oturacak, iki kanadını da açacak, “Gelin yavrularım...” diyecek. Artık, isteyen civciv, istediği kanadın

altına... Oh. Mışıl mışıl, kardeşler kanat kanada verecekler, uyuyacaklar.

Anne tavuk, “İyi geceler civcivlerim, yarın sabah sizinle birşey konuşacağım” deyince civcivler hepsi bir ağızdan: “Ne konuşacaksın anneciğim, ne konuşacaksın anneciğim” diye bağırmaya başladılar.

“Sabahleyin civcivlerim, sabahleyin. Şimdi uyuyun bakalım.”

Birbirlerine baktılar, gagalarını oynattılar, “Acaba annemiz bizimle ne konuşacak?” diye sormaya başladılar.

Anne, “Gıt gıt, gak gak, uyumaya bak, uyumaya bak” deyince hepsi uyumaya başladılar.

O sabah heyecanla uyandılar. Ne kümesin kapısının açılması heyecanı, ne güneş ışığının heyecanı vardı. Annelerinin onlarla ne konuşacağını merak ediyorlardı. Hatta içlerinden biri gece yarısı uyanmış, “Kalkın sabah oldu” demişti de, anne:

“Aaaaa, hayır civcivler daha sabah olmadı, yatın” demişti. Civcivlerin hepsi annelerinin karşısına geçmiş, onun gagasına bakıyorlardı. Bakalım anneleri ne söyleyecekti.

“Bakin civcivlerim...”

Civcivlerin yürekleri küt küt atıyordu. Annelerine bakıyorlardı.

“Ana okulu zamanınız geldi civcivlerim, size ana sınıfına yazdıracağım...”

Hiçbir şey anlamamışlardı. Annelerine bakıyorlardı.

“Sevgili yavrularım,

civcivler sizin denli olunca okula giderler. Ama okulun ana sınıfına...”

Yine hiçbir şey anlamamışlardı. Birbirlerine bakıyorlardı.

“Sabahları sizi ben götürüp okula bırakacağım. Akşam üzereri de okul dağılırken ben sizi orada bekleyeceğim, sonra önüme katıp, kümese getireceğim.”

Benekli sordu:

“Peki biz nerede karnımızı doyuracağız?”

“Okulda, orada beslenme var. Size

“Hayır” dedi benekli. “Ben başka tavuğa anne demem. Benim annem sensin...”

“Yavrum, beneklim, o annen olmayacak, öğretmenin olacak...”

“Hayır, bazen burada gezeerken başka tavuklar nasıl bize kızıyor. Hele hele bazı horozlar, üstümüze üstümüze gelip, “Çiğnerim seni” der gibi bakmıyorlar mı? Nasıl kaçıyoruz o zaman... Ya öğretmenimiz de öyle üstümüze üstümüze gelip, bize kızarsa, gagasıyla başımızı didiklerse?”

Aaaaa... Cıvcivlerin hepsi birden:

“Biz gitmiyoruz anneciğim” dediler.

“Olur mu cıvcivler, her cıvciv zamanı gelince okula gider...”

“Cık” dedi benekli. “Sen yanımızda yoksun ki, bizi kim koruyacak?”

“Okulda korunmanıza gerek yok ki. Orada öğretmenleriniz var. Sizi kendi cıvcivleri gibi sevecekler...”

“Hayır” dedi en iri cıvciv. “Sen de yanımızda oturursan gideriz. Yoksa gitmeyiz...”

Annenin gagası açık kalmıştı. Ne diyeceğini bilmiyordu. İri cıvciv,

“Okulda horoz öğretmen de var mı?”

“Var” dedi annesi. “Ama çok iyiler...”

İşte o horoz öğretmen var ya, kafamı gagalarsa böyle tak tak tak? Ben gitmem...”

“Bakin yavrularım, burada beş kar-

beslenme saatinde yiyecek verecekler.”

Benekli yine sordu:

“Yani biz orada hep oturacağız...”

“Yooo, yoooo, öğretmeniniz olacak. Öğretmeniniz size oyunlar oynatacak, şarkılar öğretecek...”

Cıvcivin biri:

“Sen öğretiyorsun ya anneciğim...”

“Ama orada okullu çocuk olacaksınız. Daha neler neler öğreneceksiniz...”

deşsiniz. Ama orada çok civciv olacaksınız. Hepsi arkadaşınız olacak. Spor yapacaksınız, resimler çizeceksiniz... En iyi biz bugün okula gidelim.”

“Ben gelmem...”

“Ben de gelmem...”

“Hiç birimiz gelmeyiz...”

“Civcivler gezelim, gezmekle birşey olmaz. Şöyle okulun yanına dek gidelim, orada biraz okula bakalım... Hayır, hayır, hiçbirinizi orada bırakmayacağım. Sonra hep birlikte geri döneceğiz... Haydi şimdi yemimizi yiyelim, suyumuzu içelim...”

Hiçbirinin canı ne yem yemek istedi, ne su içmek istedi. İştahsız yediler. İstemeye istemeye annelerinin arkasına düştüler.

“Öğretmeniniz size okul yolu şarkısını öğretecek. Okulumuz şarkısını da öğretecek.”

“Biz gitmeyiz...”

“Tamam civcivler, tamam...”

Okula yaklaşırken ortalığı civciv sesi doldurmuştu. Şimdiye dek bu denli çok civciv sesi duymamışlardı. Sokağı dönünce civciv okulunu gör-düler. Bahçede bir yığın civciv koşu-

yor, oynuyor, uçuyor, sığıyordu. Aralarında birkaç tane tavuk ve horoz dolaşıyordu. Tavuklar da, horozlar da civcivleri gagalarıyla okşuyorlar, kanatlarını açıp onlarla şakalaşıyorlardı. Hele ortada bir tavuk, bir yığın civcivle kanatlarını açmış, durmadan dönüyorlar, hep bir ağızdan şarkılar söylüyorlardı. Benekli gözlerini iri iri açmış, bahçedeki civcivleri izliyordu.

İçinden, “Ah ben de bunların arasında olsam” diyordu.

Ya geriye kalan dört civciv, onlar da benekli gibi düşünüyorlardı. Hele iri civciv kanatlarını açıp açıp kapıyor, bir anda uçup, bahçedeki civcivlerin arasına katılmak istiyordu.

Benekli dayanamadı:

“Anneciğim, beni bu civcivlerin yanına bırak, akşam üzeri de gel al” dedi.

Ötekiler dururlar mı:

“Ben de, ben de, ben de...” demeye başladılar.

“Yooo...” dedi anne. “Önce yazılacaksınız. Şimdi kümesimize gidelim, bir güzel yıkanalım, taranalım, tüylerimizi parlatalım, yarın gelip, yazalım...” •

muzafferizgu@butundunya.com.tr

ELEKTRİK SÜPÜRGESİ

Elektrik süpürgesi satıcısı bir evin kapısını çalmış.

Kapıyı açan kadına:

"Hanımefendi, elimde gördüğünüz kova çöp dolu," deyip kovayı evin içinde doğru boşaltmış ve devam etmiş,

"Bu süpürge ile beş dakikada tüm bu çöpü temizleyeceğim. Temizleyemezsem, hepsini afiyetle yiyeceğim."

Şaşkın kadın satıcıya boş boş bakmış ve:

"Beyefendi, yanında içecek ne alırsınız?

Elektirikler kesik!"

Gönderi: METE TİZER

MATEMATİĞİN ŞAŞIRTICI DÜNYASI

Gönderi: METE TİZER

Hergün kullandığımız
basit rakamlar, matematik
dünyasında etkili sonuçlar
yaratabiliyor.

İşte bu dünyadan
bir kaç simetri harikası:

$$\begin{aligned}1 \times 8 + 1 &= 9 \\12 \times 8 + 2 &= 98 \\123 \times 8 + 3 &= 987 \\1234 \times 8 + 4 &= 9876 \\12345 \times 8 + 5 &= 98765 \\123456 \times 8 + 6 &= 987654 \\1234567 \times 8 + 7 &= 9876543 \\12345678 \times 8 + 8 &= 98765432 \\123456789 \times 8 + 9 &= 987654321\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}1 \times 9 + 2 &= 11 \\12 \times 9 + 3 &= 111 \\123 \times 9 + 4 &= 1111 \\1234 \times 9 + 5 &= 11111 \\12345 \times 9 + 6 &= 111111 \\123456 \times 9 + 7 &= 1111111 \\1234567 \times 9 + 8 &= 11111111 \\12345678 \times 9 + 9 &= 111111111 \\123456789 \times 9 + 10 &= 1111111111\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}9 \times 9 + 7 &= 88 \\98 \times 9 + 6 &= 888 \\987 \times 9 + 5 &= 8888 \\9876 \times 9 + 4 &= 88888 \\98765 \times 9 + 3 &= 888888 \\987654 \times 9 + 2 &= 8888888 \\9876543 \times 9 + 1 &= 88888888 \\98765432 \times 9 + 0 &= 888888888\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}1 \times 1 &= 1 \\11 \times 11 &= 121 \\111 \times 111 &= 12321 \\1111 \times 1111 &= 1234321 \\11111 \times 11111 &= 123454321 \\111111 \times 111111 &= 12345654321 \\1111111 \times 1111111 &= 1234567654321 \\11111111 \times 11111111 &= 123456787654321 \\111111111 \times 111111111 &= 12345678987654321\end{aligned}$$

BRİÇ

Brîç, 1856'lardaki Kırım savaşı sırasında İstanbul'a gelen İngiliz askerleri ile Türklerin ortaklaşa yarattığı bir oyundur. Anavatanı Türkiye denebilir.

BütünDünya'dan
Brîç severlere
♠♦Özel♣♥

Yazan: YILMAZ DAĞDEVİREN

Briç'in başlangıcı için çeşitli bilgiler aktarılır. Önemlilerinden biri, 1856'lardaki Kırım savaşı sırasında İstanbul'a gelen İngiliz askerleri ile Türklerin ortaklaşa yarattığı bir oyundur. Anavatanı Türkiye denebilir.

Kare masada karşılıklı oturan iki insanla, diğer eksende oturan iki insana karşı, insanlar arasında bir köprü kurularak oynanan bir oyundur. Yaratıcılarının, hem bu çağrışım nedeniyle, hem de Galata köprüsüne karşı oynarken köprüden esinlenerek oyuna "bridge" (= brîç = köprü) adını ver-

dikleri söylenir. Oyunun ilk resmi kuralları ABD / İngiltere'de 1871'de konmuştur.

Türkiye'de brîç kulüpleri 1960'lar-da kurulmaya başlanmış, Brîç Federasyonu da 1965'te Bakanlar Kurulu Kararıyla Türkiye'yi temsile yetkili kılınmıştır. Futbol federasyonu gibi tam resmi ve özerk hale gelmesi 1997 yılında olmuştur. 200'den fazla brîç kulübümüz vardır. Bu sayı dünyada 100.000'e yakındır.

Birçok ülkede lise ve üniversitelerde ders ve seçmeli ders olarak okutulmaktadır. Hocalık ve oyuncu-

luktan geçimini sağlayan çoktur.

Briç oyunu ve yarışmaları için, açık (milli takım), bayanlar, gençler, üniversiteler, karışık (kadın-erkek), senyörler (60 yaş üstü) kategorileri vardır. Turnuvalar prensip olarak takım maçları ve ikili olarak yapılır. Briç olimpiyatı, dünya, Avrupa, kıta şampiyonaları WBF (World Bridge Federation / Dünya Briç Federasyonu) ve kıta federasyonlarınca düzenlenir ve kuruluşların onay ve gözetiminde çeşitli ülke ve kentlerde her yıl yüzlerce uluslararası yarış düzenlenir. Her ülkenin federasyonları da ülke bazında resmi yarışmalar yaparlar. Briç kulüpleri de

Ünlü Briç Oyuncularından Bazıları:

Bill Gates, Ömer Şerif
M. Navratilova
D. Eisenhower
İsmet İnönü

12. Briç Olimpiyatı Ekim 2004 tarihinde 73 ülke ve 3000 kişinin katılımı ile İstanbul'da yapılmıştır.

lokallerinde hemen her gün kulüp turnuvaları düzenlenir. Federasyonun denetim ve gözetiminde ülke çapında yarışmalar düzenleyenler de vardır ve bazıları gelenekleşmiştir. Briç:

- Gerçek ve doğru bir spordur.
- Müzik gibi evrensel bir dildir.
- Akıl, zeka ve hafıza kullanan bir beyin sporudur.
- Entelektüel bir zihin jimnastığıdır.
- Diğer spor dallarındaki gibi kurallar, etik değerler, disiplin, eğitim, uygulama, yarışma, performans, fair play yanında strateji, rakibi zora sokma /yanıltma, planlama, konsantrasyon, çabuk refleks, mantık, analiz, sentez, bilgiyi doğru kullanma, iyi zamanlama gibi bilgi yeteneklerin kullandığı azim ve dayanıklılığın sergilendiği zihinsel bir spordur.
- 1'den sonra 37 sıfır koyun, işte o

İlk briç federasyonu ve ligi

1927 yılında "American Contract Bridge Ligue (ACBL) adı ile Amerika'da kurulmuştur. Dünya Briç Federasyonu (World Bridge Federation (WBF) 1958 yılında kurulmuştur. Genel Merkezi İsviçre Lozan'dadır. Bağlı federasyon sayısı 2010 yılında 133'tür. 150.000 ABD, 90.000 Hollanda, 9.000 Türkiye olmak üzere 2010 yılı lisanslı oyuncu sayısı 500.000 civarındadır.

Yazarımızı tanıyalım:

Yılmaz Dağdeviren

1938 Konya doğumlu.

Elektronik Y. Müh.

(İTÜ, 1961) 1962-64

Kara Harp okulu elektronik öğretmeni,

1964-70 PTT şehirler-

arası, ülkeler arası

iletişim bölümü mühendisi ve müdürü,

1970 - 80 TRT teknik Müdürü ve TV

Daire Başkanı, 1993 -98 Telsim Genel

Müdürü. Halen aktif emekli.

kadar dağılım olasılığı vardır. Ömür boyu aynı problemle karşılaşmazsınız.

- Çok dinamik bir oyundur.
- 9'dan 99'a (*eskiden 7' den 70' e denirdi, ölüm yaşı 40' tan 80' e çıkınca 9' dan 99' a oldu.*) herkesin, dil, din, ırk, sınıf, yaş, cinsiyet, farkının olmadığı ve ömür boyu teorik ve pratik eğitimi süren bir numaralı zihin sporudur. Milli takım oyuncularımız arasında 70'li yaşlarda oyuncularımız vardır.

Briç, kulüpte, internette, elektronik ve yazılı basında, evde, kahvede, piknikte, otelde, yurt içi/yurt dışı gezilerde, her yerde, her pozisyonda oynanabilir. Masrafı adeta sıfırdır. En ucuz uğraşlardan biridir. Dünyanın her yerinde her briççi diğeriyle dosttur. Herkes diyalekt hariç aynı dili kullanır. İki briççi, karı koca briççiler kavga riski büyük olmakla birlikte ömür boyu briç konuşabilirler.

Briç'in kazandırdığı "yaşam becerileri":

- Başarı ve başarısızlığı yönetmek,
- Başarılı iken performansı korumak ve geliştirmek, kendini motive etmek,
- Özdenetim sağlamak,
- Risk almak,
- Sınırlarını zorlamak ama sınırlarını bilmek ve kabullenmek,
- Rakibe saygı duymak, başkalarının değerlerini aynen kabul etmek,
- İleştiriye açık olmak,
- Doğru karar kavramını kazanmak ve oranını artırmak,
- Davranışımızın sorumluluğunu üstlenmek,
- Çatışmaları çözmek.

Briç bir ömür boyu teorik ve pratik eğitimi süren bir numaralı zihin sporudur.

Briç Ortaklık kavramı için de ideal bir uygulama alanıdır. İletişim, uyum, hoşgörü ve dayanışma ister. Bireysel ve toplumsal ilişkiler bütünüdür. Dolayısıyla bu konuda da eğitici. Ne yazık ki insanlarımızın ortaklık kavramı ve toplumsal bilinç yoksunu olmaları nedeniyle başarı ve zevk alma düzeyi olması gerekenin altındadır.

Ben WBF (Dünya Briç Federasyonu) ve Türkiye Briç Federasyonu izleyen ve briç dünyasını çok yakından izleyen biriyim. Kitaplar, makaleler, konvansiyonlar, savunma ve yer oyunu/problem olarak 3 farklı kategoride yazılır. Konvansiyonlar evrenseldir. Savunmalar da. Problemler ise özeldir. Özellikle seçenekleri ile yaygın konvansiyonları ve savunmaları yazacağım. Problemleri kitaplardan ve yenilerini de internette aktaracağım.

Her ay buluşmak dileğiyle...

YARININ BÜYÜKLERİ

Gönderi adresi:

Sedef Cad. 2446 Ada, 1. Parsel, A Blok, Kat: 3,

Da: 16, Ataşehir, 34750 İstanbul

e-posta: butundunya@butundunya.com.tr

(e-posta ile göndereceğiniz fotoğrafların 150 KB'den fazla olmamasına lütfen özen gösteriniz.)

Atlas Bilal, İstanbul

Duru Keskin, İstanbul

Elif Savaş, Aydın

Defne Demirçay, İstanbul

Cansu Erdoğan, Uşak

Arzu Şahbaz, İstanbul

Serra Kösebay, Defne Erkan, Selin Kösebay, İstanbul

Sude Naz Yücel, İstanbul

Adem Arman Bozkaya,
İstanbul

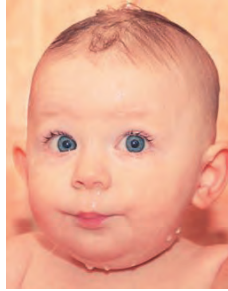
Ateş Kot, *İstanbul*

Nil Metin, *İstanbul*

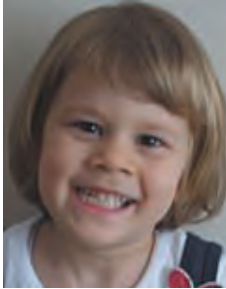
Ela Gürtuna, *İstanbul*

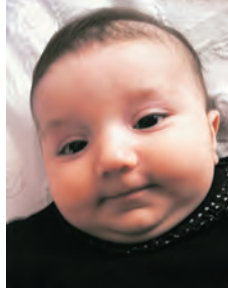
Bora Tosuner, *Ankara*

Ceren Seyhan, *Ankara*

Almira Kuş, *İstanbul*

Yağmur Genç, *Ankara*

Kemal Arda Yıldırım,
Ankara

Yasemin, Güneş ve Kaan Kardeşler, *Londra*

KASIM AYI ÇÖZÜMLER SAYFASI

"Sudoku'nun Yanıtları"

1	7	3	2	4	8	6	9	5
9	5	8	6	3	1	4	2	7
2	6	4	9	5	7	1	3	8
6	3	7	5	8	2	9	1	4
8	9	2	7	1	4	5	6	3
5	4	1	3	6	9	7	8	2
4	1	5	8	2	6	3	7	9
3	8	9	1	7	5	2	4	6
7	2	6	4	9	3	8	5	1

Sudoku yapamayanlar için

8	5	3	2	9	6	1	7	4
9	6	4	1	8	7	5	3	2
7	1	2	3	4	5	9	8	6
1	3	6	8	5	4	2	9	7
4	9	7	6	3	2	8	5	1
2	8	5	9	7	1	4	6	3
5	7	8	4	2	3	6	1	9
3	4	1	5	6	9	7	2	8
6	2	9	7	1	8	3	4	5

Sudokusuz yapamayanlar için

"Bilginizi Denetleyin"

YANITLAR

- 1-(c) Minevra
2-(a) Krizalit
3-(b) Fransa
4-(b) Katalizör
5-(b) Moliere
6-(a) Beytül Gazel
7-(c) Türkiye
8-(d) Patrona Halil İsyanı
9-(a) Bülent Ecevit
10-(d) Peru
11-(a) Fatih Sultan Mehmet
12-(c) Embriyoloji
13-(b) Batardo
14-(d) Sümerler
15-(a) David Lean
16-(d) Çocuk Esirgeme Kurumu
17-(c) Venedik
18-(d) Çaykovski

Satranç Çözümleri

PROBLEM: .Nunn, 1999

1.Şh4! Şh8 2.Şg3! Şh7 3.Şf4 Şg8 4.Şg4! g6
5.Şf4 Şf7 6.Şe5 Şe7 7.h4 1-0

ATAK: S.Şahin-H.Döven, Antalya, 2011
1.Fxf7+ Şh8 2.Ag6+ 1-0 (2...hxg6 3.Vh3+#)

Kareler ve Rakamlar

$$\begin{array}{r} 253 + 361 = 614 \\ 428 - 217 = 211 \\ + \quad - \quad + \\ 681 + 144 = 825 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 860 - 398 = 462 \\ 384 - 209 = 175 \\ - \quad - \quad - \\ 476 - 189 = 287 \end{array}$$

İlk dersimiz Türkçe

1-(d) 2-(c) 3-(b) 4-(d) 5-(a) 6-(c)- 7-(d) 8-(a)
9-(b) 10-(c) 11-(d) 12-(a) 13-(d) 14-(c) 15-(b)

Kare Bulmaca

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	M	U	Z	A	F	F	E	R	T	E	M	A		O
2	E	S	A	M	E		D	A	İ	R	E		İ	D
3	L	A	R	E	N	J	İ	T		E	Z	A		A
4	İ	R		D	E		T	E	L	K	A	R	İ	N
5	S	E	R		L	E	H		A		R	U	M	B
6	A			O	Z	O	N		İ	K	A		Z	A
7	G	O	L	A	N		E	N	E	Z	E		L	İ
8	Ü	R	E	M		A	M	İ	R		K	R	A	Ç
9	R	A		İ	M	L	A		D	A	M	A	T	S
10	P		K	R	O	M		B	A		E	S		T
11	İ	S	İ	L	A	T	A		İ	K	İ	L	E	M
12	N	U	R	İ		N	A	R	İ	N		M	İ	R
13	A	R	İ	T	A	P	I	N	A	K		V		G
14	R	U	M	İ		K	İ	N		Y	A	L	A	K
15		Ç		F	M		R	A	V	E	L		R	A
16	K		A	F	A	K		K	E	T				
17	E	R	F	E	L	E	K		R					
18	B	İ		T	A	T		B	O	R				
19	A	T	A		M	E	S	A	N	E				
20	N	A	R	M	A	N		S	A	N				

KARELER VE RAKAMLAR

Cahit Batum

- Sıfırdan, dokuza kadar olan rakamları kullanarak aşağıdaki işlemleri çözünüz.
- Her farklı şekil bir rakamı göstermektedir.
- 0-9 arasındaki rakamlar her iki grupta farklı şekillerle simgelenmektedir.

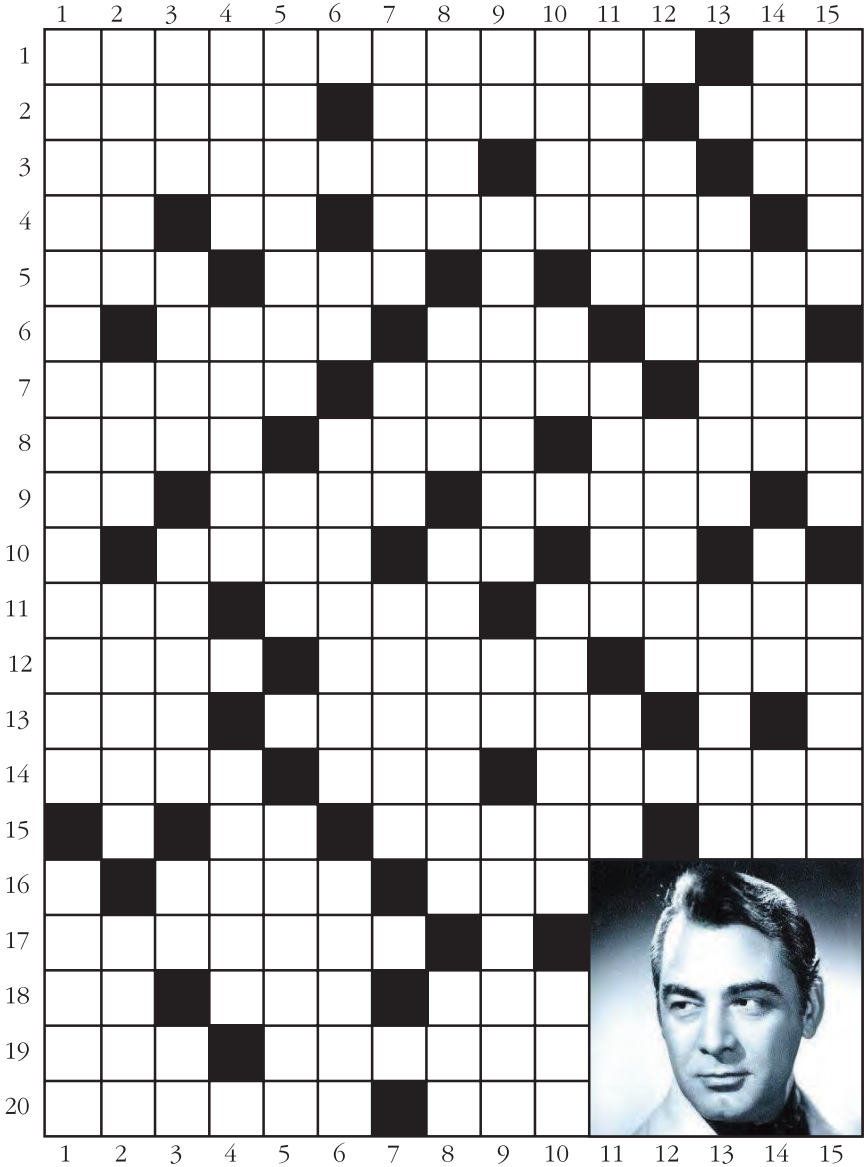
1

$$\begin{array}{r}
 \begin{array}{ccc} \text{[Blue/Yellow]} & \text{[Blue/Yellow]} & \text{[Blue/Yellow]} \end{array} - \begin{array}{ccc} \text{[Blue/Yellow]} & \text{[Blue/Yellow]} & \text{[Blue/Yellow]} \end{array} = \begin{array}{ccc} \text{[Blue/Yellow]} & \text{[Blue/Yellow]} & \text{[Blue/Yellow]} \end{array} \\
 \begin{array}{ccc} \text{[Blue/Yellow]} & \text{[Blue/Yellow]} & \text{[Blue/Yellow]} \end{array} - \begin{array}{ccc} \text{[Blue/Yellow]} & \text{[Blue/Yellow]} & \text{[Blue/Yellow]} \end{array} = \begin{array}{ccc} \text{[Blue/Yellow]} & \text{[Blue/Yellow]} & \text{[Blue/Yellow]} \end{array} \\
 \hline \hline \hline
 \begin{array}{ccc} \text{[Blue/Yellow]} & \text{[Blue/Yellow]} & \text{[Blue/Yellow]} \end{array} - \begin{array}{ccc} \text{[Blue/Yellow]} & \text{[Blue/Yellow]} & \text{[Blue/Yellow]} \end{array} = \begin{array}{ccc} \text{[Blue/Yellow]} & \text{[Blue/Yellow]} & \text{[Blue/Yellow]} \end{array}
 \end{array}$$

2

$$\begin{array}{r}
 \begin{array}{ccc} \text{[Red/Yellow]} & \text{[Red/Yellow]} & \text{[Red/Yellow]} \end{array} + \begin{array}{ccc} \text{[Red/Yellow]} & \text{[Red/Yellow]} & \text{[Red/Yellow]} \end{array} = \begin{array}{ccc} \text{[Red/Yellow]} & \text{[Red/Yellow]} & \text{[Red/Yellow]} \end{array} \\
 \begin{array}{ccc} \text{[Red/Yellow]} & \text{[Red/Yellow]} & \text{[Red/Yellow]} \end{array} - \begin{array}{ccc} \text{[Red/Yellow]} & \text{[Red/Yellow]} & \text{[Red/Yellow]} \end{array} = \begin{array}{ccc} \text{[Red/Yellow]} & \text{[Red/Yellow]} & \text{[Red/Yellow]} \end{array} \\
 \hline \hline \hline
 \begin{array}{ccc} \text{[Red/Yellow]} & \text{[Red/Yellow]} & \text{[Red/Yellow]} \end{array} + \begin{array}{ccc} \text{[Red/Yellow]} & \text{[Red/Yellow]} & \text{[Red/Yellow]} \end{array} = \begin{array}{ccc} \text{[Red/Yellow]} & \text{[Red/Yellow]} & \text{[Red/Yellow]} \end{array}
 \end{array}$$

Çözümler 152. sayfadadır.

Bulmacanın çözümü 152. sayfadadır.

SOLDAN SAĞA: 1- Türk sinemasına uzun yıllar hizmet etmiş olup geçtiğimiz günlerde yitirdiğimiz fotografa görülen sanatçımız.- Trabzon'un bir ilçesi. **2-** İsimler listesi.- Köşesi olmayan ve bir düzlem teşkil eden geometrik şekil.- Kaz dağlarının mitolojik adı. **3-** Gırtlak iltihabı.-Üzüntü verme.-Altının simgesi. **4-** İridyumun simgesi.- İsmi bir hali.- Genellikle Midyat yöresine özgü gümüş tel işleme sanatı. **5-** Nargilenin elle tutulan uzun metal kısmı.- Avrupa'da bir halk.- Küba'da ortaya çıkmış yavaş ritimli bir latin dansı. **6-** Dünyayı güneşin zararlı ışınlarından koruyan tabaka.- Yapma, etme.- Tavla oynama gereci. **7-** Yünden dokunmuş iplik.- Hastalıklı, çelimsiz.- Kirişli bir çalgı. **8-** Faiz.- Emreden, buyuran. - İstavritin küçüğü olan balık. **9-** Eski Mısır'da güneş tanrısı.- Yazım.- Güvey. **10-** Sanayide oldukça sık kullanılan paslanmaz bir element.- Baryumun simgesi. - Notada durak işareti. **11-** Hararet. - Dar ve kalınca tahta.- Çelişki. **12-** '..... İyem' (1915-2005 yılları arasında yaşamış olan toplumcu-gerçekçi sanat akımının öncülerinden olan ünlü ressamımız). - İnce yapılı. - 'Joan ...' (Ünlü İspanyol sürrealist ressam). **13-** Saf, katışıksız.- İçinde tanrı'ya tapınılan kutsal mekan. **14-** Gaziantep yöresinde yetişen beyaz bir üzüm cinsi.- İhtirasla karışık intikam duygusu.- Sırf çıkarları için birini öven kişi. **15-** Çok kısa dalga anlamında kullanılan fiziksel bir terim. -'Bolero' adlı yapıtından da tanıdığımız ünlü Fransız kompozitör.- Nazım Hikmet'in soyadı. **16-** Eski dilde ufuklar. - Engel, mani. **17-** Sinop'un bir ilçesi. **18-** Bizmutun simgesi. - Lezzet.- Niğde'nin bir ilçesi. **19-** Ced. - İdrar torbası. **20-** Erzurum'un bir ilçesi.- İsim, ad.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1- 'Geceyarısı Notları', 'Güzelim' adlı şiirlerinden tanıdığımız kadın edebiyatçımız.- Elazığ'ın bir ilçesi. **2-** Özü.- O yer anlamında bir sözcük.- Şanlıurfa'nın bir ilçesi. '.... Hayward' (ABD'li ünlü sinema oyuncusu). **3-** Hücrelerde kabuk niteliği gören geçirgen yapı.- Bir elektrik devresinin açıp kapamaya yarayan elektriksel anahtar.- Karadeniz'de bir yarımada.- Bağışlama.- Güzel sanat.- **4-** Diyarbakır'ın eski adı.- Adil.- Namus. **5-** 'Francois de' ('Hitabet Üzerine Üç Diyalog' adlı eseri de bulunan Fransız yazar).-Kimya'da avogadro sayısı kadar atom ya da molekül içeren madde.- Samanla karışık buğday yığını. **6-** Genişlik.- İçinde birçok bilgi bulunan kitap biçiminde takvim.- Bir kumaş cinsi. **7-** '.... Piaf' ('Kaldırım Serçesi' lakabı ile tanınan Fransız müzisyen).- Eski dilde bağırarak.-'Karıncayıyen' de denilen bir hayvan. **8-** Türlü nedenlerle başarıya ulaşamamış kişi.- Küçük erkek kardeş.-Doğal dış etkenlere karşı sığınılan mekan.-En kalın erkek sesi. **9-** Boru sesi.- Toriğin tuzda bekletilmesi ile yapılan bir meze.- Mağara.- İtalya'da bir kent. **10-** Amaç, gaye.- Yetmez miktarda.- Yardım.- Bir geyik cinsi. **11-** Kabir.- Temel gıda maddemiz.-Bir alaşımdaki madenlerin erime derecesi farkından yararlanarak bunları birbirinden ayırma işlemi. **12-** Divan edebiyatında hece ölçüsü.- 'Ahmet ...' (1864 - 1932 yılları arasında yaşamış yazar ve gazetecimiz). **13-** Üretim.-Teknelerde tutulan balıkları canlı tutmaya yarayan bölüm. **14-** Serbest meslek adamlarını içinde toplayan resmi birlik.- Dört kişi ile eşli olarak oynanan bir iskambil oyunu.-Sıcakta vücuttan akan sıvı.- Kiloamperin kısa yazılışı. **15-** Belli bir bölgede yaşayan hayvan topluluğu.- Habeş soylusu.- Ankara'da bir göl.

SATRANÇ

Mustafa Yıldız

OYUN SONLARINI ANLAMAK

GM John Nunn'ın 2009'da yayımladığı Understandin Chess Endgames adlı kitabı, FM Alper Ataman tarafından İngilizce'den Türkçe'ye çevrildi ve Analiz Yayıncılık tarafından basımı yapılarak piyasaya sürüldü. Şah ve Piyon Finalleri, At Finalleri, Aynı Renkli Fil Finalleri, Ters Renkli Fil Finalleri, At-Fil Finalleri, Kale Finalleri, Kaleye Karşı Hafif Taş Finalleri, Vezir Finalleri, Diğer Materyal Kombinasyonları ve Taktik Fikirler ana konu başlıklarından

oluşan kitabın Türk satranççıların oyun sonu anlayışlarını geliştireceğine ve onlara katkı sağlayacağına inanıyorum. Aşağıdaki konuyu ve Oyun Sonu diyagramını Oyunsonlarını Anlamak'tan aldım.

OPOZİSYON

Shavtvaladze-Remizov, Halkidiki, 2000

Şahın, rakip şahı dikey olarak karşılaması daha sık rastlanır olsa da opozisyon farklı geometrilerde de karşımız çıkabilir. Yandaki konum yatay opozisyonu içeriyor.

1...Şh3 Şimdi, 2.Şe2? Şg2 devamında beyazlar f3 piyonunu vermek zorunda kalırdı. 2.Şe3? Şg3 3.Şe2 Şg2 varyantında da benzer bir durum oluşurdu. O halde beyazlar nasıl devam etmeli?

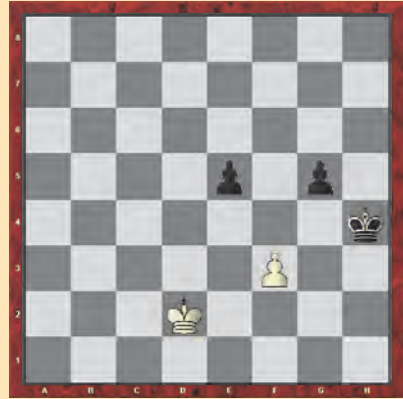
2.Şd3! Anahtar hamle. Beyazlar, ...Şg2 hamlesini Şe2, ...Şg3 hamlesini Şe3 ile karşılar. d3 karesi bu hedefler için tek uygun karedir.

2...Şh2 Siyahlar, şahıyla ilerleyerek rakibinin hata yapmasını umuyor. Şimdi, 3...Şg1 4. Şe2 Şg2 tehdidinde karşı beyazların ...Şg1 hamlesini Şe1 ile karşılayabilmesi gerekir.

3.Şd2 Beyazlar bir kere daha tüm seçeneklerini saklı tutarak siyah şahı g dikeyinde karşılamaya hazır.

3...Şh1 4.Şe3? Şg1 5.Şe2 Şg2 ile siyahların kazanacağı varyant değil, bunun yerine beyazlar aynı stratejiyle devam ediyor.

4.Şd1 1/2-1/2 Siyahların aşama kaydetmesi mümkün değildir.

AMATÖRLER ŞAMPİYONASI'NDAN İLGİNÇ KONUMLAR

Ersin Orak-Hasan Maamoon, Antalya, 2011

Turnuvarın seribaşı Suriyeli satranççı, şah kanadı atağından kazanç umarak iki piyon karşılığında bir hafif figürünü gözden çıkartmış. Kazanç apaçık ortadaysa taş feda etmenin zamanı gelmiş demektir. Yandaki konumda oyun şöyle sürdü: 22.Kxb7 e5 Siyah, saldırgan kaleyi alamıyor, beyaz vezirin yolunu kapatmaya çalışıyor ama beyaza “b” dikeyi yeterli oluyor. 23.Kfb1 Diğer kale de atağa katılıyor. 23...e4 24.Kb8+ Şd7 25.K1b7+ Şe6 26.Vb3+ Şf6 27.Fc3 Şg5 28.Kxh8 Siyah bir figür daha geriye düşüyor. 1-0

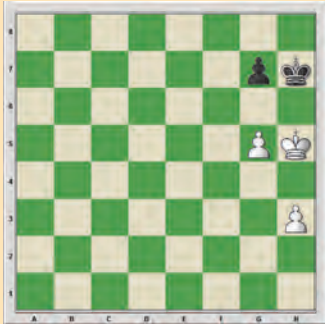
Gürel Kulleş-Tarraf Tarraf, Antalya, 2011

Yandaki konumda siyahın zayıflığı c dikeyindeki bingç piyonlarından ve aletlerinin birbirlerinden kopuk yerleşmelerinden ileri geliyor. Beyazın şahı korumasız ama ona saldıran bile yok. Beyaz, bingç piyonları yemeye ilişkin bir şeyler yapmayı planlar-ken bir de alet kazanıyor. İzleyelim: 26.Ab8 f5 27. Ad7+Şf7 28.Axc5 piyonların biri kazanıldı.28...Ac7 29.Fg2 Kder iki taraf da taşlarını merkeze yöneltmeye çalışıyor. 30. Kb6 Fc8 31.Ff1 g5 32.Fxc4 Şe8 İki piyon geriye düşen siyah, açarak ataktan kaçıyor. 33.Ab5 Aa8 Taşları değiştirmek siyahın işine gelmiyor.34.Kb8 Fd7 35.Kxa8 Kxa8 36.Ac7+ Beyaz, at çatalıyla at öne geçiriyor. Konumsal üstünlüğü ele geçirdiyseniz taktik numaralar kendiliğinden gelir. 1-0

OYUN SONU

J. Nunn, 1999

Beyaz Kazanır

mustafayildiz@butundunya.com.tr

ATAK

Şahin-Döven, Antalya, 2011

Beyaz Kazanır

Çözümler 152. sayfadadır.

BİZE GÖNDERİLEN KİTAPLARDAN

Bir Günün Sonunda Arzu

Bütün Şiirleri

Ahmet Haşim

Günümüze Uyarlayan:

Kemal Benk

Can Yayınları

Geçmişin önemli yapıtlarını günümüz kuşağı ile tanıştırma konusunda çok önemli çalışmalara imza atan Kemal Benk bu kez Ahmed Haşim'i günümüz diliyle okurla buluşturuyor. Türk edebiyatının en seçkin roman, öykü, deneme yazılarını sadeleştiren Kemal Benk çok zor bir işi daha gerçekleştiriyor. Şiir alanında da çok başarılı. Bunlardan biri de Mehmet Akif Ersoy'un Safahat adlı yapıtı. Abdülbaki Gölpınarlı, A. Kadir, Asım Bezirci gibi ustaların yaptıklarına şimdi de Kemal Benk'in çalışmaları eklenince eski Türk edebiyatı ile yeni kuşaklar arasında köprüler artıyor, sağlamlaşıyor. Benk şiirlerin hem özgün hem de sadeleştirilmiş biçimleri yan yana

sunuyor. Yeni hazırladığı bu yapıtta Ahmed Haşim'in bugüne kadar yayınlanan kitaplarında yer almamış, gazete ve dergilerde kalan şiirlerini de eklemeyi unutmamış. Bir anlamda bu yapıtta Ahmet Haşim'in tüm şiirleri bir arada. "Günümüz şiirini hazırlayan şairlerin başında gelen şair ve yazar Ahmed Haşim'in yaşam öyküsü derli toplu olarak sunulurken Ahmed Haşim'in sanatı, yapıtları, ona ilişkin anılar da yer alıyor: "SENİN İÇİN/ Bunlar!/Ayrılık gecesi karanlığının bütün o kuruntuları/ Hüzne boğuyorken, yeri nesneleri./ Ay da gülen güzel yüzünü gösterip/ Yere karşı gönderirken gülümsemesini/ Dilimde ayrılık ateşi, gözümde akan gözyaşı/ Ağzımda yas inlemesi, garip ve ağlayarak/ Seni gözüm o zaman anar da ağalarım ah!/ Anar da inleirim, ey meleklerin kıskandığı vah!"

Türk-Rus Diplomasısından Gizli Sayfalar

Siyaset-Askeriye-
Ekonomi-Kültür-
Bilim-Spor

Mehmet Perinçek

Kaynak Yayınları

Rusya'daki arşivlerden yararlanarak hazırladığı yazılarla, kitaplarla önemli konular üzerindeki sis perdelarini aralayan Mehmet Perinçek bu yeni eserinde "Ahmet Mithat'ın evine konuk olan Ruslar; Birinci Dünya Savaşı eşiğinde kurulan Türk-Rus Dostluk Derneği; Mustafa Suphi Olayıyla İlgili Son Resmi Yazışmalar, Cemal Paşa, Tefik Rüşti Aras, Ahmet Ağaoğlu, Mustafa Kemal ve SSCB İlişkileri; İzmir Suikastı, Futbol Diplomasisi, 1930'lara ilişkin raporlar, Stalin Türkiye ilişkileri, Lenin ve Atatürk'ün vasiyeti, Türk Ermeni Protokolü ve sonuçları" gibi ilginç bölümler bulunuyor. Kitapta her konuya ilişkin yığınla belge, fotoğraf ve kaynakça da var.

Genç Bir Romancının İtirafı

Umberto Eco

Kırmızı Kedi
Yayınevi

Ülkemizde ve dünyada çok sevilerek okunan izlenen yazarların başında gelen Umberto Eco romancı geçmişi otuz yılı bulmadığı

için kendini "genç bir romancı" olarak tanımlayarak okurunun deyim yerindeyse beynini yiyen sorulara büyüleyici, süslü sözler yerine gerçekçi yanıtlar sunuyor. Usta çevirmen İlknur Özdemir'in nefis çevirisiyle kitap metin olmaktan çıkıp Umberto Eco ile sanki sohbet ediyormuş havasına dönüşmüş. En çok merak edilen ya da en sık sorulan sorulara yanıt veren Eco: "Benimle röportaj yapanlar "Romanlarınızı nasıl yazdınız?" diye sorduklarında genellikle bu tür soruları geçirir, "Soldan sağa doğru" derim onlara(...) İlk romanımı yazdığım sırada bir kaç şey öğrendim. İlk şu: "ilham", sanatsal açıdan saygın görünebilmek için hillebaz yazarların başvurduğu kötü bir kelimedir. Eski bir söz vardır, dehanın yüzde onu ilham, yüzde doksani terdir. Fransız şairi Lamartine'in en iyi şiirlerinden birini nasıl yazdığından sıkça söz ettiği söylenir: Bir gece ormanda gezinirken şiirin anı bir ilhamla, aklına eksiksiz geldiğini öne sürmüştü. Ölümünden sonra çalışma odasında o şiirin pek çok versiyonunu bulmuşlar, yıllar boyu yazıp yazıp düzeltmiş şiirini..." Eco yazı, yazar, yapıt ve okur dünyasına neşter atıyor, eğlendirirken bilgilendiriyor. Okuru kendi yaratıcı yöntemlerinde gezintiyeye çıkarıyor ve kendi roman dünyasını nasıl yarattığının ipuçlarını veriyor.

BİR FOTOĞRAF BİN SÖZCÜĞE BEDELDİR

Gönderi: EMEL KURT, İSTANBUL

“Bu Da Geçer Ya Hu”

(Bu yazı, derginizi ters çevirdiğinizde de aynı biçimde okunabilmektedir.)

1955 Ankara doğumlu sanatçı, 1978 yılında şimdiki adıyla Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi' niden mezun oldu. 1980-1986 yılları arasında Milliyet Gazetesi grafik bölümünde çalıştı. Çeşitli illüstrasyonlar ve kitap resimlemeleri yaptı. 1987 yılından sonra çocuk gruplarına resim dersleri verdiği Resim Heykel Müzeleri Derneği' nde halen çeşitli düzeyde görev yapmaktadır. 1993' de başladığı seramik çalışmalarına 2005 yılından sonra Gül Erali Seramik Atölyesi' ne devam eden sanatçı, yaşam sınırsızlığı içindeki insanı simgeleyen kibrit görüntüleriyle, insan yaşantısından kesitler yansıtan seramik yapıtlarını, 15 Kasım - 10 Aralık arasında Gümüşsuyu' nda Ormo Sanat Galerisi' nde sergileyecektir.